

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит"

галузь знань 07 "Управління та адміністрування"
спеціальність 071 "Облік і оподаткування"

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:

**«ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ»**

Здобувача Царан Вікторії Олександрівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Науковий керівник: Марчук Ульяна Олександрівна, к. е. н., доцент
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: Цятковська Олена Віталіївна, д. е. н., доцент
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

Київ 2025

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 90 сторінок, основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 78 сторінках друкованого тексту. Робота містить 18 таблиць, 26 рисунків, список використаних джерел з 62 найменувань, додатки.

«Облік та аналіз товарних запасів як інструмент управління підприємством оптової торгівлі»

Об'єктом дослідження є процес обліку господарських операцій із товарними запасами та аналіз ефективності їх використання на підприємстві оптової торгівлі ТОВ «ІН-ВЕЛД».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних і практичних підходів до процесу обліку та аналізу товарних запасів на підприємстві оптової торгівлі.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає в науковому обґрунтуванні теоретичних і методичних засад обліку та аналізу товарних запасів, а також оцінка ефективності їх використання на досліджуваному підприємстві.

Відповідно до поставленої мети в процесі виконання магістерської роботи необхідно вирішити наступні *завдання*:

- дослідити теоретичні підходи до визначення економічної сутності та особливостей класифікації товарних запасів як об'єктів обліку та аналізу;
- провести аналіз нормативно-правового регулювання обліку та аналізу товарних запасів;
- порівняти національні та міжнародні стандарти в частині визнання та оцінки товарних запасів;
- визначити організаційні аспекти при формуванні облікової політики підприємства за операціями з товарними запасами;
- розглянути порядок документального оформлення операцій з

- надходження та вибуття товарних запасів;
- охарактеризувати порядок організації синтетичного й аналітичного обліку товарних запасів;
- висвітлити послідовність проведення інвентаризації товарних запасів та відображення її результатів в обліку;
- запропонувати шляхи вдосконалення обліку товарних запасів за допомогою сучасних програмних рішень;
- систематизувати завдання та методичні прийоми аналізу товарних запасів;
- оцінити вплив ефективності використання товарних запасів на фінансові результати діяльності підприємства.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів полягають у формуванні рекомендацій і пропозицій стосовно удосконалення методики обліку та аналізу товарних запасів, а саме:

- формування графіку документообігу, який забезпечуватиме своєчасну та належну обробку документів підприємства;
- створення системи корпоративної соціальної відповідальності, яка дозволить підприємству оптимізувати процеси постачання, зберігання та обліку товарних запасів;
- впровадження сучасних автоматизованих систем обліку та інвентаризації товарних запасів, задля скорочення трудомісткості облікових процесів, мінімізації фактору помилок і оперативного оновлення інформації.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2024 – 2025.

Рік захисту роботи – 2025.

Ключові слова: товарні запаси, облік, підприємство, аналіз, показник, оцінка, ефективність, звітність.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ	6
1.1 Економічна сутність та класифікація товарних запасів підприємства як об'єктів бухгалтерського обліку та аналізу	6
1.2 Нормативно-правове регулювання обліку та аналізу товарних запасів	13
1.3 Порядок визнання та оцінки товарних запасів згідно міжнародних та національних стандартів обліку.....	19
РОЗДІЛ 2. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ	26
2.1 Особливості формування облікової політики за операціями з товарними запасами.....	26
2.2 Документальне оформлення операцій з надходження та вибуття товарних запасів	34
2.3 Синтетичний та аналітичний облік товарних запасів	41
2.4 Порядок проведення інвентаризації запасів та відображення її результатів в обліку	47
2.5 Облік товарних запасів в умовах використання сучасних програмних рішень	53
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ.....	59
3.1 Завдання та методичні прийоми аналізу товарних запасів на підприємстві.....	59
3.2 Методика аналізу структури та динаміки товарних запасів підприємства ..	66
3.3 Оцінка ефективності використання товарних запасів в управлінні підприємством оптової торгівлі	71
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ	86

ВСТУП

Актуальність теми. Товарні запаси є одними з найвагоміших складових оборотних активів торговельного підприємства та відіграють ключову роль у формуванні його прибутку. Належним чином організований облік та регулярний аналіз запасів забезпечують достовірність та своєчасність отримання інформації про наявність, рух, правильність відображення у фінансовій звітності та ефективність використання товарних запасів. З огляду на динамічні зміни ринкових умов та законодавчих вимог, виникає необхідність в безперервному удосконаленні практики організації обліку товарних запасів, що вказує на актуальність обраної теми дослідження.

Питання обліку та аналізу товарних запасів займають важливе місце в сучасних економічних дослідженнях. Значний внесок у розробку теоретичних засад і методичних підходів до проблем обліку запасів і їх використання внесли провідні вчені-економісти: Гордієнко М., Дутчак І., Єремян О.М., Єршова Н.Ю., Каширнікова І.О., Кірнос О.В., Лепетан І.М., Максименко І.Я., Орлов І.В., Підгора Є.О., Полянська О.А., Прокопенко І.Ф., Рабоконь Ю.С., Рекова Н.Ю., Сидорова Ю.О., Спірідонова К.О., Степаненко О.І., Тесак О.В., Ткаченко О., Цвек О.В., Чабанюк О.М., Шиш А., Шмигель О.Є., Янко О. та ін. Попри значну кількість наукових напрацювань, питання теорії та практики обліку, аналізу, контролю товарних запасів залишаються актуальними та потребують подальших досліджень, що зумовлено трансформаційними процесами в методології обліку.

Мета дослідження. Мета роботи полягає в науковому обґрунтуванні теоретичних і методичних засад обліку та аналізу товарних запасів, а також оцінка ефективності їх використання на досліджуваному підприємстві.

З урахуванням визначеної мети магістерської роботи слід окреслити такі основні **завдання**:

- дослідити теоретичні підходи до визначення економічної сутності та особливостей класифікації товарних запасів як об'єктів обліку та аналізу;

- провести аналіз нормативно-правового регулювання обліку та аналізу товарних запасів;
- порівняти національні та міжнародні стандарти в частині визнання та оцінки товарних запасів;
- визначити організаційні аспекти при формуванні облікової політики підприємства за операціями з товарними запасами;
- розглянути порядок документального оформлення операцій з надходження та вибуття товарних запасів;
- охарактеризувати порядок організації синтетичного й аналітичного обліку товарних запасів;
- висвітлити послідовність проведення інвентаризації товарних запасів та відображення її результатів в обліку;
- запропонувати шляхи вдосконалення обліку товарних запасів за допомогою сучасних програмних рішень;
- систематизувати завдання та методичні прийоми аналізу запасів;
- оцінити вплив ефективності використання товарних запасів на фінансові результати діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є процес обліку господарських операцій із товарними запасами та аналіз ефективності їх використання на підприємстві оптової торгівлі ТОВ «ІН-ВЕЛД».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних і практичних підходів до процесу обліку та аналізу товарних запасів на підприємстві оптової торгівлі.

Методи дослідження. У магістерській роботі при проведенні дослідження економічної характеристики товарних запасів були використанні загальнонаукові методи, зокрема: діалектичний, аналіз і синтез, методи індукції та дедукції. Крім того, задля більш точної оцінки практичних аспектів обліку застосовувалися специфічні методи: економічний аналіз – для вивчення господарської діяльності об'єкта; графічний метод – з метою наочного представлення отриманих результатів; порівняння – для оцінки тенденцій змін показників у часі.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів полягають у формуванні пропозицій і рекомендацій щодо підвищення ефективності обліку та аналізу товарних запасів, а саме:

- формування графіку документообігу, який забезпечуватиме своєчасну та належну обробку документів підприємства;
- впровадження сучасних автоматизованих систем обліку та інвентаризації товарних запасів, задля скорочення трудомісткості облікових процесів, мінімізації фактору помилок і оперативного оновлення інформації (Довідка від 21 листопада 2025 року).

Апробація результатів. Підготовлено та опубліковано тези доповіді на теми:

- «Роль штучного інтелекту в організації обліку та управлінні запасами» у XVI Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених та здобувачів освіти «Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу і контролю в умовах глобалізації економіки» (2 листопада 2024 року);
- «Вплив внутрішньогрупового продажу запасів на формування консолідованої фінансової звітності» у X Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку» (25 квітня 2025 року).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, які регламентують ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні; наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів, підручники, матеріали науково-практичних конференцій; обліково-аналітична інформація ТОВ «ІН-ВЕЛД».

Структура роботи. Дипломна робота, обсягом 90 сторінок складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота містить 18 таблиць, 26 рисунків, 14 додатків, список використаних джерел включає 62 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ

1.1 Економічна сутність та класифікація товарних запасів підприємства як об'єктів бухгалтерського обліку та аналізу

Торговельна діяльність традиційно займає провідне місце в структурі підприємництва України та відноситься до високорентабельних галузей економіки. Ключове місце в загальній системі управління торговельним підприємством займають товарні запаси, які безпосередньо впливають на рівень продажів, фінансову стійкість та конкурентоспроможність суб'єкта господарювання. Наявність оптимального обсягу запасів на підприємстві є запорукою безперервності діяльності, своєчасного виконання замовлень та задоволення попиту споживачів. В свою чергу, раціональне управління товарними запасами дозволяє зменшити витрати, уникнути ризику дефіциту або надлишку продукції та підвищити ефективність використання оборотного капіталу.

Згідно НП(С)БО 9 «Запаси», товари – це матеріальні цінності, які були придбані (отримані) та утримуються підприємством для подальшого продажу [1]. Товари визнаються активами підприємства в разі, якщо існує ймовірність отримання економічної вигоди від їх використання, а їхню вартість можна достовірно визначити.

У наукових джерелах відсутній єдиний підхід до визначення поняття «товарні запаси». Наприклад, Економічний словник визначає запаси товарні, як «запаси готової продукції підприємств (збутові запаси) і торгових організацій, які призначені для забезпечення безперервного процесу реалізації продукції, виконання прийнятих договірних зобов'язань» [2, с.99].

Чабанюк О.М. трактує товарні запаси, як «придбані підприємством товари, які призначенні для подальшого перепродажу». Автор наголошує на тому, що

підприємство не вносить істотних змін до їх фізичної форми, під час закупівлі у постачальника вони є готовою продукцією [3, с.299].

Степаненко О.І. під товарними запасами розуміє «товарну масу (кількість товару), що має матеріальну форму, була придбана в результаті минулих подій і зберігається на підприємстві до моменту реалізації». Авторка зосереджує увагу на тому, що запаси є ідентифікованими активами, реалізація яких є основним джерелом отримання прибутку торговельного підприємства [4, с.159].

Спірідонова К.О., Каширнікова І.О., Кірнос О.В. зазначають, що товарні запаси – це «ресурси підприємства, які накопичуються та споживаються з метою синхронізації руху та перетворення матеріальних потоків на підприємствах та в каналах збуту їхньої продукції» [5, с.402].

На думку, Єремян О. М. товарні запаси – це товари, які очікують моменту реалізації, сформовані підприємством з метою безперервної реалізації товарів на випадок збоїв у процесі постачання та постійного оновлення [6, с.192].

Должанський А. вважає, що «товарний запас – це сукупність товарної маси, що знаходиться у сфері обігу і призначена для продажу» [7, с.164].

Визначення поняття «запаси» наведене в МСБО 2 «Запаси» демонструє концептуальну єдність з вітчизняним законодавством, зокрема запаси трактуються як активи, які:

- утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу;
- перебувають у процесі виробництва для такого продажу або
- існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг [8].

Таким чином, трактування поняття «товарні запаси» є досить широким, що обумовлено значною кількістю підходів до його розуміння в науковій літературі та нормативно-законодавчих актах. До того ж, відмінності в змістовному наповненні визначень даного поняття зумовлені особливостями певної галузі використання запасів, функціонування конкретного підприємства, його організаційно-правовою формою та варіативністю цілей управління запасами. Незважаючи на це, товарні

запаси мають ряд характерних ознак, які їм притаманні та відрізняють їх від інших об'єктів бухгалтерського обліку (рис.1.1).

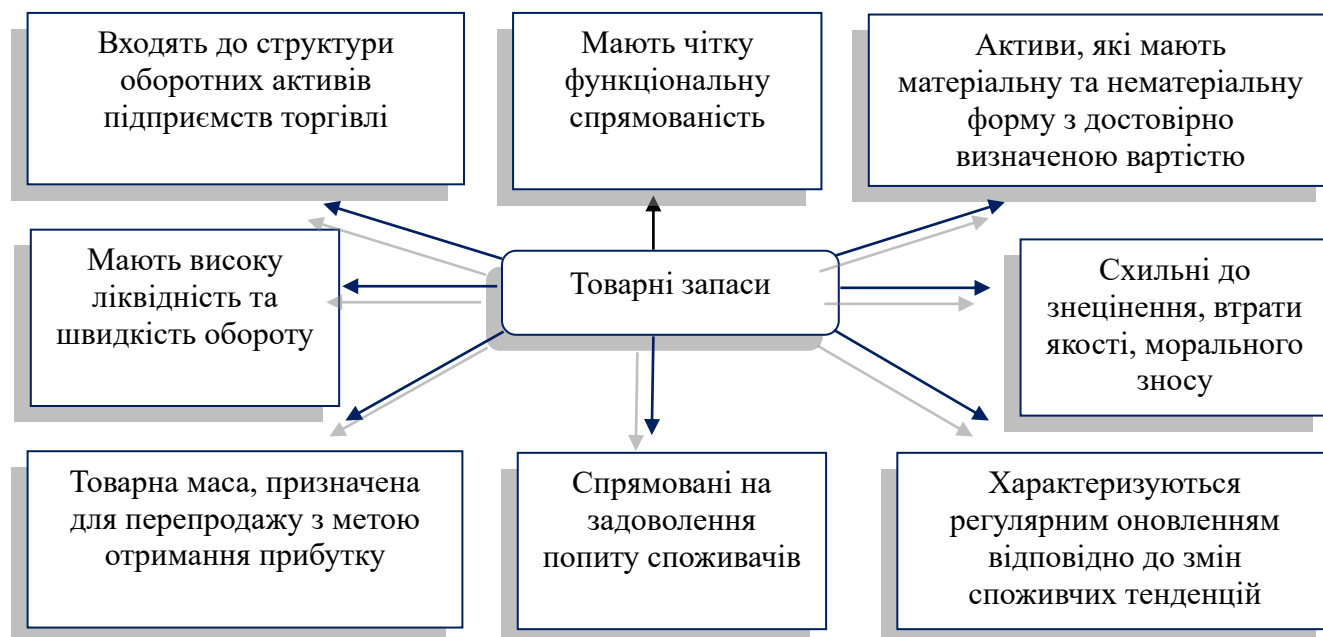

Рисунок 1.1 – Основні облікові та економічні характеристики товарних запасів суб'єктів торговельної діяльності

Джерело: побудовано автором на основі [4]

Розглянуті характерні ознаки товарних запасів безпосередньо впливають на їх функціональне призначення в системі торговельного підприємства. До основних функцій товарних запасів відноситься:

- забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів торговельного підприємства через безперервний контроль оборотності запасів;
- формування економічних резервів для мінімізації ризиків втрати прибутку;
- оптимізація грошових потоків через управління термінами закупівлі та реалізації;
- забезпечення безперервності діяльності для задоволення потреб споживачів.

Аналіз економічної сутності товарних запасів доводить їх складну та багатогранну природу. Тому з метою ефективного управління та оптимізації торговельних процесів виникає потреба в групуванні запасів за певними

критеріями та ознаками. Класифікацію товарних запасів доцільно проводити, спираючись на наступні основні характеристики:

- функціональне призначення – полягає у потребі визначення ролі кожного виду запасів у торговельній діяльності;
- частота споживання та обороту – допомагає розмежувати найбільш цінні та критичні запаси від другорядних;
- вартісні характеристики – поділ запасів за вартістю дозволяє визначити пріоритети в їх управлінні та розподілі ресурсів для контролю;
- місцезнаходження – впливає на забезпечення безперебійного процесу реалізації.

В результаті аналізу низки наукових праць було встановлено, що класифікація товарних запасів є широкою та здійснюється за багатьма ознаками. Різноманітні підходи дозволяють не лише теоретично пояснити сутність запасів, а й створити практичне підґрунтя для їх ефективного обліку та управління (табл.1.1).

Таблиця 1.1 – Класифікація товарних запасів підприємства

Класифікаційна ознака	Вид товарних запасів
1	2
Місцезнаходження	- запаси оптової торгівлі; - запаси роздрібної торгівлі; - запаси в дорозі; - запаси на складах.
Асортиментна структура	- продовольчі запаси; - непродовольчі запаси; - спеціалізовані групи запасів.
Призначення	- запаси поточного зберігання; - запаси сезонного зберігання; - запаси цільового призначення.
Терміни звітного періоду	- запаси на початок періоду; - запаси на кінець періоду; - планові запаси.
Джерела виникнення	- власні; - позикові.
Характер надходження та витрачання	- запаси регулярного поповнення; - запаси регулярного поповнення та сезонного витрачання; - запаси регулярного поповнення та витрачання; - запаси сезонного поповнення та регулярного витрачання.

Продовження таблиці 1.1

1	2
Споживчий попит	- запаси з трендовим попитом; - запаси зі стабільним попитом; - запаси з випадковим попитом; - запаси з нестабільним попитом.
Облікові одиниці	- запаси у натуральних показниках; - запаси у вартісних показниках; - запаси у відносних показниках.

Джерело: згруповано за інформацією [9, 10, 11]

Розглядаючи класифікацію запасів передбачену нормативно-правовими актами, варто зауважити, що НП(С)БО 9 «Запаси» містить регламентований та детальний перелік активів, які визнаються запасами, зокрема до них відноситься:

- сировина, основні та допоміжні матеріали, комплектуючі вироби та матеріальні цінності, призначені для виробництва продукції/виконання послуг;
- незавершене виробництво;
- готова продукція, що виготовлена на підприємстві та призначена для продажу;
- товари, які придбані (отримані) та утримуються підприємством з метою наступного продажу;
- малоцінні та швидкозношувані предмети, що використовуються не більше одного року або операційного циклу, якщо він не більше одного року;
- поточні біологічні активи [1].

Натомість, МСБО 2 «Запаси» передбачає гнучкий підхід до класифікації, орієнтуючись на економічну сутність та функціональну роль запасів, тому підприємства можуть самостійно визначати внутрішню класифікацію відповідно до специфіки їхньої діяльності.

Згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [14] товарні запаси відображаються на рахунках класу 2 «Запаси», зокрема на рахунку 28 «Товари». Даний рахунок використовується для обліку матеріалів та продуктів, призначених для подальшого продажу без додаткової обробки. В свою чергу, застосування субрахунків до рахунку 28 «Товари» дозволяє здійснювати аналітичний контроль

за рухом товарних запасів та аналізувати ефективність торговельної діяльності підприємства. Класифікацію товарних запасів згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку наведено на рис.1.2.

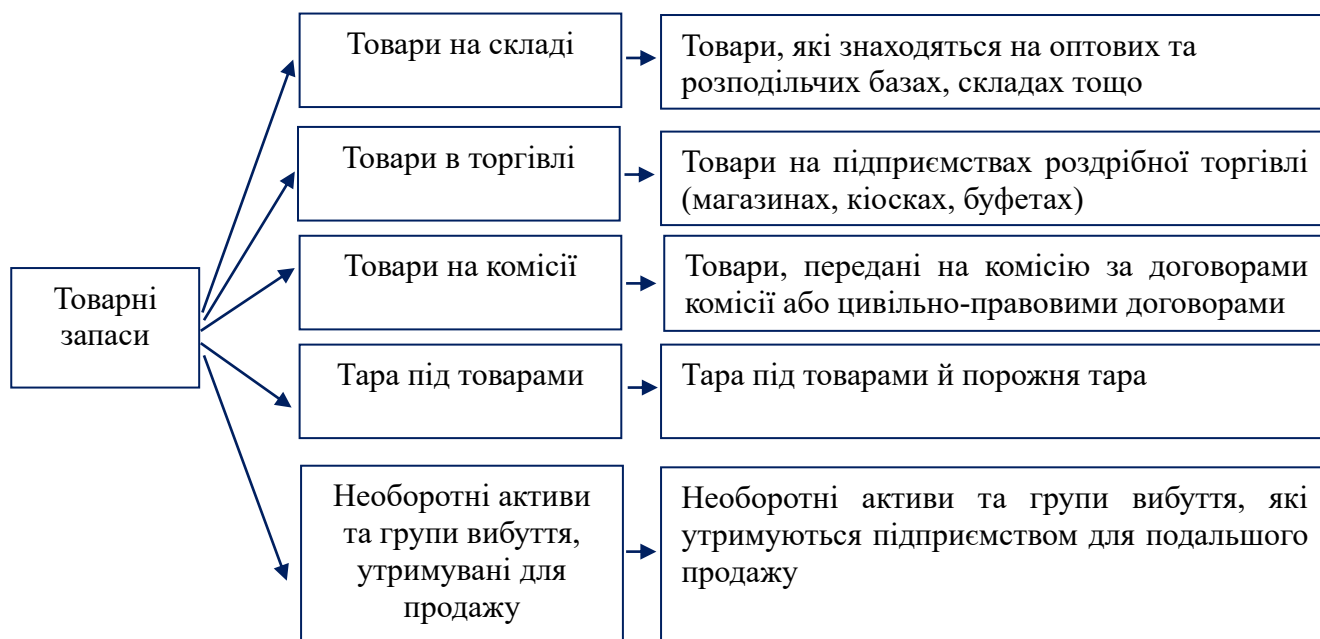

Рисунок 1.2 – Групування товарних запасів відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку

Джерело: побудовано автором на основі [12]

Слід зазначити, що якісно структурована класифікація товарних запасів створює ряд додаткових можливостей для ефективного функціонування підприємства, зокрема:

- дозволяє уникати надмірного накопичення або нестачі ресурсів;
- спрощує процес контролю за запасами задля виявлення відхилень та/або зловживань;
- допомагає планувати розвиток бізнесу, розвивати нові ринки чи товари, визначати стратегію закупівель;
- полегшує процес складання звітів та фінансової документації.

Товарні запаси є одним із ключових об'єктів бухгалтерського обліку та економічного аналізу торговельних підприємств. Вони забезпечують безперервність їх господарської діяльності, впливають на фінансову стійкість та платоспроможність, формують значну частку оборотних активів та визначають

можливості реалізації фінансово-економічної стратегії. Як об'єкт обліку, запаси підлягають оцінці, документуванню та відображенню у фінансовій звітності згідно чинних нормативних вимог. В площині аналізу, товарні запаси слугують базою для розрахунку показників ефективності використання ресурсів, рівня оборотності, визначення оптимальності структури та динаміки. Отже, товарні запаси як об'єкт обліку та аналізу виконують подвійну функцію: інформаційно-облікову та управлінсько-аналітичну. Взаємозв'язок запасів з обліковими та аналітичними процесами, а також їх вплив на управлінські рішення відображено на рис.1.3.

Рисунок 1.3 – Місце товарних запасів у системі бухгалтерського обліку та аналізу

Джерело: розроблено автором на основі [13]

Таким чином, товарні запаси – це складна економічна категорія, яка характеризується різноманітними підходами до розуміння їх сутності, класифікації та місця в системі обліку та аналізу. Товарні запаси відіграють ключову роль у структурі оборотних активів та забезпеченні безперервності торговельних процесів підприємства.

1.2 Нормативно-правове регулювання обліку та аналізу товарних запасів

Однією з основних цілей бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності є надання повної та неупередженої інформації для широкого кола зацікавлених осіб стосовно руху активів, фінансово-економічних взаємовідносин з контрагентами, фінансових результатів компанії. Саме законодавче регулювання є ключовим інструментом, завдяки якому досягається стандартизація облікових процедур, нормативна узгодженість та прозоре відображення фінансових показників.

Нормативно-правова база у контексті обліку та аналізу товарних запасів встановлює ряд обов'язкових для підприємств правил та вимог стосовно обліку, зберігання, оподаткування, аналізу та підготовки звітності щодо даного об'єкта обліку. Комплексне вивчення нормативно-правових актів, що регламентують бухгалтерський облік товарних запасів, є обов'язковою умовою для належного розуміння господарських операцій та їх впливу на фінансово-економічний стан компанії.

Значення нормативно-правового забезпечення щодо обліку товарних запасів виявляється у кількох ключових аспектах. По-перше, різні нормативні акти встановлюють варіативні підходи до класифікації, визначення та оцінки товарних запасів, що суттєво впливає на формування фінансової звітності підприємства. По-друге, систематичне відстеження змін у законодавчій базі дозволяє виявити нові підходи та напрями облікових процедур, що в свою чергу, сприяє підвищенню достовірності облікових даних. По-третє, врахування специфічних особливостей правового регулювання в конкретній галузі, дозволяє визначити потенційні ризики та використовувати наявні можливості для ефективного управління ресурсами.

Правове регулювання обліку запасів охоплює низку нормативно-правових актів, які регламентують усі етапи облікового процесу – від первинного документування до складання фінансової звітності. Загалом, система державного

регулювання бухгалтерського обліку в Україні складається з п'яти рівнів, які наведені на рис.1.4.

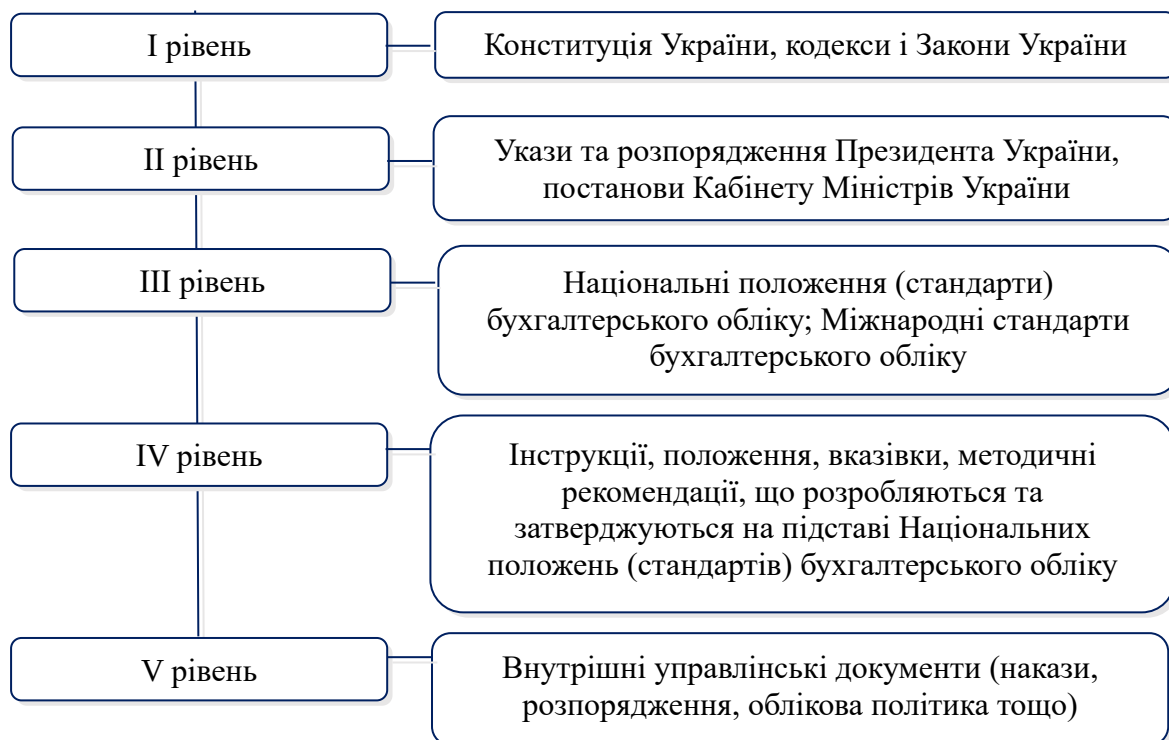

Рисунок 1.4 – Рівні нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні

Джерело: побудовано автором на основі [14]

Фундаментальним правовим документом, який визначає загальні принципи організації обліку та обов'язки керівництва щодо його ведення є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV [14]. Він зобов'язує всіх юридичних осіб, незалежно від форми власності та виду діяльності, в тому числі представництва іноземних суб'єктів господарювання, вести бухгалтерський облік згідно встановлених правил, забезпечувати достовірне і повне відображення господарських операцій та фінансових результатів, а також подавати фінансову звітність у встановлені терміни. Стандартизовані норми Закону №996-XIV дозволяють підприємствам здійснювати оцінку та відображення товарних запасів за єдиними підходами, що забезпечує зіставність та порівнюваність облікової інформації.

Податкові аспекти операцій з товарними запасами регламентує Податковий

кодекс України (далі ПКУ) [16], де визначаються правила оподаткування запасів при їх надходженні, зберіганні, переміщенні та реалізації, порядок відображення витрат і доходів, пов'язаних з обігом запасів. Кодекс встановлює вимоги щодо справляння податку на додану вартість, податку на прибуток, передбачає спеціальні податкові режими підприємств, містить положення щодо методів обліку та звітності запасів. Таким чином, ПКУ є ключовою складовою нормативної бази, яка впливає на формування облікової політики в частині товарних запасів та на процес прийняття управлінських рішень.

В питанні регулювання співпраці між підприємства з контрагентами значна увага приділяється Цивільному кодексу України (далі ЦКУ), який окреслює правові основи договірних відносин між суб'єктами господарювання, включно з укладанням договорів купівлі-продажу товарних запасів. Зокрема, Кодекс встановлює вимоги стосовно умов поставок, строків передання запасів та відповідальність сторін, положення цього нормативного акту є юридичною підставою формування первинної документації [17].

Господарський кодекс України (далі ГКУ) – це ключовий нормативно-правовий акт, який встановлює правові основи господарської діяльності підприємств. В межах обліку запасів ГКУ визначає правила щодо майнових прав суб'єктів господарювання, здійснення господарських операцій, закріплює принципи раціонального та ефективного використання ресурсів [18].

Митний кодекс України (далі МКУ) встановлює порядок переміщення товарів через митний кордон та визначає правові засади їх митного оформлення, що впливає на формування первинної документації та бухгалтерський облік господарських операцій. Згідно норм Кодексу, товари, які ввозяться на територію України, підлягають обов'язковій класифікації за кодами УКТ ЗЕД, оцінці, визначенню митної вартості, оподаткуванню митними платежами та декларуванню [19]. Все це створює підґрунтя для коректного визначення правового статусу товарів і документального підтвердження їх походження, що гарантує прозорість і законність їх подальшого обліку на підприємстві.

НП(С)БО 1 визначаються мета, склад і принципи складання фінансової

звітності, а також вимоги до визнання та розкриття її елементів [20]. У межах даного стандарту закріплено ряд принципів, які є основою для формування достовірної та об'єктивної інформації про товарні запаси. НП(С)БО 1 також зобов'язує підприємства розкривати у примітках до фінансової звітності інформацію стосовно облікової політики, зокрема, в частині методів визнання та оцінки запасів.

НП(С)БО 9 «Запаси» встановлює методологічні засади та принципи обліку запасів, регламентує порядок їх оцінки та відображення у фінансовій звітності (рис.1.5).

Рисунок 1.5 – Основні положення НП(С)БО 9 «Запаси»

Джерело: сформовано автором на основі [1]

НП(С)БО 9 «Запаси» є обов'язковими для усіх підприємств, організацій та юридичних осіб, незалежно від форми власності, окрім бюджетних установ та підприємств, які ведуть бухгалтерський облік згідно міжнародних стандартів. Також норми стандарту не поширюються на: незавершені роботи за будівельними контрактами, фінансові інструменти, поточні біологічні активи, в разі їх оцінки за справедливою вартістю відповідно до НП(С)БО 30 «Біологічні активи» [1].

НП(С)БО 16 «Витрати» визначає основні методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та їх розкриття у фінансовій звітності [21]. Положення регламентує порядок визнання витрат, їх склад, класифікацію, способи включення у собівартість та відображення у звітності, що забезпечує достовірне та обґрунтоване відображення фінансового результату діяльності суб'єкта господарювання.

Інтеграція українського бізнесу в глобальну світову економіку потребує адаптації бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів. В контексті обліку запасів значну роль відіграє МСБО 2 «Запаси» [8], який містить рекомендації щодо формування собівартості запасів і подальшого визнання витрат, включаючи будь-яке часткове списання до чистої вартості реалізації. Окрім цього, стандарт розкриває методи та надає вказівки щодо використання формул для обчислення собівартості запасів.

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій – є нормативно-правовим актом, який включає систематизований перелік бухгалтерських рахунків, забезпечуючи уніфіковану систему обліку та єдину методологічну базу для формування достовірної та повної фінансової звітності підприємства [14]. План рахунків є обов'язковим для застосування підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами, незалежно від форми власності, окрім бюджетних установ та банків.

План рахунків включає десять класів рахунків, кожен з яких має своє призначення та специфіку використання. В свою чергу, рахунки кодуються за чотирма рівнями: клас рахунків, синтетичні рахунки, субрахунки, деталізовані рахунки аналітичного обліку відповідно до особливостей господарської діяльності. Підприємства мають право використовувати додаткові субрахунки, об'єднувати окремі синтетичні рахунки, деталізувати аналітичний облік відповідно до потреб управління.

Отже, План рахунків виконує ряд важливих функцій в бухгалтерському обліку, зокрема, забезпечує достовірне відображення господарських операцій,

систематизує об'єкти обліку за економічним змістом, дає змогу детально аналізувати господарську діяльність та дозволяє здійснювати постійний контроль за станом і рухом активів, зобов'язань, доходів і витрат.

Інструкція про використання Плану рахунків бухгалтерського обліку для підприємств і організацій не лише розкриває зміст рахунків і визначає порядок їх застосування в обліковій політиці, але й деталізує призначення кожного субрахунку та пояснює основні принципи кореспонденції між ними. Інструкція встановлює відповідність між рахунками бухгалтерського обліку, статтями балансу та формами фінансової звітності, що забезпечує зіставність облікової інформації різних підприємств [12].

Варто зауважити, що для належної організації бухгалтерського обліку кожне підприємство повинне сформувавши облікову політику, відповідно до особливостей його діяльності. Облікова політика слугує важливим інструментом внутрішнього контролю та аналізу фінансово-господарської діяльності, адже визначає правила, методи та принципи ведення обліку на основі вимог чинного законодавства. Таким чином, облікова політика забезпечує послідовне застосування облікових процедур, підвищує ефективність управління та адаптує облік до специфіки діяльності підприємства.

Отже, нормативно-правове регулювання обліку та аналізу запасів в Україні представлене комплексною системою вимог і стандартів, які забезпечують єдність та достовірність відображення господарських операцій у фінансовій звітності. Дотримання вимог законодавства щодо визнання, оцінки, класифікації та відображення запасів у бухгалтерському обліку є запорукою ефективного управління матеріальними ресурсами підприємства та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Водночас, задля підвищення якості та надійності облікової інформації, необхідним є постійний розвиток та вдосконалення нормативної бази з урахуванням сучасних бізнес-тенденцій та міжнародних вимог.

1.3 Порядок визнання та оцінки товарних запасів згідно міжнародних та національних стандартів обліку

У сучасних умовах стрімкої глобалізації економіки та інтеграції українських підприємств у міжнародні ринки, все більшого значення набувають питання гармонізації методологічних підходів до ведення бухгалтерського обліку. Українська система бухгалтерського обліку поступово трансформується до принципів та підходів міжнародних стандартів фінансової звітності, проте наразі залишається ряд принципових відмінностей, які обумовлені специфікою національного законодавства, податкового регулювання та особливостями ведення бізнесу. Тому з метою комплексного розкриття сутності товарних запасів з позиції національних та міжнародних стандартів доцільно розглянути такі аспекти: сутність запасів, критерії їх визнання, формування первісної вартості, методи оцінки, вимоги до розкриття інформації у звітності та процедури вибуття.

Порівняння підходів до трактування поняття «запаси» згідно НП(С)БО 9 та МСБО 2 наведено на рис.1.6.

Рисунок 1.6 – Визначення поняття «запаси» відповідно до МСБО 2 та НП(С)БО 9

Джерело: [1,8]

Таким чином, поняття «запаси» згідно НП(С)БО та МСБО майже повністю збігаються, окрім незначного уточнення, яке містить національне положення: запаси – це активи, які призначені для використання в управлінській діяльності підприємства. Таке доповнення цілком доречне, адже зумовлене участю запасів у межах управління, охоплюючи процеси заготівлі, зберігання та реалізації.

МСБО 2 не встановлює чітких критерії визнання запасів як активів, оскільки застосовує загальні принципи Концептуальної основи МСФЗ. В свою чергу, в НП(С)БО 9 зазначено, що запаси визнаються активами, якщо існує ймовірність того, що підприємство/установа отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням та якщо вартість запасів може бути достовірно визначена. Сутність цього аспекту полягає в тому, що запаси можуть мати не лише фізичну або матеріальну форму, але також приносити прибуток через їх використання. Вимога визначення достовірної вартості запасів означає, що підприємство повинне сформувати належну систему обліку та оцінки запасів для їх коректного відображення в бухгалтерських записах та фінансовій звітності. Такий підхід підкреслює значення запасів для фінансового стану підприємства та вказує на потребу об'єктивної оцінки і прогнозування майбутніх економічних вигід.

Проаналізувавши національні та міжнародні стандарти, можна зробити висновок, що первісна оцінка запасів визначається за єдиними принципами та здійснюється в наступних випадках:

- під час надходження запасів;
- під час списання запасів;
- на дату складання балансу.

Натомість, у МСБО 2 відсутнє поняття «первісна вартість», водночас має місце трактування поняття «витрати на придбання запасів», «витрати на переробку», «інші витрати» [8]. НП(С)БО 9, в свою чергу, зазначає, що первісна вартість придбання запасів залежить від джерела придбання запасів:

- придбані за плату;
- виготовлені власноруч;

- внесені до статутного капіталу суб'єкта господарювання;
- одержані на безоплатній основі;
- отримані в результаті обміну на подібні або неподібні запаси.

Таке розмежування підходів до визначення первісної вартості запасів залежно від способу їх надходження дозволяє підвищити точність їх оцінки та сприяє достовірному відображенню інформації у фінансовій звітності. Види оцінки запасів за первісною вартістю згідно НП(С)БО 9 та МСБО 2 наведено на рис.1.7.

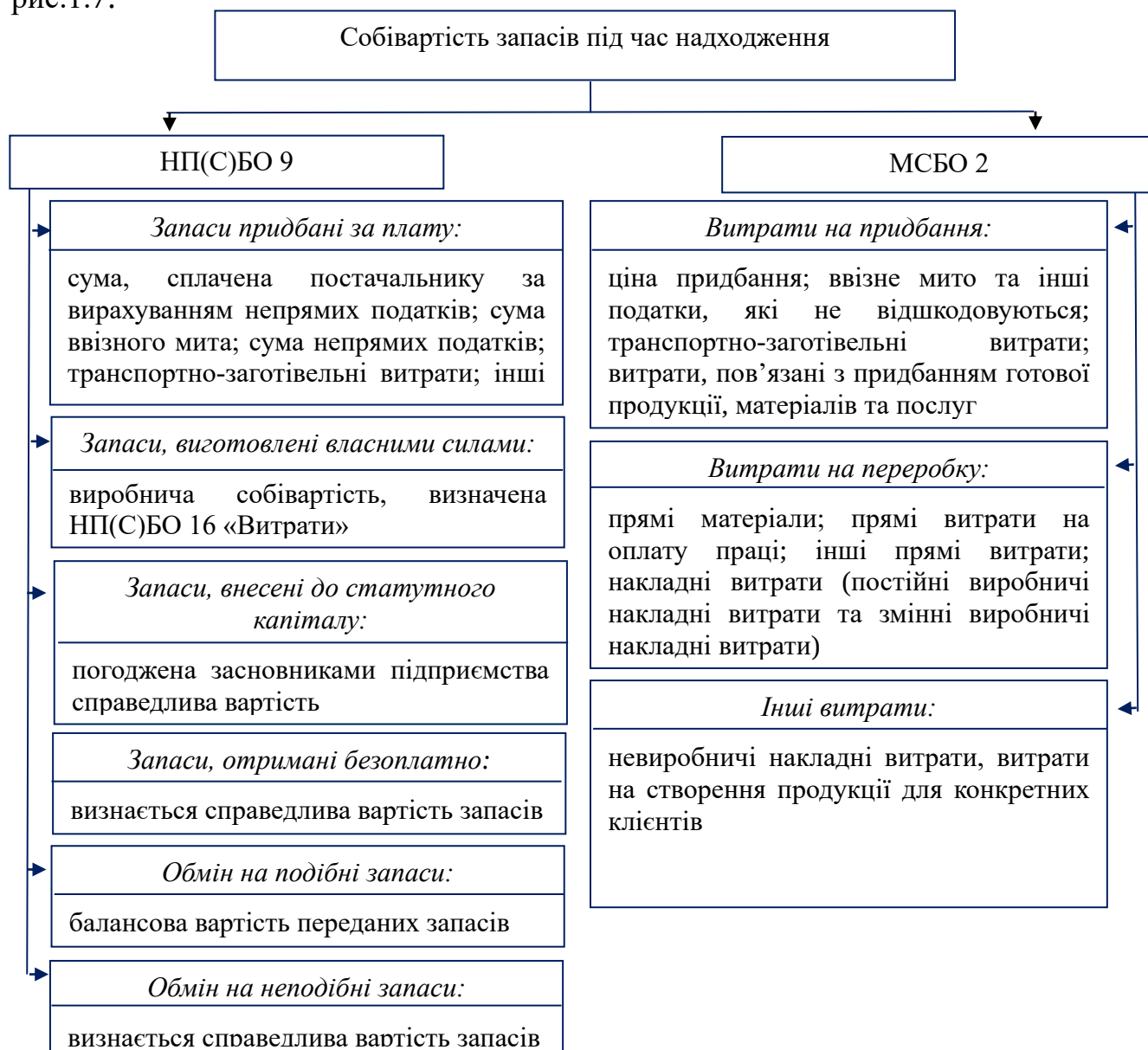

Рисунок 1.7 – Формування собівартості запасів під час надходження на підприємство

Джерело: узагальнено автором на основі [1,8]

Обидва стандарти містять чіткий перелік витрат, які не повинні включатися до собівартості запасів, проте й тут між ними існує певна відмінність. Так, НП(С)БО 9 не включає до собівартості запасів, а відносить до витрат періоду: понаднормові втрати та нестачі запасів, витрати на зберігання, фінансові витрати, витрати на продаж, загальногосподарські витрати, які не пов'язані з придбанням і доставкою запасів. А згідно МСБО 2 виключаються із собівартості запасів: витрати на зберігання, понаднормові відходи, витрати на оплату праці, витрати на продаж, адміністративні накладні витрати. Загалом, національне положення надає більш узагальнені вимоги щодо виключення витрат із собівартості запасів, тоді як міжнародний стандарт характеризується більш детальним і систематизованим підходом, що забезпечує максимальну ясність та однозначність в практичному застосуванні.

Одним з найскладніших аспектів оцінки запасів є їх оцінка при вибутті, адже потребує вибору найбільш оптимального для підприємства методу. Кожне підприємство самостійно обирає доцільний метод оцінки, спираючись на умови функціонування суб'єкта господарювання, його фінансову політику, переваги та недоліки кожного з визначених законодавством методів (Додаток А). Методи оцінки запасів при вибутті наведені в табл.1.2.

Таблиця 1.2 – Методи оцінки запасів при вибутті за НП(С)БО 9 та МСБО 2

НП(С)БО 9	МСБО 2
1	2
Метод ідентифікованої собівартості – оцінюються запаси, які не є взаємозамінними та відпускаються для окремих проектів та замовлень	Метод стандартних витрат – враховується нормативний рівень використання основних і допоміжних матеріалів, праці, економічної та виробничої потужності.
Метод середньозваженої собівартості – застосовується для кожної одиниці запасів шляхом ділення сумарної вартості залишку запасів станом на початок звітного місяця на загальну кількість запасів на кінець звітного місяця і отриманих запасів у звітному місяці	Метод роздрібних цін – застосовується здебільшого в роздрібній торгівлі, з метою оцінки великої кількості одиниць запасів, які дають однаковий прибуток і швидко змінюються.
Метод ФІФО (собівартість перших за часом надходження запасів) – передбачає використання запасів у тій послідовності, в якій вони надходили на підприємство	Метод ФІФО (перше надходження – перший видаток) – першими списуються запаси, які надійшли на склад раніше

Продовження таблиці 1.2

1	2
Метод нормативних витрат – базується на застосуванні норм витрат на одиницю продукції, з урахуванням рівнів застосування запасів, діючих цін тощо.	Метод ідентифікації індивідуальної вартості – призначений для невзаємозамінних запасів і товарів, які призначені для конкретних проектів
Метод ціни продажу – використовується підприємствами роздрібною торгівлі на основі середнього проценту торговельної націнки. При цьому собівартість товарів дорівнює різниці між продажною вартістю товарів і сумою торговельної націнки.	Метод середньозваженої собівартості – визначається із середньозваженої собівартості подібних одиниць запасів на початок періоду та собівартості подібних запасів, які були придбані протягом періоду

Джерело: систематизовано автором на основі [1,8, 22]

Отже, підходи до оцінки запасів під час вибуття за національними та міжнародними стандартами не містять суттєвих відмінностей, що забезпечує узгодженість та порівнюваність фінансових показників підприємств. Обидва стандарти передбачають використання лише одного методу оцінки для запасів, які мають однакове призначення та умови використання. Водночас, варто зауважити, що для різних одиниць обліку запасів підприємство може застосовувати окремі методи оцінки їх вибуття. Зважаючи на відсутність єдиного тлумачення «однакове призначення та умови використання запасів» в нормативних актах, підприємство може на власний розсуд обирати метод оцінки вибуття запасів, орієнтуючись на власні потреби та особливості господарської діяльності. Зміна методу оцінки запасів, а в окремих випадках й обґрунтування причин такої зміни, підлягає відображенню у фінансовій звітності.

МСБО 2 та НП(С)БО 9 передбачають єдині підходи до оцінки запасів на дату балансу, зокрема, вони відображаються за меншою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації. Чиста вартість реалізації – це очікувана ціна товарів за умов звичайної діяльності підприємства за вирахуванням прогнозованих витрат на організацію та здійснення збуту. Запаси повинні відображатися за чистою вартістю реалізації на дату балансу в разі зниження їх ціни, втрати економічної вигоди або псування. В певних випадках доцільно об'єднати подібні або ж взаємопов'язані одиниці, наприклад, запаси, які належать до однієї номенклатурної групи, мають однакову мету використання, реалізуються

в одному географічному регіоні тощо. Переоцінка чистої вартості реалізації повинна проводитися в кожному звітному періоді [8]. Значна увага при обліку запасів приділяється вимогам щодо їх відображення у фінансовій звітності. Норми НП(С)БО та МСБО містять низку спільних положень, проте відрізняються деталізацією та підходами до розкриття інформації (рис.1.8).

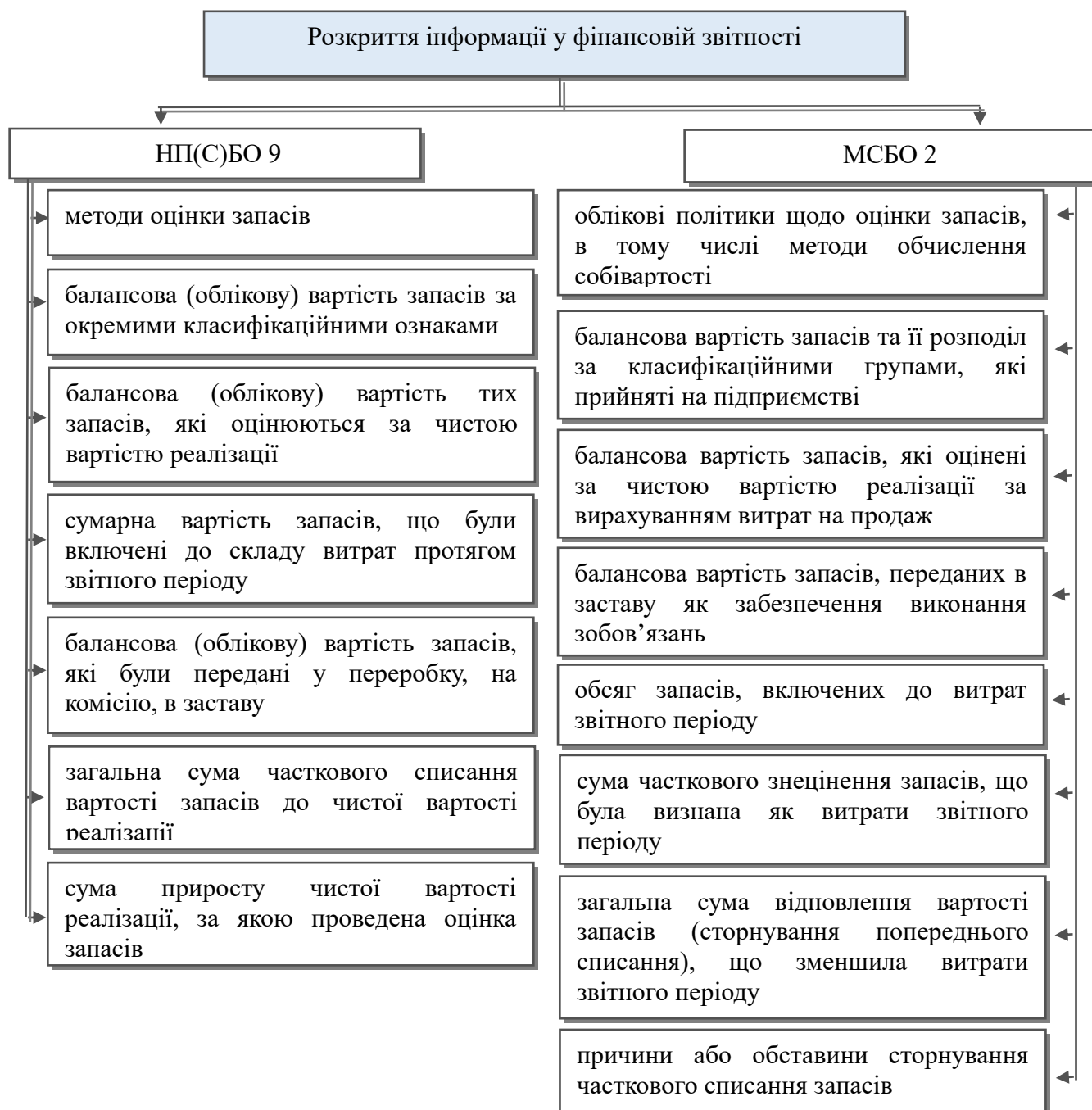

Рисунок 1.8 – Вимоги до розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності підприємства

Джерело: узагальнено автором на підставі [1,8]

Вимоги МСБО 2 та НП(С)БО 9 в частині розкриття інформації у фінансовій звітності мають низку спільних рис, проте відрізняються окремими аспектами та ступенем деталізації. МСБО 2 передбачає розширене висвітлення інформації про облікові політики підприємства, зокрема, із обов'язковим зазначенням формул собівартості, а також окремим розкриттям інформації про суму списань запасів до чистої вартості реалізації, причини та обставини їх сторнування. Такий підхід забезпечує максимальну прозорість для користувачів фінансової звітності.

Натомість, в НП(С)БО 9 додатково розкривається інформація про запаси, які були передані в переробку, на комісію та в заставу, а також введене поняття суми збільшення чистої вартості реалізації як окремого показника. Таким чином, міжнародний стандарт здебільшого орієнтований на інформування зовнішніх користувачів фінансової звітності, тоді як національне положення – на задоволення вимог внутрішнього регулювання та ведення бухгалтерського обліку в межах національної системи.

Отже, визнання та оцінка запасів є визначальними аспектами бухгалтерського обліку, які впливають на достовірність відображення господарських операцій та складання фінансової звітності підприємства. Порівняння МСБО 2 та НП(С)БО 9 свідчить про те, що більшість принципів та підходів до обліку запасів уніфіковані, проте існують відмінності в рівні деталізації окремих положень та між підходами до розкриття інформації у фінансовій звітності.

РОЗДІЛ 2

ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ

2.1 Особливості формування облікової політики за операціями з товарними запасами

Належна організація обліку операцій з товарними запасами є ключовим елементом загальної системи бухгалтерського обліку на підприємстві. Рациональна побудова облікового процесу, вибір оптимальних методів оцінки запасів, коректне документування операцій забезпечують ефективне управління матеріальними ресурсами та є запорукою прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Від того, наскільки чітко та злагоджено організований облік товарних запасів, залежить не лише фінансова стабільність підприємства, але й його конкурентоспроможність.

Для глибшого розуміння особливостей організації обліку операцій з товарними запасами доцільно проаналізувати характер діяльності досліджуваного підприємства. Розуміння специфіки роботи, масштабів діяльності та структури підприємства дає змогу краще усвідомити умови функціонування облікової системи та врахувати фактори, які впливають на побудову та ведення обліку товарних запасів, зокрема, й на формування облікової політики підприємства.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ІН-ВЕЛД» зареєстроване в Україні в 2018 році на підставі статуту та свідоцтва про державну реєстрацію відповідно до статті 11 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» та Закону України «Про підприємництво». Місцезнаходження компанії: Україна, 49051, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, вулиця Калинова, будинок 3.

ТОВ «ІН-ВЕЛД» має статус юридичної особи з моменту державної реєстрації. Компанія має відокремлене майно, може від свого імені набувати майнові та немайнові права, укладати договори, а також бути позивачем та

відповідачем в судових та арбітражних спорах. Фінансове забезпечення компанії здійснюється за рахунок майнових внесків засновника, на основі яких сформовано статутний капітал в розмірі 100 000 грн. Для здійснення кредитно-розрахункових операцій ТОВ «ІН-ВЕЛД» відкриває рахунки в банківських установах.

Основна мета діяльності підприємства – забезпечення суспільних потреб у товарах, роботах і послугах, а також реалізація економічних інтересів трудового колективу та Засновника на основі отримання прибутку.

У рамках досягнення своєї мети ТОВ «ІН-ВЕЛД» провадить такі напрями діяльності:

- посередництво у торгівлі машинами та промисловим устаткуванням;
- оптова торгівля верстатами, іншими машинами та устаткуванням;
- роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах та поза магазинами;
- ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення;
- установлення та монтаж машин і устаткування.

Для злагодженого управління діяльністю підприємство має чітко визначену організаційну структуру (рис. 2.1). Ключові управлінські функції виконує Засновник, який приймає рішення щодо структури компанії та затверджує її штатний склад.

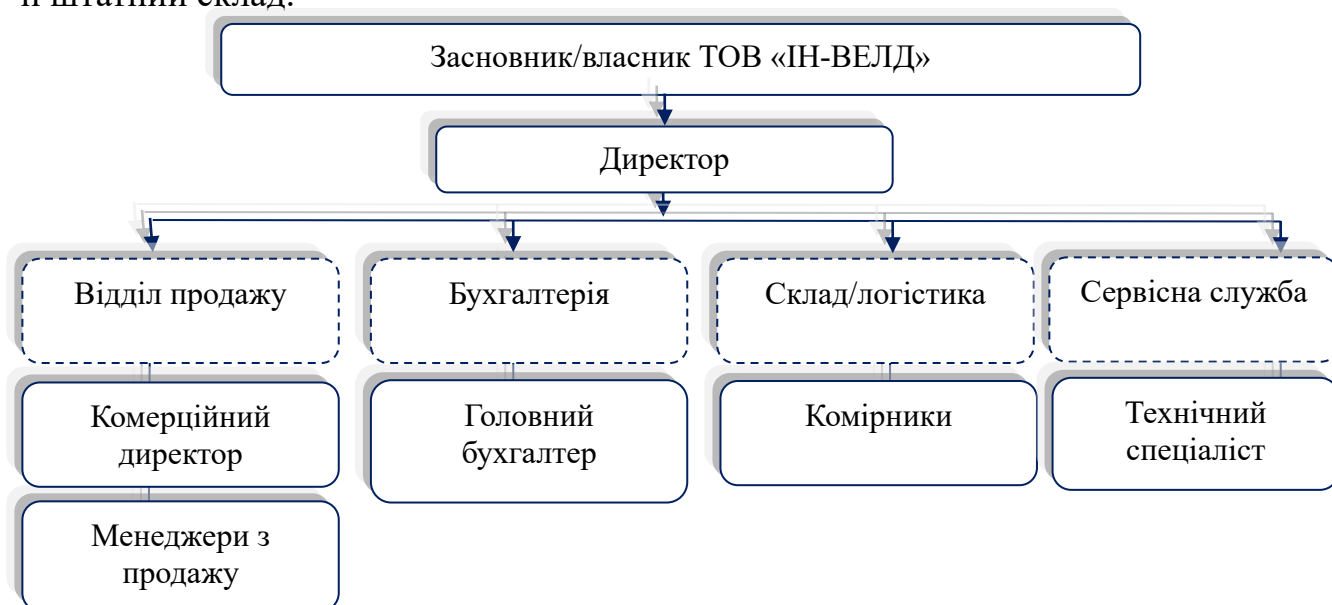

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Джерело: розроблено автором

Збутова політика ТОВ «ІН-ВЕЛД» зосереджена переважно на український ринок, компанія реалізує продукцію як оптовими партіями, так і в роздріб. Основними клієнтами підприємства є: будівельні компанії, компанії з монтажу трубопроводів та комунікацій, металургійні заводи, підприємства енергетики, магазини будматеріалів, оптові бази, склади технічного обладнання тощо.

Для підприємств торгівлі, які працюють в умовах динамічного ринку, високої конкуренції та швидкого обігу товарів, важливе місце займає організація бухгалтерського обліку, яка повинна враховувати як загальні принципи облікової політики, та і галузеву специфіку компанії.

Згідно ЗУ №996-XIV від 16 липня 1999 року: «облікова політика – це сукупність принципів, процедур і методів, які застосовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності» [15]. Незважаючи на відсутність обов'язкових вимог щодо формування облікової політики на підприємстві, її наявність є вкрай важливою, адже саме в ній фіксуються основні підходи до бухгалтерського обліку, в разі податкових перевірок вона слугує підтвердженням обґрунтованості управлінських рішень, а під час судових спорів може виступати додатковим аргументом для захисту позиції компанії.

Тому облікова політика торговельного підприємства має бути чітко структурованою та адаптованою до особливостей галузі, вимог національного законодавства й стандартів бухгалтерського обліку.

Окрім врахування основоположних принципів і процедур, облікова політика повинна також забезпечувати низку конкретних вимог, зокрема:

- надавати користувачам фінансової звітності повну, достовірну та об'єктивну інформацію про фінансовий стан та результати діяльності суб'єкта господарювання;
- бути уніфікованою для підприємства в цілому, включаючи всі підрозділи, незалежно від виду діяльності чи територіального розташування;
- застосовуватися послідовно, зокрема, зміни щодо методики

відображення господарських операцій повинні вноситися з початку нового звітного періоду;

- сприяти ефективному контролю за господарськими процесами, дозволяючи керівництву, контролерам чи аудиторам легко оцінювати правильність ведення обліку;
- охоплювати виключно ті складові обліку, які передбачені законодавчими актами [23, с.160].

Облікова політика підприємства формується під впливом ряду зовнішніх та внутрішніх чинників, які визначають вибір конкретних методів, підходів і принципів до ведення бухгалтерського обліку (рис. 2.2.).

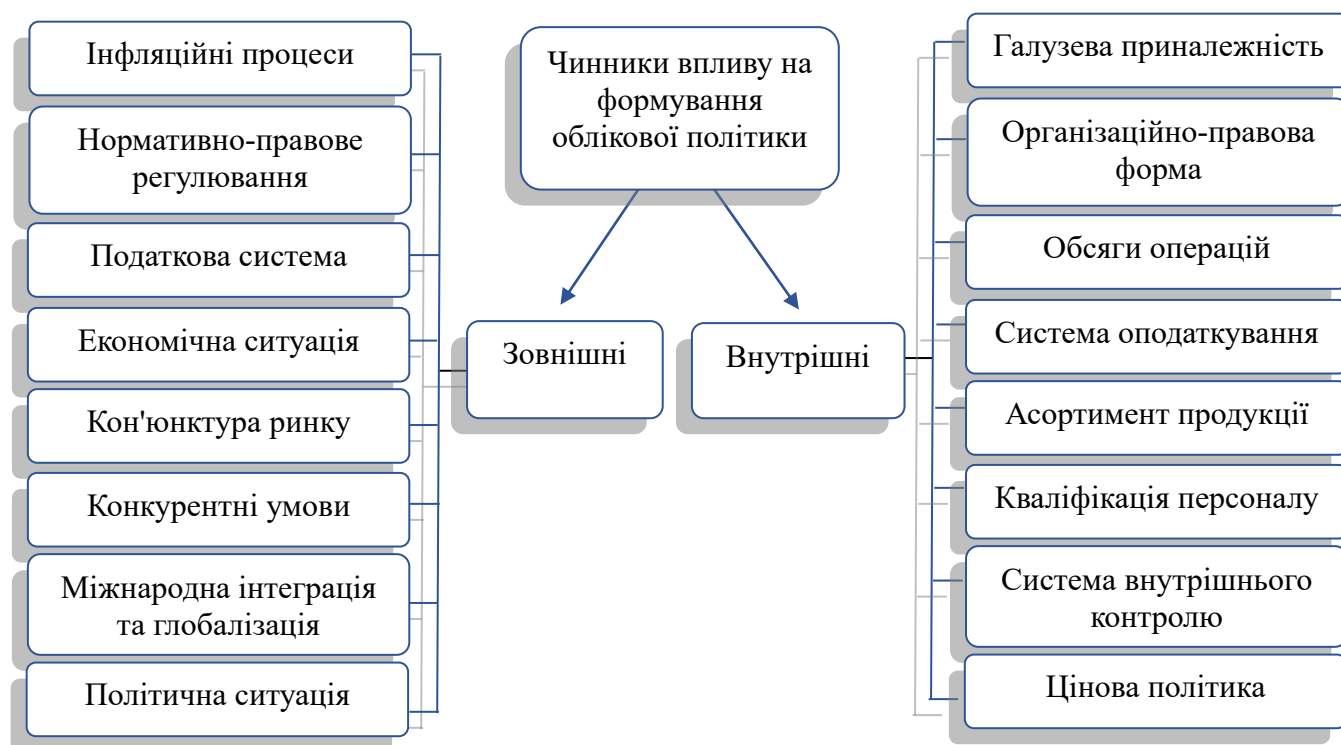

Рисунок 2.2 – Фактори впливу на формування облікової політики підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [24, с.4]

Враховуючи особливості організації системи бухгалтерського обліку, облікова політика підприємства складається з методичної та організаційно-технічної складових.

Методична частина включає визначення одиниці товарів, облік

транспортно-заготівельних витрат, порядок первинної оцінки, правила нарахування націнки, перелік статей витрат, які підлягають обліку тощо. Організаційно-технічна частина передбачає визначення матеріально-відповідальних осіб, затвердження первинних документів та облікових реєстрів, використання комп'ютерних технологій, розробку графіку документообігу, робочого плану рахунків, форм внутрішньої звітності [25, с.3].

Облікова політика щодо товарних запасів розробляється на основі НП(С)БО №9 «Запаси» [1] та Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів [26] (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Складові облікової політики підприємства щодо обліку товарних запасів

Елементи облікової політики	Варіанти обліку	Нормативно-законодавчий акт
Одиниця обліку запасів	• Найменування • Однорідна група (вид)	НП(С)БО 9 «Запаси»
Методи обліку транспортно-заготівельних витрат	• Пряме віднесення витрат до собівартості придбаних одиниць запасів, за умови можливості їх точного розподілу; • Віднесення витрат на основі середнього відсотка, який визначається на основі узагальненої суми ТЗВ, з подальшим розподілом цих витрат між запасами пропорційно їх вартості чи кількості	НП(С)БО 9 «Запаси»
Методи оцінки вибуття запасів	• Ідентифікованої собівартості одиниці запасів; • Метод собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); • Нормативних затрат; • Ціни продажу; • Середньозваженої собівартості	НП(С)БО 9 «Запаси»
База розподілу ТЗВ, які включаються прямо до вартості запасів	• Кількісні критерії: вага, кількість, об'єм, кількість місць тощо • Вартісні критерії: ціна одиниці запасів	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів
Призначення та порядок використання запасів	Визначаються підприємством самостійно	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів

Джерело: узагальнено автором на основі [1, 26, 27]

При формуванні облікової політики підприємство також повинне враховувати низку додаткових обов'язкових положень про:

- порядок проведення інвентаризації: в Наказі про облікову політику необхідно описати інформацію про строки проведення інвентаризації, її періодичність, склад інвентаризаційної комісії, об'єкти, які підлягають обов'язковій перевірці, відповідальних осіб за ведення первинного обліку на складах, тощо.

Здебільшого інвентаризація проводиться в кінці звітної періоду, проте в окремих випадках, згідно розпорядження керівника, її можуть проводити в незапланований час. При розробці положень облікової політики в частині проведення інвентаризації необхідно керуватися Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань №879 [28], яке визначає порядок проведення інвентаризації та оформлення її результатів;

- форми первинних документів, щодо яких законодавством не встановлено типових форм: підприємство має право самостійно розробити такі документи, а також може визначити форми внутрішніх документів управлінського обліку та внутрішньої звітності;

- правила організації документообігу та технології обробки облікової інформації: необхідно встановити порядок руху первинних документів, терміни їх обробки, відповідальних осіб, способи зберігання, за наявності програмного забезпечення визначити порядок ведення електронного обліку.

ТОВ «ІН-ВЕЛД» належить до суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері торгівлі, тому має право самостійно формувати власну облікову політику, спираючись на вимоги національного законодавства. Товарні запаси компанії займають ключове місце в структурі активів, тому особливу увагу в обліковій політиці слід приділити саме порядку їх обліку.

В ході аналізу ТОВ «ІН-ВЕЛД» (Додаток Б) було встановлено, що облікова політика розроблена з урахуванням вимог чинного законодавства України, втім аналіз основних положень документа в частині обліку запасів, свідчить про обмежений обсяг інформації, необхідний для коректного ведення бухгалтерського обліку.

В першу чергу, у документі не розкриті питання визначення одиниці

обліку запасів. Вважаємо, що задля посилення контролю за їх рухом необхідно додати наступне уточнення: «Одиницею запасів для цілей бухгалтерського обліку вважати вид запасів».

По-друге, доцільно встановити момент визнання запасів активом. Зокрема, чітко прописати, що запаси визнаються активом з моменту переходу права власності відповідно до умов договору або з моменту їх фактичного надходження на склад підприємства. Це дозволить узгодити облікові записи з реальними господарськими операціями та мінімізувати ризики помилок у фінансовій звітності.

По-третє, слід зафіксувати в обліковій політиці порядок проведення інвентаризації запасів. Рекомендуємо зазначити, що інвентаризація обов'язково проводиться перед складанням річної фінансової звітності, в разі зміни матеріально-відповідальних осіб, виявлення фактів нестач, крадіжок чи псування запасів, а також в інших випадках, передбачених законодавством.

По-четверте, варто доповнити облікову політику положеннями про порядок документального оформлення операцій із запасами, зокрема, закріпити перелік основних первинних документів, які використовуються при надходженні, переміщенні та вибутті запасів, затвердити механізм документального оформлення операцій, пов'язаних з їх нестачею, псуванням або виявленням надлишків.

Враховуючи сучасні економічні виклики, облікова політика ТОВ «ІН-ВЕЛД» повинна не лише відповідати вимогам нормативно-законодавчих актів, але й сприяти реалізації принципів сталого розвитку, впровадження яких є стратегічним кроком у формуванні конкурентних переваг підприємства в довгостроковій перспективі. Це передбачає запровадження ряду підходів, які об'єднують екологічну, соціальну та управлінську складову. В частині обліку запасів підприємство має враховувати вплив своєї господарської діяльності на навколишнє середовище, зменшувати кількість відходів і оптимізувати використання ресурсів.

Таким чином, доцільно окреслити в обліковій політиці наступні положення

щодо обліку товарних запасів із врахуванням принципів сталого розвитку:

- порядок контролю за оптимальним рівнем товарних запасів задля уникнення надлишкових закупівель та зменшення витрат від морального старіння та псування;
- пріоритет екологічно безпечної продукції під час закупівель, що передбачає вибір постачальників, які дотримуються екологічних стандартів;
- розробка системи внутрішнього обліку, яка відображає соціальні показники, пов'язані з обігом товарних запасів: відсоток використаної упаковки, частка товарів з екологічним маркуванням тощо [29, с.112].

Впровадження вище перелічених положень є трудомістким завданням, оскільки потребує додаткових фінансових ресурсів, залучення кваліфікованих фахівців, часу та трансформації існуючих бізнес-процесів. Необхідно забезпечити чітку взаємодію з постачальниками на нових умовах та інтегрувати екологічні критерії в усі етапи роботи із запасами. Незважаючи на складність цього процесу, його реалізація сприятиме підвищенню довіри з боку партнерів та споживачів, формуватиме позитивний імідж компанії та підвищуватиме прозорість її діяльності.

Таким чином, чітке та деталізоване відображення положень облікової політики в частині товарних запасів є основою для ефективного управління ресурсами компанії.

Облікова політика повинна не лише регламентувати порядок оцінки запасів та їх відображення у фінансовій звітності, а й забезпечувати прозорість та адаптивність до змін зовнішнього середовища. Її вдосконалення шляхом деталізації облікових процедур, впровадження електронного документообігу та інтеграції екологічних стандартів, є запорукою довгострокової стабільності, поліпшення ефективності та зміцнення ринкових позицій підприємства в умовах зростаючої конкуренції.

2.2 Документальне оформлення операцій з надходження та вибуття товарних запасів

Невід'ємною складовою облікового процесу на підприємстві виступає документальне оформлення операцій з товарними запасами, яке забезпечує інформаційну повноту та юридичну правомірність бухгалтерського обліку. Чітко організований документообіг дозволяє своєчасно відслідковувати рух товарів, оперативно виявляти нестачі або надлишки, оптимізовувати закупівлі та витрати. Процеси надходження та вибуття запасів супроводжуються оформленням ряду первинних документів, які фіксують зміст, обсяг і вартість здійснених операцій щодо товарних запасів та виступають підставою для відображення їх в обліку. Від того, наскільки чітко регламентовано процес документального оформлення, залежить прозорість роботи компанії та раціональність прийняття управлінських рішень.

Порядок документування бухгалтерських операцій та затвердження типових форм первинних документів здійснюють Міністерство фінансів України у взаємодії з Державною службою статистики України. Окрім використання типових форм, суб'єкти господарювання мають право самостійно розробляти первинну документацію, з урахуванням специфічних аспектів їх діяльності. В разі використання самостійно розроблених форм первинних документів підприємство зобов'язане дотримуватися встановлених законодавством вимог щодо обов'язкових реквізитів, визначених ЗУ №996-XIV від 16 липня 1999 року та Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. Первинні документи повинні містити такі обов'язкові реквізити:

- назву документу;
- назву підприємства;
- дату складання;
- сутність та обсяг господарської операції;
- посаду відповідальних осіб;
- підпис та інші дані для ідентифікації відповідальної особи [15].

У разі, якщо підприємство приймає рішення не використовувати типові форми первинних документів, така позиція повинна бути відображена в Наказі про облікову політику. При цьому суб'єкт господарювання має документально затвердити власні форми первинної документації та надати їх детальний опис, задля забезпечення прозорості та коректності відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку.

Документування операцій із товарними запасами – це послідовний процес, який спрямований на повне й достовірне відображення руху товарів у системі обліку. Цей процес охоплює комплекс етапів: від оформлення первинної інформації про операцію до її відображення у фінансовій звітності (рис. 2.3).

Рисунок 2.3 – Етапи документування операцій з товарними запасами

Джерело: [30]

Операції з товарними запасами потребують документування за чітко визначеними критеріями, для прикладу, їх можна класифікувати відповідно до етапів руху та обліку, а саме:

- надходження товарів на склад;
- внутрішнє переміщення;
- реалізація товарних запасів;
- переоцінка товарів;

- інвентаризація запасів;
- визначення залишків на кінець звітного періоду;
- надання облікової інформації для управлінського персоналу;
- підготовка фінансової звітності [31, с.100].

Одними з ключових господарських операцій, які потребують належного документального оформлення є надходження та реалізація товарних запасів на підприємстві. Первинні документи в даному випадку повинні містити комплексну інформацію про постачальника/покупця, номенклатуру, кількість та вартість отриманих/проданих товарів, дату здійснення операції та підписи матеріально-відповідальних осіб. Достовірне та своєчасне оформлення документів щодо надходження запасів слугують підставою для подальшого їх руху у торговельному процесі (рис. 2.4).

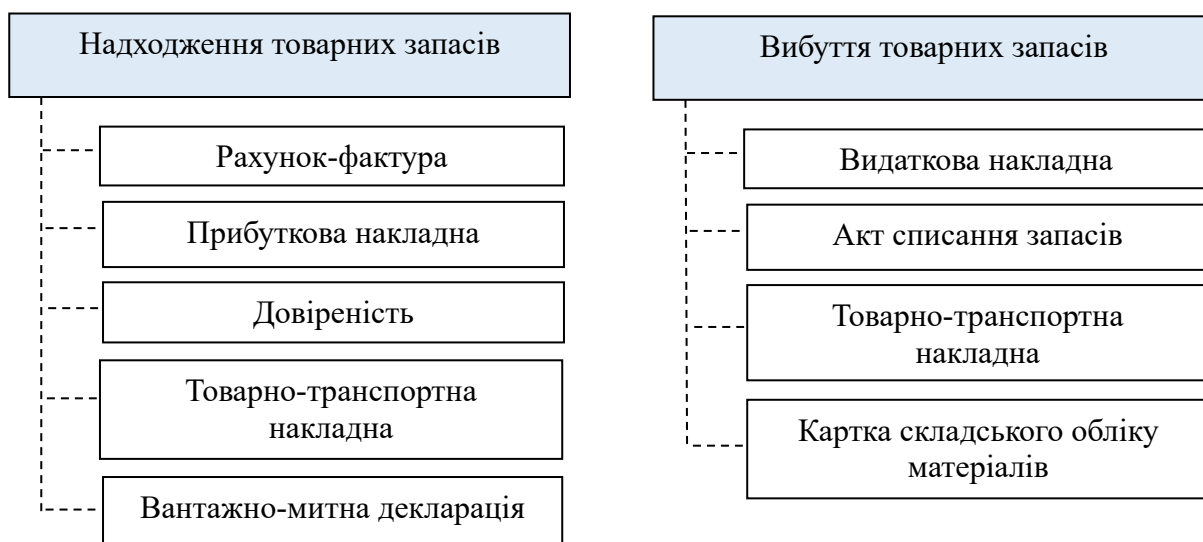

Рисунок 2.4 – Документування операцій з оприбуткування та вибуття товарних запасів

Джерело: [26]

Підприємство ТОВ «ІН-ВЕЛД», яке здійснює оптову та роздрібну торгівлю машинами, промисловим устаткуванням та зварювальними матеріалами, у своїй роботі застосовує як паперові, так і електронні форми первинних документів, які формуються за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Основні первинні документи, які застосовуються компанією, узагальнено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Документальне оформлення операцій з товарними запасами на ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Назва документа	Характеристика
1	2
Договір	Домовленість між двома або більше сторонами, з метою встановлення їхніх взаємних прав та обов'язків щодо виконання певних дій, зміни або припинення прав та обов'язків. Складається у 2-х примірниках (Додаток В)
Специфікація	Додаток до договору, у якому детально описуються характеристики, кількість, номенклатура, технічні параметри, ціна, загальна вартість, умови та терміни поставки товарів (Додаток Д)
Рахунок на оплату	Документ, який оформлюється продавцем (постачальником) з метою здійснення попередньої оплати за товари, роботи, послуги. Згідно ЗУ №996-XIV рахунок-фактура не є первинним документом, незважаючи на його ключову функцію у взаєморозрахунках між суб'єктами господарювання (Додаток Ж)
Видаткова накладна	Первинний документ, який оформлюється під час відпуску товарів зі складу для реалізації покупцеві або для внутрішніх потреб підприємства (Додаток И)
Прибуткова накладна	Первинний документ для фіксації надходження товарів на склад підприємства, зокрема, під час придбання або повернення від покупця. Її оформлення здійснюється в момент приймання товарів і передбачає зазначення дати та номера, реквізитів сторін, повного переліку найменувань запасів, їх кількості, ціни, вартості, а також суми податків. накладна складається у двох примірниках та підписується уповноваженими особами зі сторони постачальника та покупця (Додаток К)
Довіреність	Документ, який надає право уповноваженому працівнику або іншій особі, вчиняти визначені дії від імені компанії. Документ складається в довільній формі та повинен містити дані про підприємство, уповноважену особу, перелік товарів та строк дії документа (Додаток Л)
Платіжна інструкція	Документ, який містить вказівки щодо здійснення грошового переказу з рахунку платника на рахунок отримувача (Додаток М)
Товарно-транспортна накладна	Документ, який підтверджує факт передачі товару від продавця або відправника до покупця або одержувача. Містить інформацію про найменування товарів, їх кількість, вагу, вартість, умови транспортування, дані вантажовідправника. ТТН слугує підставою для приймання товарів на складі, обліку руху запасів (Додаток Н)
Вантажно-митна декларація	Ключовий первинний документ при зовнішньоекономічній діяльності, який забезпечує законність міжнародних поставок. У ній фіксуються дані про товар, його власника, маршрут перевезення та митний режим
Картка складського обліку	Використовується підприємством для ведення кількісного обліку руху запасів на складі за кожним номенклатурним номером. Її основне завдання – відображати залишки товарних запасів у розрізі кожної позиції та контролювати їх рух. В умовах цифровізації картки складського обліку ведуться в електронному вигляді за допомогою відповідного програмного забезпечення

Джерело: складено автором на основі [Додатки: В, Д, Ж, И, К, Л, М, Н]

Для торговельних підприємств важливим аспектом діяльності є забезпечення високої якості продукції, оскільки це прямо впливає на довіру клієнтів та ділові відносини. Тому крім вищезазначених документів, ТОВ «ІН-ВЕЛД» у своїй діяльності також використовує сертифікати якості продукції – документи, які підтверджують відповідність товарів встановленим стандартам та вимогам. В них розкривається інформація щодо найменування продукції, її характеристики, склад, технічні параметри, номер партії, а також підписи відповідальних осіб. Сертифікати якості слугують підтвердженням надійності продукції та використовуються під час приймання товарів на склад та реалізації покупцям (Додаток П).

Акт звірки – документ, який складається між суб'єктами господарювання задля перевірки та підтвердження правильності взаєморозрахунків, наявності або кількості товарів. В акті зазначаються сторони, дата складання, результати порівняння даних бухгалтерського обліку, а також підписи усіх сторін. Незважаючи на те, що акт звірки не є первинним документом і не використовується як підстава для проведення господарських операцій, він є важливим інструментом контролю та узгодження взаємних зобов'язань між контрагентами (Додаток Р).

У результаті дослідження організації та ведення обліку товарних запасів на ТОВ «ІН-ВЕЛД» було встановлено, що документообіг на підприємстві організовано за типовим алгоритмом, розробленим головним бухгалтером, а саме:

1. Надходження документів із зовнішніх джерел та їх первинна підготовка до обліку.

2. Отримання первинних документів бухгалтерією та їх подальше опрацювання: перевірка правильності оформлення, грошова оцінка господарських операцій, фіксація бухгалтерських проводок, реєстрація облікових даних в регістрах.

3. Архівування опрацьованих документів.

З метою оптимізації облікової роботи та зміцнення контрольної функції бухгалтерського обліку на ТОВ «ІН-ВЕЛД», вважаємо за доцільне розробити та

затвердити графік документообігу, який забезпечуватиме своєчасне надходження, обробку, перевірку та зберігання первинної документації на підприємстві (рис.2.5).

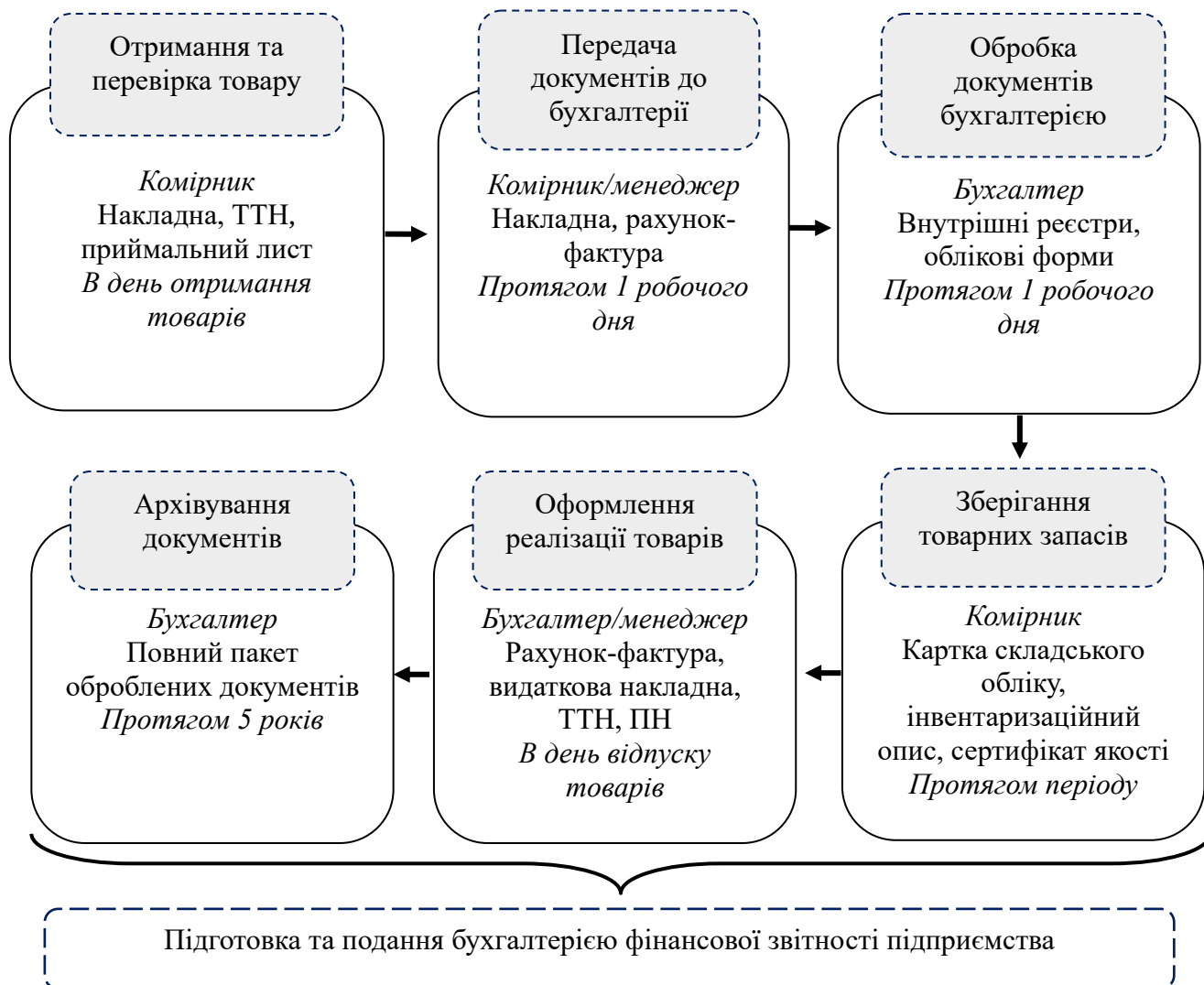

Рисунок 2.5 – Рекомендований графік документообігу ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Джерело: розроблено автором на основі [32, с.6]

В сучасних умовах цифровізації великого значення набуває електронний документообіг, який передбачає створення, обробку, зберігання та обмін документами у цифровій формі за допомогою спеціалізованих програмних рішень [33, с.132].

Однією з ключових переваг електронних документів є швидкий доступ, автоматична перевірка даних, економія часу та ресурсів. Згідно ЗУ №851 від 22

травня 2003 року, електронний документ визнається оригіналом та прирівнюється за юридичною силою до паперового у разі, якщо його примірник містить усі необхідні реквізити [34]. Саме тому все більше компаній переходять від традиційного паперового документообігу до електронного, що в свою чергу, сприяє оптимізації процесів управління, обліку та контролю.

Для ведення електронного документообігу ТОВ «ІН-ВЕЛД» використовує програмні продукти М.Е.Дос та Вчасно, які є одними з найпоширеніших платформ України для обміну електронними документами.

Дані системи забезпечують комплексний цикл роботи з електронними документами – формування, підпис кваліфікованим електронним підписом (КЕП), надсилання та зберігання е-документів у цифровому форматі згідно чинного законодавства.

Завдяки взаємодії з обліковими системами підприємства, електронні документи автоматично потрапляють до відповідних реєстрів, що прискорює обмін інформацією та сприяє оперативному відображенню господарських операцій.

Таким чином, документальне оформлення операцій з надходження та вибуття товарних запасів на підприємстві слугує ключовим елементом організації облікової системи. Від коректності ведення первинної документації залежить достовірність та повнота облікових даних, а також ефективність та оперативність відображення господарських процесів суб'єкта господарювання.

В свою чергу, у сучасних умовах цифрової трансформації документальне оформлення операцій з товарними запасами неможливе без поєднання традиційних методів ведення обліку з новітніми інформаційними технологіями, які підвищують швидкість обробки документів, мінімізують ризики помилок та забезпечують надійне збереження облікової інформації.

2.3 Синтетичний та аналітичний облік товарних запасів

Товарні запаси є важливою складовою обігових активів підприємства та посідають вагоме місце в системі бухгалтерського обліку через їх значний вплив на фінансові результати діяльності. Для забезпечення належного контролю за рухом товарів, точності та оперативності облікової інформації, підприємства застосовують дворівневу систему обліку товарних запасів – синтетичний та аналітичний облік. Синтетичний облік формує загальну інформацію щодо товарних запасів у вартісному вираженні, тоді як аналітичний облік розкриває деталі руху товарів в розрізі окремих найменувань та характеристик, що дозволяє здійснювати оперативний контроль та управління запасами.

Товари, придбані підприємством для продажу в обліковій системі ТОВ «ІН-ВЕЛД» відображаються на рахунку 28 «Товари», який зазвичай використовують торгові та збутові підприємства [12]. Він дозволяє відстежувати надходження та вибуття товарних запасів, здійснювати контроль за їх залишками на складах, аналізувати ефективність продажів, уникати нестач і надлишків. Рахунок 28 «Товари» включає низку окремих субрахунків, визначених Планом рахунків, які дають змогу розкривати інформацію про склад і рух товарів у розрізі аналітичних показників (рис.2.6).

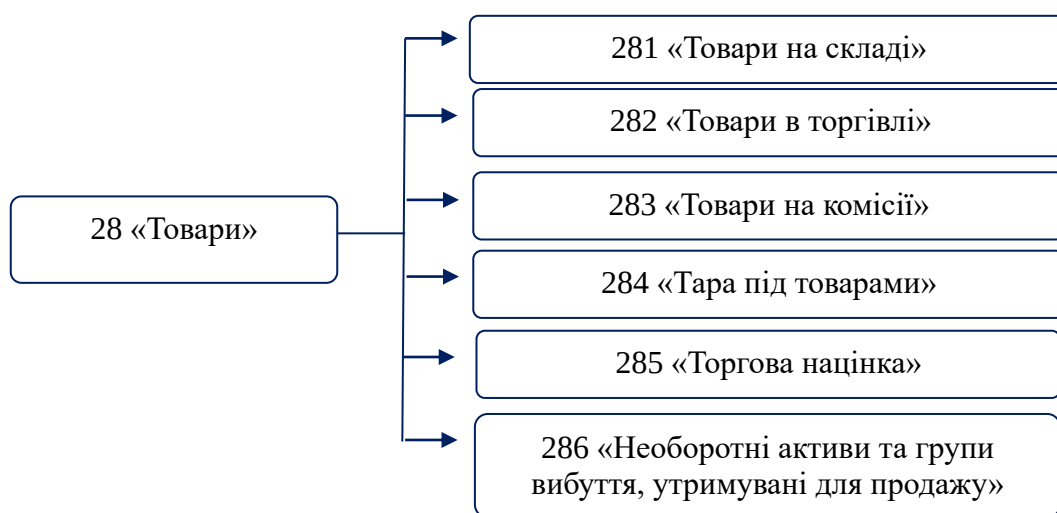

Рисунок 2.6 – Субрахунки аналітичного обліку для відображення товарних запасів ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Джерело: сформовано автором на підставі даних ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Рух і залишки товарних запасів, з урахуванням їх розміщення на оптових і розподільчих базах, відображаються на субрахунку 281 «Товари на складі».

Субрахунок 282 «Товари в торгівлі» використовується для контролю обліку руху та наявності товарних запасів, які знаходяться на об'єктах роздрібно торгівлі, таких як магазини, кіоски, ятки тощо.

На субрахунку 283 «Товари на комісії» обліковуються товари, передані на комісію згідно з договорами комісії та іншими цивільно-правовими угодами, які не передбачають переходу права власності до моменту здійснення їх реалізації. Аналітичний облік, в такому разі, організовується за номенклатурою товарів та підприємствами-комісіонерами.

Облік руху та залишків тари під товарами ведеться на субрахунку 284 «Тара під товарами». Торговельні підприємства можуть здійснювати облік за середніми обліковими цінами, які визначаються керівництвом підприємства відповідно до видів тари та її вартості.

Субрахунок 285 «Торгова націнка» використовується переважно підприємствами роздрібно торгівлі для обліку різниці між закупівельною та продажною ціною товарів, за умови застосування методу оцінки товарних запасів за роздрібними цінами. Кредит 285 субрахунку відображає збільшення торгових націнок, дебет – зменшення або списання.

Субрахунок 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу» відображає наявність та рух необоротних активів та груп вибуття, які утримуються підприємством для подальшого продажу відповідно до НП(С)БО 27 [12].

ТОВ «ІН-ВЕЛД» здійснює облік придбаних товарів на рахунку 28 та його субрахунках за фактичною собівартістю, з урахуванням транспортно-заготівельних витрат (далі ТЗВ) відповідно до НП(С)БО 9 «Запаси». Включення ТЗВ до первісної вартості окремих найменувань товарних запасів при їх оприбуткуванні здійснюється у випадках, коли:

- можливо достовірно визначити суму ТЗВ, яка безпосередньо належить до придбаних запасів;
- сума витрат є незначною [26].

За умови прямого віднесення ТЗВ до первісної вартості конкретної одиниці товарів, ці витрати у періоді придбання включаються до первісної вартості та відображаються на відповідних субрахунках. Даний підхід доцільний, якщо існує можливість достовірно визначити витрати, які безпосередньо належать придбаним запасам. Однак, при доставці товарних запасів різних найменувань, виникає потреба в розподілі ТЗВ між ними. Нормативно-правові акти не встановлюють конкретних показників розподілу ТЗВ, тому підприємства самостійно затверджують методику їх розподілу та відображають її в обліковій політиці, застосовуючи кількісний або вартісний критерій. Водночас, до первісної вартості запасів, зокрема транспортно-заготівельних витрат, не включаються загальногосподарські та інші витрати, які не стосуються безпосередньо придбання і доставки запасів, такі витрати відображаються у звітному періоді, коли вони були здійснені. Придбання товарів і віднесення до їх первісної вартості сум транспортно-заготівельних витрат ТОВ «ІН-ВЕЛД» наведено в табл.2.3.

Таблиця 2.3 – Облік транспортно-заготівельних витрат прямим методом

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Оприбутковано товари, отримані від постачальника	281	631
2	Відображено податковий кредит з ПДВ, сплачений у складі вартості товарів	641	631
3	Включено до первісної вартості товарів суму витрат на його доставку	281	631
4	Перераховано постачальнику оплату за товари	631	311
5	Оплачено послуги транспортної організації з транспортування товару	631	311

Джерело: сформовано автором на основі даних ТОВ «ІН-ВЕЛД»

У податковому обліку ТЗВ відображаються в складі витрат лише в періоді реалізації товарів, а не в момент їх здійснення. Тому, на нашу думку, підприємству доцільно виділити окремий рахунок 29 «Витрати на придбання запасів» для накопичення на ньому всіх витрат, пов'язаних з придбанням товарних запасів. Даний підхід забезпечуватиме більш чіткий облік ТЗВ та дозволить включати їх до собівартості реалізованих товарів наприкінці місяця. Крім того, він сприятиме

підвищенню прозорості обліку, полегшить процес формування фінансової звітності та сприятиме спрощенню аналітичного контролю, оскільки всі витрати, пов'язані з придбанням товарів, будуть акумульовані на одному рахунку і чітко прив'язані до конкретного періоду (рис.2.7).

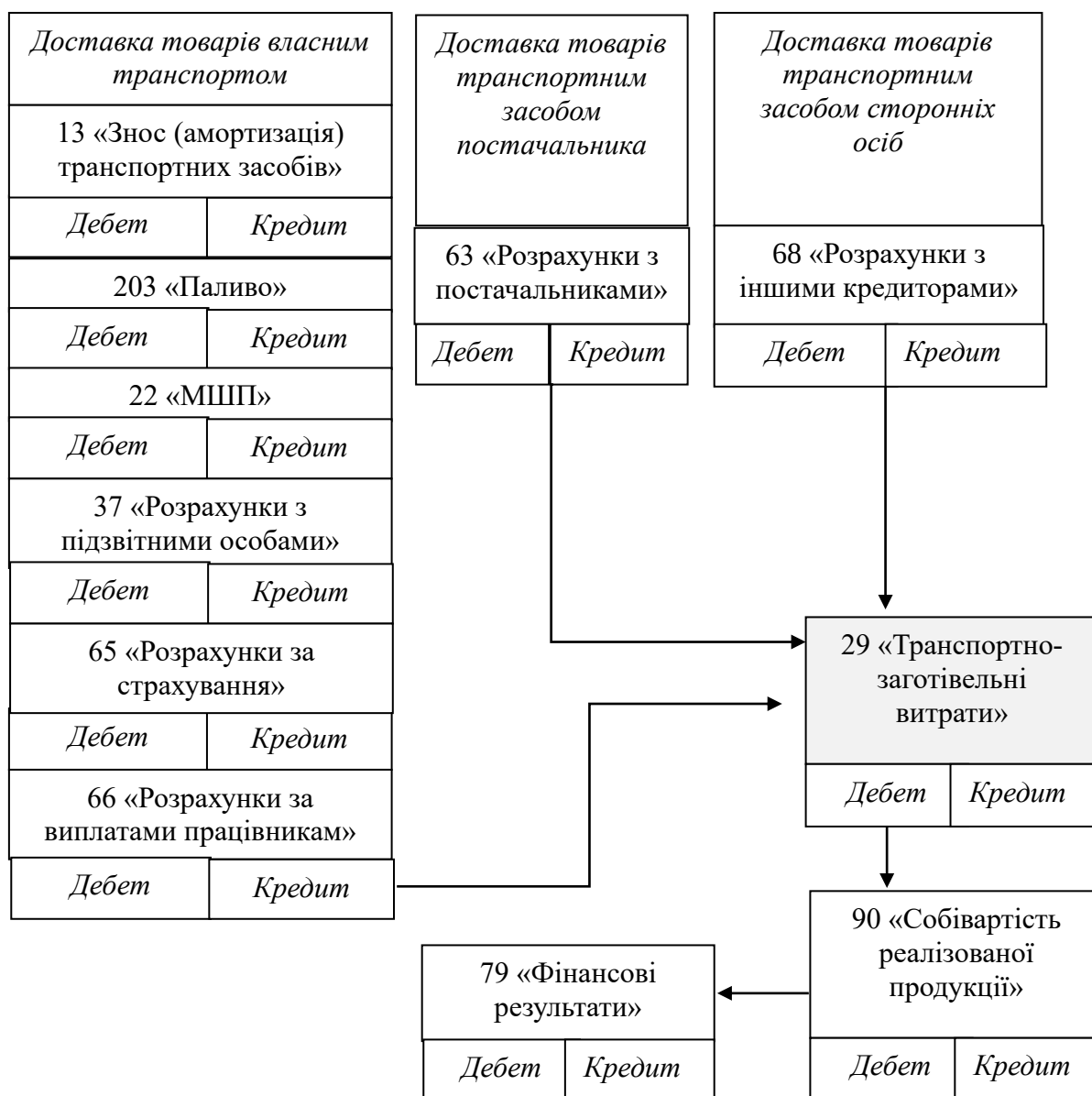

Рисунок 2.7 – Формування первісної вартості товарних запасів із урахуванням транспортно-заготівельних витрат

Джерело: складено автором на основі [12, 26]

Оприбуткування товарних запасів є ключовим процесом бухгалтерського обліку, який забезпечує достовірне відображення надходження товарно-

матеріальних цінностей, сприяє контролю запасів і слугує основою для прийняття управлінських рішень. У табл. 2.4 наведено типову бухгалтерську кореспонденцію операцій щодо оприбуткування товарних запасів на ТОВ «ІН-ВЕЛД».

Таблиця 2.4 – Облік надходження товарних запасів

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
<i>Придбання без попередньої оплати</i>				
1	Оприбутковано товарні запаси (без ПДВ)	28	631	10 000
	Відображено суму ПДВ	641	631	2 000
2	Сплачено постачальнику за товарні запаси	631	301/311	12 000
<i>Придбання з попередньою оплатою</i>				
1	Здійснено попередню оплату постачальнику	371	311	12 000
		641	644	
2	Отримано та оприбутковано товарні запаси	28	631	10 000
	Відображено суму ПДВ	644	631	2 000
3	Відображено взаємозалік заборгованості	631	371	12 000
<i>Додаткові джерела надходження товарних запасів</i>				
1	Придбано та оприбутковано запаси підзвітними особами	28	372	10 000
		641	372	2 000
2	Безкоштовно отримано товарні запаси	28	745	15 000
3	Оприбутковано надлишки товарних запасів, виявлених під час інвентаризації	28	719	1 000
4	Дооцінено товарні запаси	28	423	2 000
		643	746	400

Джерело: сформовано автором на основі даних ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Важливим елементом бухгалтерського обліку є відображення вибуття товарних запасів, що дозволяє забезпечити достовірність даних про рух матеріальних ресурсів. У табл. 2.5 наведено типові бухгалтерські проведення при списанні товарів.

Таблиця 2.5 – Облік вибуття товарних запасів

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
<i>Перша подія – відвантаження товарів</i>				
1	Відвантажено товари та відображено дохід	361	702	72 000

Продовження таблиці 2.5

2	Відображено суму ПДВ	702	641	12 000
3	Списано собівартість реалізованих товарів	902	28	65 000
4	Віднесено на фінансовий результат дохід від реалізації товарів	702	791	60 000
5	Віднесено на фінансовий результат собівартість реалізованих товарів	791	902	60 000
6	Отримано грошові кошти від покупця	311	361	72 000
<i>Перша подія – отримання передоплати</i>				
1	Отримано попередню оплату за товари	311	681	72 000
2	Нараховано суму ПДВ	643	641	12 000
3	Відвантажено товари покупцю	361	702	72 000
4	Списано суму податкових зобов'язань з ПДВ	702	643	12 000
5	Проведено залік заборгованостей	681	361	72 000
6	Списано собівартість реалізованих товарів	902	28	60 000
7	Віднесено на фінансовий результат дохід від реалізації товарів	702	791	60 000
8	Віднесено на фінансовий результат собівартість реалізованих товарів	791	902	60 000

Джерело: узагальнено автором на основі даних ТОВ «ІН-ВЕЛД»

На ТОВ «ІН-ВЕЛД» система обліку товарних запасів охоплює не лише синтетичний та аналітичний рівні, а й інші види обліку, зокрема складський. Складський облік забезпечує кількісне та оперативно-технічне відображення руху товарів безпосередньо на складах підприємства. Це дає змогу своєчасно виявляти розбіжності, уникати нестач чи надлишків, забезпечувати збереження матеріальних цінностей. Такий облік носить переважно оперативно-кількісний характер і здійснюється шляхом ведення спеціальних карток складського обліку товарів матеріально-відповідальними особами.

Таким чином, синтетичний та аналітичний облік товарних запасів створює надійну інформаційну базу для оцінки економічної ефективності діяльності підприємства та слугує фундаментом для прийняття управлінських рішень. В свою чергу, результати аналізу організації обліку ТОВ «ІН-ВЕЛД» свідчать, що система ведення синтетичного та аналітичного обліку на підприємстві функціонує на належному рівні та забезпечує виконання завдань облікового процесу.

2.4 Порядок проведення інвентаризації запасів та відображення її результатів в обліку

Інвентаризація товарних запасів слугує невід'ємним елементом бухгалтерського обліку, оскільки передбачає перевірку фактичної наявності запасів, оцінку їх стану та умов зберігання, забезпечує достовірність показників фінансової звітності та формує підґрунтя для прийняття управлінських рішень. Вона дає змогу підприємству своєчасно виявляти відхилення, зловживання та порушення, коригувати облікові записи та запобігати виникненню фінансових втрат.

Згідно ЗУ №996-XIV від 16 липня 1999 року інвентаризація активів проводиться з метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Суб'єкти господарювання зобов'язані проводити щорічну інвентаризацію, в результаті якої формуються відповідні документальні підтвердження [15]. Основоположним нормативним актом, який регламентує порядок організації та проведення інвентаризації товарних запасів є Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань №879 від 2 вересня 2014 р. [28]. Цей нормативний документ встановлює загальні принципи, строки проведення, склад комісії та порядок оформлення результатів інвентаризації, забезпечуючи стандартизований підхід для підприємств всіх організаційно-правових форм власності, окрім банківських установ.

Відповідальність за організацію, якість та своєчасність проведення інвентаризації покладається на власників підприємства, керівника або уповноважений орган управління, які повинні забезпечити створення належних умов для ефективної роботи інвентаризаційної комісії [28].

Визначення об'єктів і періодичності проведення інвентаризації належить до компетенції власників підприємства, окрім випадків, коли чинним законодавством передбачено обов'язкове проведення даної процедури (рис. 2.8).

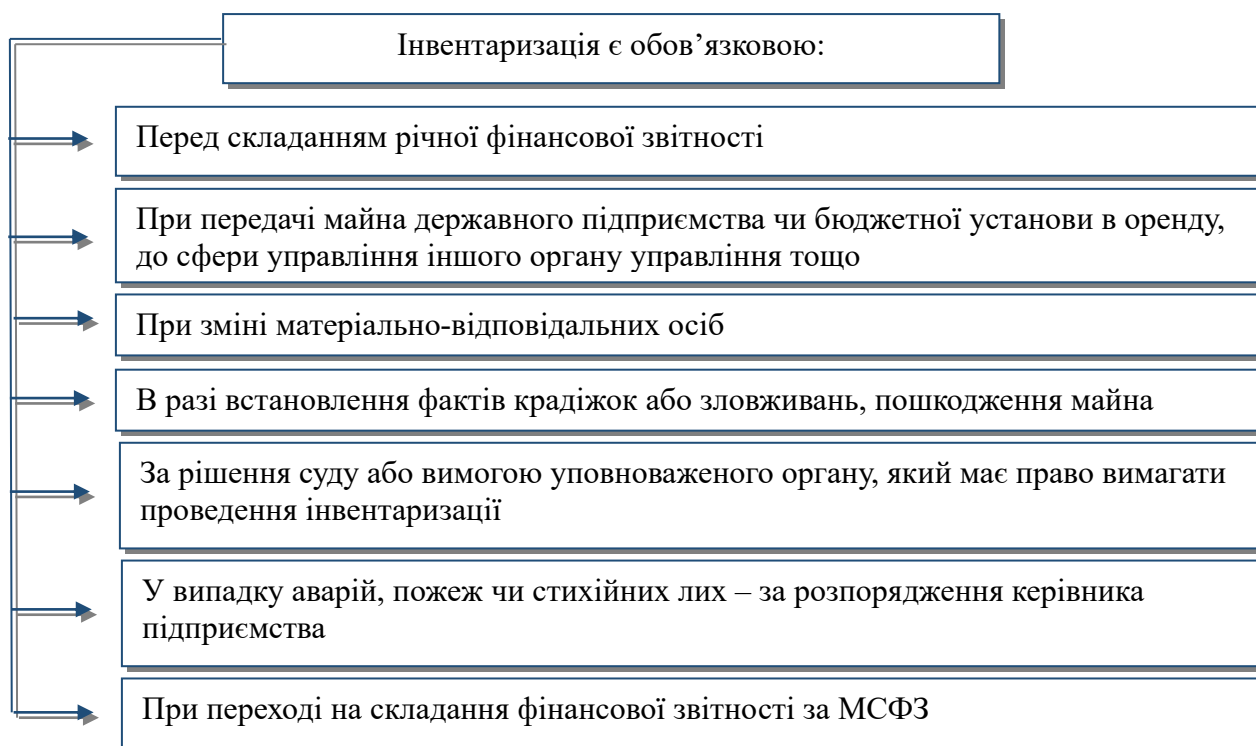

Рисунок 2.8 – Випадки обов'язкової інвентаризації

Джерело: [28]

Згідно п.10 розділу I Положення №879, щорічна інвентаризація повинна бути завершена до дати складання балансу (31 грудня). Водночас, керівник підприємства самостійно визначає точну дату та закріплює її в наказі про інвентаризацію. Обов'язковою умовою є проведення та завершення інвентаризації протягом поточного року в межах установлених часових рамок, які варіюються в залежності від категорії активів та зобов'язань:

- для необоротних активів, запасів, поточних біологічних активів, дебіторської та кредиторської заборгованостей, витрат і доходів майбутніх періодів – не раніше, ніж за три місяці до дати балансу, тобто в період із 1 жовтня до 31 грудня;

- для фінансових інвестицій, незавершених капітальних інвестицій, незавершеного виробництва, напівфабрикатів, грошових коштів – не раніше, ніж за два місяці до дати балансу, тобто в період із 1 листопада до 31 грудня.

Для організації річної інвентаризації та забезпечення контролю за станом активів і зобов'язань на ТОВ «ІН-ВЕЛД» формується графік її проведення

(табл.2.6). У ньому визначаються об'єкти, послідовність, терміни інвентаризаційних робіт і затверджується коло відповідальних осіб.

Таблиця 2.6 – Графік річної інвентаризації ТОВ «ІН-ВЕЛД»

№	Об'єкт інвентаризації	Відповідальні особи	Строки проведення
1	2	3	4
1	Запаси	Завідувач складу	II декада грудня
2	Основні засоби	Бухгалтер	II декада грудня
3	Дебіторська та кредиторська заборгованості	Бухгалтер	III декада листопада
4	Грошові кошти	Бухгалтер	I декада грудня
5	Доходи та витрати майбутніх періодів	Директор	III декада грудня
6	Розрахунки з бюджетом	Бухгалтер	II декада грудня
7	Розрахунки з ЄСВ	Бухгалтер	II декада грудня
8	Малоцінні та швидкозношувані предмети	Завідувач складу, бухгалтер	III декада грудня

Джерело: складено автором на основі даних ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Об'єктами контролю товарних запасів на ТОВ «ІН-ВЕЛД» є:

- порядок приймання товарів від постачальників, перевірка їх якісних та кількісних характеристик;
- перевірка достовірності первинних документів, які підтверджують наявність та рух товарних запасів;
- зіставлення даних про залишки та рух запасів із бухгалтерським обліком;
- умови зберігання товарів та порядок розподілу матеріальної відповідальності;
- аналіз причин нестач або псування товарних запасів;
- примітки до фінансової звітності.

Інвентаризація товарних запасів на ТОВ «ІН-ВЕЛД» здійснюється у кілька послідовних та систематичних етапів, які передбачають комплекс організаційних та контролюючих заходів для забезпечення достовірності облікових даних:

1. Підготовчий етап передбачає організаційне оформлення інвентаризації: формування наказу керівництва, визначення об'єктів перевірки, призначення осіб відповідальних за її проведення.

2. Виконавчий етап характеризується встановленням фактичної наявності товарів через їх підрахунок, зважування та огляд з подальшим порівнянням отриманих результатів з даними бухгалтерського обліку. Основними документами при цьому є інвентаризаційний опис товарно-матеріальних цінностей, порівняльна відомість результатів інвентаризації, акти або протоколи інвентаризаційної комісії тощо.

3. Завершальний етап полягає у складанні актів інвентаризації, виявленні нестач чи надлишків, прийнятті управлінських рішень щодо коригування облікових записів та забезпечення збереження товарних запасів. На даному етапі складаються порівняльні відомості та акти, а також вносяться необхідні коригування до даних бухгалтерського обліку.

Для оформлення результатів щорічної інвентаризації товарних запасів підприємство використовує відповідні документи, які з метою забезпечення достовірності та повноти облікової інформації складаються у двох примірниках. Підприємство може використовувати уніфіковані бланки, передбачені чинними нормативно-правовими актами, які регламентують порядок проведення інвентаризації. Зокрема, в п.14 розділу II Положення №879 від 2 вересня 2014 року передбачено використання інвентаризаційних описів, актів інвентаризації, звіральних відомостей [28]. Водночас, поряд із типовими формами допускається застосування бланків, розроблених самостійно підприємством. Головною умовою у такому випадку є дотримання загальних вимог щодо обов'язкових реквізитів, визначених Положенням №88 від 24 травня 1995 р. [30]. Документи, за результатами інвентаризації, можуть заповнені як у рукописному вигляді, так і з використанням електронних засобів обробки облікової інформації.

Згідно п.1. розділу IV Положення №879 від 2 вересня 2014 року, висновки інвентаризаційної комісії щодо виявлених фактичних розбіжностей між фактичними даними і бухгалтерським обліком відображаються у протоколі. У ньому, зокрема, зазначаються причини нестач, лишків чи втрат товарних запасів, а також надаються пропозиції щодо їх врегулювання. Протокол підлягає затвердженню керівником підприємства та може містити додаткову інформацію,

важливу для оцінки запасів та розкриття інформації про них у фінансовій звітності. У табл.2.7 наведено порядок відображення результатів інвентаризації на підприємстві.

Таблиця 2.7 – Облік результатів інвентаризації

№	Результат інвентаризації	Дебет	Кредит
1	2	3	4
<i>Списання нестачі запасів (без встановлення винних осіб)</i>			
1	Списано нестачу запасів на витрати	947	281
2	Нараховано ПЗ з ПДВ на понаднормову нестачу	947	641/ПДВ
3	Відображено понаднормову нестачу в позабалансовому обліку	072	-
4	Списано на фінансовий результат витрати	791	947
<i>Списання нестачі запасів (встановлено винних осіб)</i>			
1	Відображено втрати та нестачі з вини матеріально-відповідальних осіб	375	716
2	Відшкодовано винними особами суми збитку	30,31	375
<i>Оприбуткування лишків товарних запасів</i>			
1	Оприбутковано лишки запасів, виявлених під час інвентаризації	281	719
2	Віднесено на фінансовий результат дохід	719	791

Джерело: сформовано автором на основі [12]

Щорічна інвентаризація перед складанням фінансової звітності є обов’язковою вимогою для всіх підприємств, у тому числі під час воєнного стану. Обов’язок щодо проведення інвентаризації покладається й на ті підприємства, які відновили свою діяльність на деокупованих територіях та отримали доступ до активів і облікової інформації.

На період воєнного стану законодавством передбачено спрощення інвентаризаційних процедур для підприємств із постраждалих регіонів. Так, згідно ЗУ №2120-IX від 15 березня 2022 року підприємствам дозволено проводити інвентаризацію на основі наявної інформації без повного комплексу первинних документів [35]. У випадку виявлених фактів крадіжок, зловживань чи псування цінностей (на дату виявлення таких обставин), а також в разі стихійних лих, пожеж, або знищення майна внаслідок воєнних дій, проведення інвентаризації є обов’язковим. В разі відсутності доступу до активів підприємства, у фінансовій звітності інформація про них наводиться за даними бухгалтерського обліку [36].

У процесі релокації бізнесу до інших регіонів обов'язковим є проведення інвентаризації активів, що підлягають переміщенню, із забезпеченням безперешкодного доступу та дотриманням вимог, визначених п.8 розділу I Положенням №879 від 2 вересня 2014 року.

Таким чином, врахування особливостей проведення інвентаризації в умовах воєнного стану зумовлює об'єктивну потребу в удосконаленні підходів до її організації. Сучасні тенденції демонструють поступовий перехід від традиційного ручного обліку до використання автоматизованих і інноваційних технологій, які підвищують точність та оперативність фіксації даних, оптимізують обробку даних та забезпечують ефективний контроль за рухом і станом ресурсів підприємства (рис.2.9).

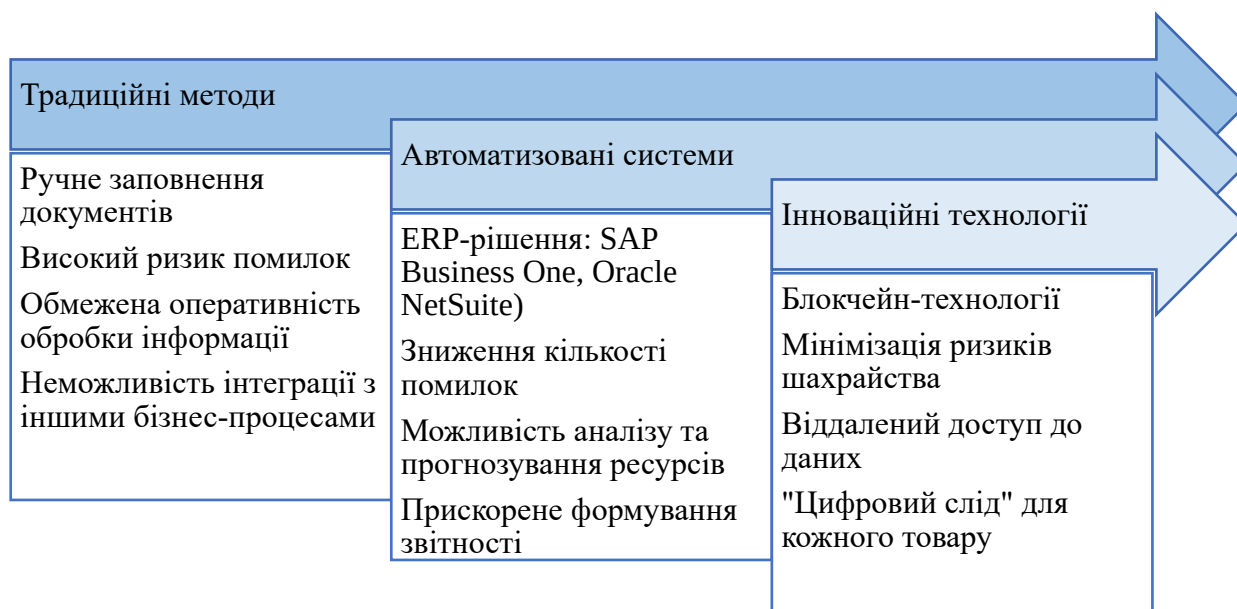

Рисунок 2.9 – Сучасні підходи до інвентаризації запасів

Джерело: розроблено автором на основі [37, с.5]

Отже, проведення інвентаризації товарних запасів є невід'ємним елементом бухгалтерського обліку, який забезпечує достовірність і повноту відображення активів підприємства. Своєчасне виявлення розбіжностей між фактичною наявністю ресурсів і даними бухгалтерського обліку створює умови для оперативного коригування облікових записів та сприяє ефективному управлінню підприємством.

2.5 Облік товарних запасів в умовах використання сучасних програмних рішень

Облік запасів на торговельних підприємствах виступає ключовим елементом фінансового управління, оскільки впливає на прибутковість, ліквідність та фінансову стійкість суб'єкта господарювання. У традиційній системі торгівлі облік запасів здійснюється переважно періодичним або постійним методом з використанням бухгалтерських документів та інвентаризаційних процедур. Натомість, сучасні бізнес-процеси відбуваються в реальному часі, тому виникає потреба у застосуванні цифрових технологій, які могли б забезпечити автоматизований контроль руху товарів та оперативне оновлення інформації.

Перш ніж розпочати процес цифровізації, підприємство повинне здійснити ретельну діагностику наявних труднощів і оцінити їх вплив на обліковий процес. Проблеми обліку товарних запасів, які зумовлені недостатнім рівнем автоматизації, узагальнено на рис.2.10.

Рисунок 2.10 – Проблеми обліку запасів торговельних компаній

Джерело: згруповано на основі [38, с.8]

Подолання вищезазначених недоліків у бізнес-процесах обліку товарів передбачає вибір та впровадження релевантного програмного забезпечення, яке

відповідає сучасним потребам торговельних підприємств, зокрема, воно повинне:

- забезпечувати миттєве оновлення даних про рух товарів на складах за допомогою ERP-систем, що дасть змогу керівництву та бухгалтерії компанії завжди володіти точною інформацією про наявність товарних запасів на складі та своєчасно прогнозувати майбутню потребу щодо їх закупівель;
- сприяти оперативній реакції на зміни попиту завдяки аналітичним методам автоматизованих систем, які дозволятимуть формувати майбутні тенденції та прогнозувати зміни ринкових умов;
- спрощувати координацію між підрозділами та підвищувати ефективність управління товарними запасами, що дозволить інтегрувати та синхронізувати процеси постачання, закупівлі та реалізації;
- знижувати вплив людського фактору у процесах обліку та обробки облікових даних;
- оптимізувати операції із запасами (оформлення замовлень, ведення обліку, формування фінансової звітності), з метою підвищення загальної ефективності облікової системи підприємства [39, с.4].

Впровадження програмного забезпечення на торговельних підприємствах є комплексним процесом, який включає кілька послідовних етапів (рис. 2.11).

Рисунок 2.11 – Послідовність впровадження програмних рішень у торгівлі

Джерело: [38, с.10]

Аналіз українського ринку програмного забезпечення свідчить про зростання конкуренції у сфері бухгалтерських програмних продуктів. Серед основних учасників ринку представлені як вітчизняні розробники бухгалтерських програм, які створюють цифрові рішення з урахуванням специфіки національного законодавства, так і міжнародні компанії, що постійно адаптують свої продукти до українських регуляторних норм та бізнес-процесів. У табл. 2.8 наведено порівняльну характеристику програмного забезпечення щодо обліку та управління запасами.

Таблиця 2.8 – Порівняльна характеристика програмних рішень для обліку товарних запасів

Назва програмного забезпечення	Основні інструменти обліку товарних запасів	Наявність додаткових модулів для обліку товарів
1	2	3
BAS Бухгалтерія	Облік товарів здійснюється за допомогою функції «від документа», а також через стандартні операції; передбачено ведення обліку надходження, переміщення, вибуття запасів, ведення складського обліку, обліку товарів за партіями	BAS Управління торгівлею BAS Роздрібна торгівля BAS ERP - планування, аналіз продажів; - формування аналітичної звітності; - управління складськими запасами.
IsPRO	Ведення обліку запасів за партіями; оцінка запасів за методами, визначеними НП(С)БО; проведення інвентаризації та переоцінки; формування звітів надходження, переміщення, вибуття товарів; контроль термінів придатності і норм запасу	InStock – мобільний додаток, призначений для узгодження даних про наявність запасів в системі та на складах, а також визначення матеріально-відповідальних осіб
MASTER Бухгалтерія	Облік здійснюється автоматизовано в модулях: «Продажі», «Покупки», «Склад», які забезпечують облік надходжень, переміщень та списань товарів	Можливість ведення інвентарного опису через мобільний додаток WMS; оперативне відображення надходжень та вибуття запасів, звіряння залишків без використання даних бухгалтерського обліку
Торгсофт	Ведення обліку товарів онлайн; управління асортиментом та цінами; переоцінка запасів; резерв товарів і планування закупівель; ведення складського обліку (відвантаження, переоблік, повернення)	Створення унікального штрихкодування та маркування товарів; наявність мобільного додатку для контролю за рухом товарних запасів

Продовження таблиці 2.8

1	2	3
Dilovod	Відстеження товарів у режимі реального часу; контроль поставок та переміщень між складами; встановлення різних рівнів націнки для кожної групи товарів	Сервіс USAP.ONLINE – окремий модуль для ведення обліку товарів, який забезпечує оперативний контроль замовлень, продажів, виконання планів закупівель
SAP Business One	Проведення перевірки фактичних залишків запасів; автоматичне формування документів щодо руху запасів при надходженні та реалізації; можливість вести облік на декількох складах; використання різних методів оцінки запасів; налаштування автоматичних сповіщень про мінімальні залишки та планування закупівель	Окремий модуль «Управління запасами» – дозволяє синхронізувати в реальному часі надходження і реалізації запасів; оптимізує ланцюг поставок товарів шляхом планування потреб у матеріалах.

Джерело: згруповано автором на основі [40, 41, 42,43]

Вибір програмного забезпечення на підприємстві залежить від специфіки діяльності суб'єкта господарювання, рівня автоматизації бізнес-процесів, ступеня інтеграції з іншими системами та вимогами до управлінської звітності. Однак поряд із традиційними рішеннями все більшої популярності набувають інформаційні системи на основі хмарних технологій та штучного інтелекту. Застосування таких інструментів забезпечує не лише оперативний доступ і зниження витрат на обслуговування, а й підвищує рівень гнучкості та інтелектуалізації облікових процесів, відкриває нові можливості для прогнозування та контролю за рухом товарних запасів.

Розвиток хмарних сервісів бухгалтерського обліку надає українським підприємствам можливість отримувати доступ до сучасної інфраструктури без суттєвих фінансових інвестицій на придбання та обслуговування фізичного обладнання, що є особливо актуальним в умовах воєнного стану. Серед хмарних сервісів, які є найбільш доцільними та ефективними в українських компаніях, можна виділити:

- PaaS (Platform as a Service) – надає можливість розробки та інтеграції власних програмних рішень у хмарному середовищі;
- IaaS (Infrastructure as a Service) – забезпечує підприємство серверними

потужностями для обробки та зберігання даних;

- SaaS (Software as a Service) – дозволяє оперативно впроваджувати та оновлювати програмне забезпечення відповідно до регулятивних вимог та стандартів [44, с.9].

Сучасний український ринок програмних продуктів у сфері обліку представлений низкою хмарних рішень, орієнтованих на автоматизацію облікових процесів та забезпечення виконання ключових завдань: ведення обліку, розрахунків податків, підготовку та подання звітності. Водночас, кожна платформа має функціональні особливості, які зумовлюють свої переваги та недоліки (табл.2.9).

Таблиця 2.9 – Переваги та недоліки хмарних платформ для обліку та звітності

Назва хмарної системи	Переваги	Недоліки
1	2	3
M.E.Doc	Відповідність чинним нормативним вимогам; широкий спектр функціональних можливостей; безперервне автоматичне оновлення	Складний інтерфейс для нових користувачів; потреба в інтеграції додаткового програмного забезпечення; ймовірність виникнення технічних збоїв у періоди пікових навантажень
COTA	Невисока вартість; простий інтерфейс; можливість роботи в хмарному середовищі	Орієнтована переважно на малий бізнес; обмежена кількість функцій; недостатній рівень інтеграції; висока залежність від безперервності Інтернет-з'єднання
FreeZvit	Безкоштовний доступ для ФОПів; досить простий інтерфейс; широкий перелік форм звітності	Обмежений функціонал; низька надійність збереження даних; нестабільна технічна підтримка
SAP Business One Cloud	Має комплексний функціонал, який охоплює широку ділянку обліку; підходить для середніх та великих підприємств; адаптований до МСФЗ	Висока вартість; складна система, особливо при впровадженні; не підходить для малого бізнесу; потребує навчання персоналу
Вчасно	Інтегрована з іншими системами; простий та зручний інтерфейс; надійний захист даних підприємства; безстрокове зберігання документів	Відсутній функціонал формування та подання звітності; складність інтеграції з іншими системами
iFin	Відповідність чинному законодавству; зручність використання; швидке подання звітності	Обмеження функціоналу за базовими тарифами; не підходить великим компаніям; відсутня глибока аналітика

Джерело: [45, с.4]

Інтеграція штучного інтелекту (ШІ) та сучасних аналітичних засобів у сферу бухгалтерського обліку відкриває інноваційні можливості для підвищення рівня прогнозування та оптимізації управління товарними запасами. Генеративні моделі ШІ сприяють оперативному формуванню рішень, шляхом аналізу історичних даних, виявлення динаміки ринку та використання вбудованих алгоритмів, які здатні виявити закономірності та відхилення, здебільшого залишені поза увагою при традиційних методах аналізу.

Особливості впровадження та використання технологій штучного інтелекту й аналітичних інструментів при обліку запасів полягають у наступному:

- використання ШІ дає можливість опрацьовувати значні обсяги інформації, що сприяє створенню більш точних прогнозів щодо потреби товарних запасів;
- робота в реальному часі дозволяє автоматично коригувати рівень запасів з урахуванням змін у попиті та зовнішніх чинників, уникаючи надлишків чи нестач на складах;
- аналітичні інструменти дають змогу адаптовувати стратегії управління запасами до змін в економічному середовищі;
- технології ШІ здатні забезпечувати управлінський апарат підприємства релевантними й достовірними даними, необхідними для ухвалення стратегічних рішень, зокрема, стосовно вибору постачальників, оптимізації логістичних процесів, контролю якості запасів тощо [46, с.12].

Таким чином, використання сучасних програмних продуктів для обліку товарних запасів забезпечує підвищення точності, оперативності та прозорості управлінських процесів. Завдяки автоматизованим системам створюється єдиний інформаційний простір для ведення бухгалтерського обліку, мінімізуються ризики помилок, пов'язаних із ручним введенням даних, забезпечується безперервний контроль на всіх етапах руху товарів, знижується ймовірність нестач чи надлишків, а також підвищується ефективність стратегічного планування. У результаті цифровізації торговельні підприємства отримують низку конкурентних переваг, які дозволяють швидко адаптуватися до змін ринкового середовища.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ

3.1 Завдання та методичні прийоми аналізу товарних запасів на підприємстві

Аналіз товарних запасів займає ключове місце в системі управління підприємством, оскільки слугує головним інструментом визначення ритмічності господарських процесів, рівня задоволеності споживчого попиту, рентабельності та ліквідності діяльності суб'єкта господарювання. Дотримання оптимального рівня запасів на підприємстві забезпечує безперервність торговельних процесів, стабільність реалізації товарів і формування прибутку. З огляду на це, значення аналізу товарних запасів полягає не лише у контролі за їх станом, а й у формуванні інформаційної бази для прийняття стратегічних рішень щодо збутової політики, цінової стратегії, обсягів закупівель та ланцюгів постачання.

Мета проведення аналізу товарних запасів полягає в комплексній оцінці їх стану, структури, динаміки та оборотності, з метою підвищення результативності діяльності підприємства. Оперативне проведення аналізу дозволяє своєчасно виявити фактори впливу на зміну обсягів і структури запасів, сформулювати рекомендації щодо оптимізації та підвищення ефективності процесів планування і контролю за товарними запасами.

При цьому для підприємства негативними вважаються як нестачі товарних запасів, так і їх надлишок. Дефіцит запасів створює ряд ризиків, пов'язаних з втратою потенційного прибутку, перебоями в реалізації товарів, зниженням конкурентних позицій на ринку. Водночас, надлишок зумовлює зростання витрат на зберігання запасів, транспортування та обслуговування складських приміщень, зменшення ліквідності та оборотного капіталу, що має негативний вплив на фінансові результати діяльності підприємства. Тому в процесі аналізу товарних

запасів, важливою є оцінка не лише їх обсягу і структури, а й ступеня раціональності формування запасів, визначення причин надлишків чи нестач, впливу на оборотність і фінансову стабільність підприємства.

Аналіз запасів є складним багатоетапним процесом, який вимагає цілісного підходу та покрокового виконання комплексу процедур. Саме тому доцільно дотримуватись послідовного проведення аналітичних операцій, які охоплюють збір, систематизацію, обробку та інтерпретацію отриманих даних. Це дозволяє забезпечити структурованість аналізу, уникнути дублювання інформації і досягти об'єктивності результатів (рис.3.1).

Рисунок 3.1 – Етапи проведення аналізу товарних запасів на підприємстві

Джерело: сформовано автором на основі [47, с. 3]

Важливою складовою організації аналізу товарних запасів є чітке визначення кола його завдань, оскільки саме вони конкретизують мету дослідження та окреслюють напрями подальших аналітичних процедур. Завдання аналізу повинні бути спрямовані на всебічне вивчення стану запасів, оцінку їх структури, виявлення тенденцій зміни, ефективності їх використання, впливу на фінансові результати підприємства (рис.3.2).

Рисунок 3.2 – Основні завдання аналізу товарних запасів за напрямками

Джерело: узагальнено автором на основі [48]

Результативність аналізу товарних запасів значною мірою залежить від повноти та структурованості інформаційної бази, яка формується на основі систематизованих облікових та звітних даних підприємства. Вона слугує основою для визначення закономірностей динаміки запасів, оцінювання їх впливу на фінансові результати та формування висновків стосовно ефективності політики управління товарними запасами. Інформаційне забезпечення аналізу товарних запасів повинне відповідати ряду основних вимог:

- забезпечувати достовірність даних стосовно складу, обсягів та структури запасів;
- сприяти своєчасності отримання інформації, необхідної для здійснення аналізу;

- надавати можливість порівняння показників за кількісними та якісними характеристиками.

Структура інформаційної бази аналізу товарних запасів наведена на рис.3.3.

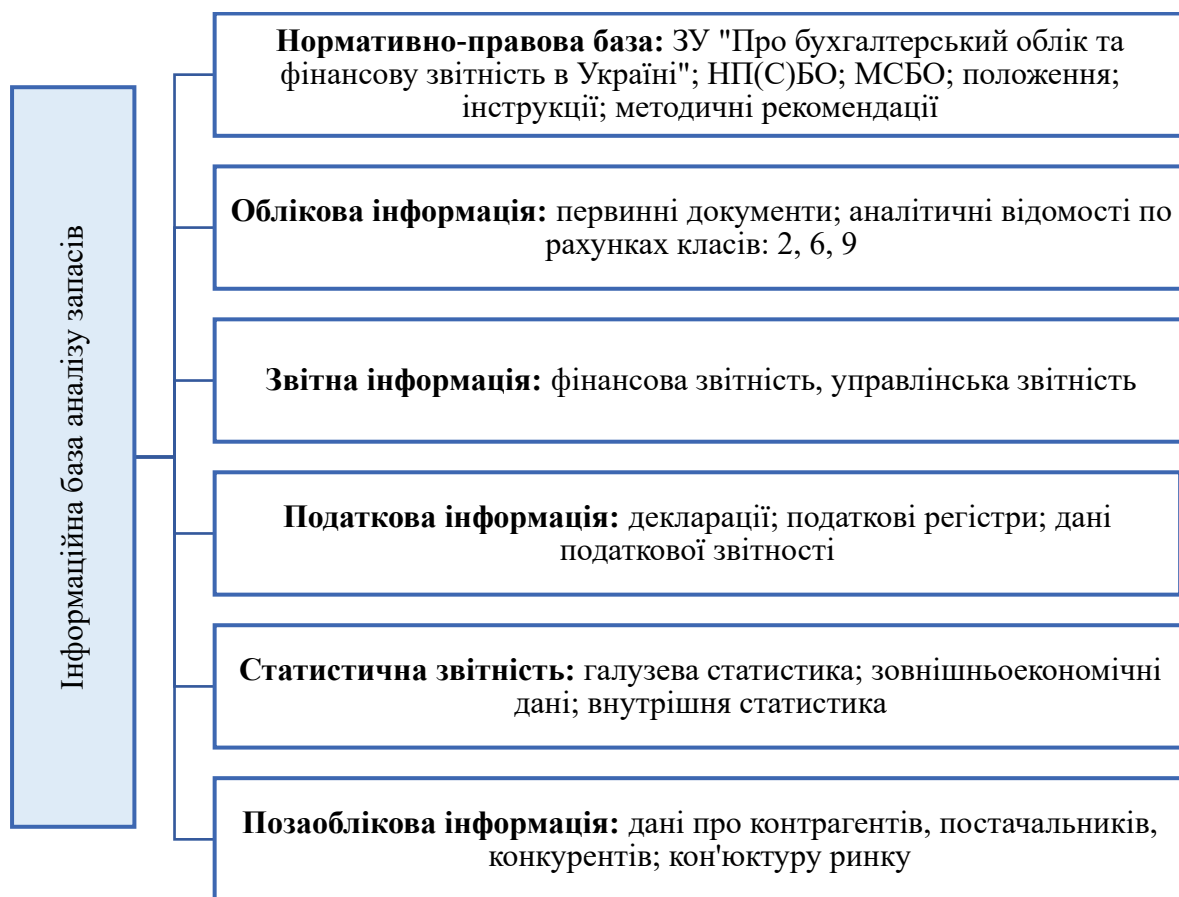

Рисунок 3.3 – Інформаційна база аналізу товарних запасів

Джерело: побудовано автором за даними [49, с.61]

У процесі проведення аналізу товарних запасів застосовують низку методичних прийомів, які забезпечують комплексне вивчення об'єкта дослідження. Застосування того чи іншого методу зумовлене метою та завданнями аналізу, рівнем деталізації інформаційної бази, а також специфікою діяльності підприємства. У науковій практиці методи аналізу поділяють на загальнонаукові та специфічні. Загальнонаукові методи – це універсальні способи дослідження та пізнання економічних явищ, які ґрунтуються на причинно-наслідкових зв'язках, порівняльності та кількісному вимірюванні [50, с.31]. Застосування даних методів при аналізі запасів дає змогу об'єктивно оцінити їх

стан, динаміку, структуру та ефективність використання (табл.3.1).

Таблиця 3.1 – Основні загальнонаукові методи аналізу товарних запасів

№	Метод	Сутність методу при аналізі товарних запасів
1	Порівняння	Дозволяє оцінити відхилення рівня запасів, простежити тенденції їх зменшення або зростання
2	Групування	Полягає у поділі запасів на однорідні групи за певними ознаками для вивчення найбільш та найменш значущих груп
3	Індексний	Ґрунтується на оцінці динаміки запасів, темпів їх зміни та впливу окремих факторів
4	Балансовий	Дає змогу встановити взаємозв'язок між надходженням, використанням та залишками запасів
5	Метод ланцюгових підстановок	Використовується для визначення впливу окремих факторів на зміну загального показника (обсягу реалізації, цін, рівня запасів)

Джерело: узагальнено автором за даними [51, с.23]

Поряд із загальнонауковими методами у процесі аналізу товарних запасів важливе місце займають специфічні аналітичні підходи. Вони дозволяють враховувати особливості формування, руху та використання запасів у процесі господарської діяльності, а також дають змогу глибше дослідити фактори впливу на ефективність управління запасами.

До найпоширеніших специфічних методів аналізу товарних запасів належить АВС-аналіз, який ґрунтується на законі Парето, відповідно до якого незначна частка товарів (приблизно 20%) формує більшу частину прибутку (близько 80%). Сутність даного підходу полягає в класифікації запасів за ступенем їх впливу на загальну вартість. Як результат всі товари поділяються на наступні категорії:

- Група А: товари, віднесені до цієї групи формують основну частину вартості (близько 70-80%). Їх кількість на підприємстві досить обмежена (приблизно 10-20%), проте саме від них залежить фінансовий результат діяльності. Управління даною категорією запасів потребує ретельного прогнозування, забезпечення безперервності постачань та регулярного моніторингу.

- Група В: включає запаси, частка яких у загальній вартості є помірною (близько 15-25%), вони мають середню значущість для підприємства та складають

приблизно 30% номенклатури. Для цієї категорії запасів необхідно здійснювати періодичний контроль, а рішення стосовно обсягів закупівель варто приймати з урахуванням тенденцій змін попиту.

- Група С: найчисельніша категорія за кількістю товарів з широким асортиментом (близько 50% номенклатури), проте, незважаючи на кількість, їх вартісна частка здебільшого не перевищує 5-10%. З економічної точки зору, для них доцільно застосовувати мінімальний рівень контролю та спрощену систему обліку [52, с.817].

Поряд із ABC-аналізом, який дозволяє підприємству оцінити групи товарів за значущістю, широко застосовується XYZ-аналіз – метод класифікації запасів за ступенем їх споживання та рівнем попиту. XYZ-аналіз сприяє раціональному планування закупівель, уникненню надлишків чи дефіцитів товарів, шляхом поділу їх на групи залежно від стабільності споживання.

У процесі проведення XYZ-аналізу товарні запаси групуються на три категорії, залежно від ступеня стабільності попиту:

- Група Х: товари цієї категорії характеризуються стабільним попитом, що забезпечує точність прогнозування. Коливання попиту на ці товари передбачувані, тому як правило, до цієї групи належать найнеобхідніші позиції.

- Група Y: включає запаси, для яких притаманний середній рівень коливань попиту. Управління цими товарами потребує періодичного коригування планів постачання, із врахуванням тенденцій минулих періодів і сезонних коливань.

- Група Z: охоплює запаси з нерегулярним попитом, значним коливанням обсягів споживання та нестабільністю використання. Товари цієї категорії потребують особливих підходів в управлінні, оскільки їх дефіцит може призводити до перебоїв у діяльності підприємства, тоді як надлишок – до заморожування оборотних коштів [53, с.81].

З метою досягнення більшої точності при прийнятті управлінських рішень доцільно комплексно проводити ABC-XYZ-аналіз. Інтеграція цих підходів дозволить вибудувати систему управління запасами, яка враховуватиме як

економічну важливість, так і рівень передбачуваності попиту на товари (рис.3.4).

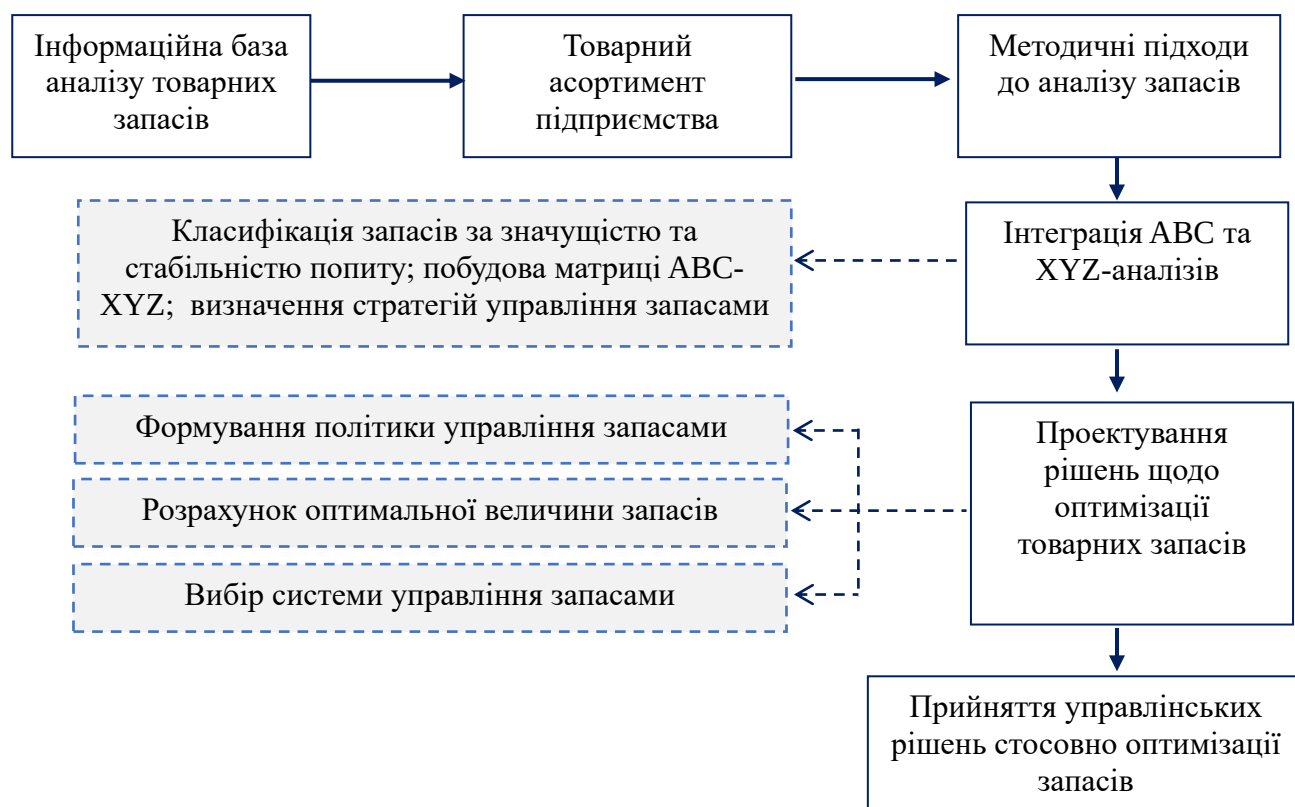

Рисунок 3.4 – Інтеграція результатів ABC та XYZ-аналізів у процес управління товарними запасами

Джерело: [13, с.1329]

Таким чином, проведення аналізу товарних запасів є невід’ємною складовою ефективного управління ресурсами підприємства. Від належно обраної методики аналізу, чітко визначених завдань, якості інформаційного забезпечення, раціональності поєднання традиційних та специфічних методів аналізу залежить повнота формування аналітичних висновків і раціональність прийняття управлінських рішень.

Логічно побудований процес аналізу дозволяє своєчасно виявляти відхилення, оцінювати ризики та розробляти дієві шляхи оптимізації управління запаси на підприємстві.

3.2 Методика аналізу структури та динаміки товарних запасів підприємства

Важливим етапом оцінювання фінансово-господарського стану торговельного підприємства є проведення аналізу динаміки та структури запасів, оскільки саме ці показники дозволяють визначати раціональність формування товарів, виявляти тенденції зміни їх обсягів за певний період, оцінювати ефективність використання обігових коштів та прогнозувати потребу підприємства в запасах для здійснення безперебійної торгівельної діяльності.

У сучасних ринкових умовах господарювання аналіз товарних запасів доцільно розглядати у взаємозв'язку з іншими фінансовими показниками, зокрема, обсягами дебіторської та кредиторської заборгованостей, грошовими коштами, сукупністю оборотних активів тощо. Також в процесі управління активами підприємства вагому роль відіграє співвідношення оборотних і необоротних активів. Надмірний обсяг оборотних активів створює накопичення тимчасово не задіяних ресурсів, що зумовлює збільшення витрат на їх утримання та скорочення прибутку. Нестача оборотних активів, в свою чергу, спричиняє зниження фінансової стабільності та ліквідності, а також створює ризики періодичних збоїв у діяльності підприємства. Чим більша частка запасів у структурі оборотних активів, тим більше коштів підприємство залучає для їх формування, це може свідчити про підвищення чутливості суб'єкта господарювання до інфляційних коливань, що негативно впливає на стабільність його вартості [55, с.416].

З огляду на вищезазначене, методика аналізу структури та динаміки товарних запасів повинна включати наступні етапи:

- дослідження питомої ваги оборотних активів у складі активів підприємства;
- аналіз товарних запасів у складі активів та оборотних активів;
- визначення динаміки співвідношення запасів та дебіторської

заборгованості;

- вивчення особливостей структури запасів та тенденції її зміни тощо.

Для обґрунтування необхідності здійснення аналізу та контролю забезпеченості запасами, доцільно дослідити їх частку у загальному обсязі активів підприємства (табл.3.2).

Таблиця 3.2 – Структура та динаміка активів ТОВ «ІН-ВЕЛД» за 2022-2024 рр.

Активи	Роки, тис.грн			Питома вага, %			Темпи приросту, %		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2022	2024/ 2023
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Необоротні активи									
Нематеріальні активи	0,3	-	-	0,01	-	-	-100	-100	-
Основні засоби	26,4	0,10	57,70	0,70	-	0,11	-99,62	118,56	-
Усього за розділом I	26,7	0,10	57,70	-	-	-	-99,63	116,10	-
II. Оборотні активи									
Запаси:	1238,1	4025,50	11729,3	33,13	13,29	22,56	225,14	847,36	191,37
У тому числі готова продукція	1238,1	4025,50	11729,3	-	-	-	225,14	847,36	191,37
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	921,0	4513,40	3641,2	24,64	14,90	6,97	390,05	295,35	-19,32
Інша поточна дебіторська заборгованість	50,2	11357,7	14737,7	1,34	37,49	28,23	22524,90	29257,97	29,76
Гроші та їх еквіваленти	1398,9	7330,8	17821,3	37,43	24,20	34,13	424,04	1173,95	143,10
Витрати майбутніх періодів	23,1	0,1	437,10	0,62	-	0,84	-99,57	1792,21	437000,00
Інші оборотні активи	79,4	3069,7	3789,40	2,12	10,13	7,26	3766,12	4672,54	23,45
Усього за розділом II	3710,7	30297,2	52156,00	-	-	-	716,48	1305,65	72,15
Баланс	3737,4	30297,3	52213,7	100	100	100	710,65	1297,06	72,34

Джерело: складено за інформацією Балансу (форма №1-м) ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Проведений аналіз активів ТОВ «ІН-ВЕЛД» свідчить про збільшення загальної вартості оборотних активів, окремі статті зазнавали кардинальних структурних змін, що може вказувати на зміни обсягів операційної діяльності та

ринкових умов, загалом частка оборотних активів у загальній вартості перевищує 90%, що цілком притаманно для підприємств у сфері торгівлі.

Частка дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги протягом досліджуваних періодів має стійку тенденцію до зниження (з 24,64% у 2022 році до 6,97% у 2024 році), що може свідчити про покращення розрахункової дисципліни контрагентів або зменшення обсягів реалізації товарів з відстрочкою платежу. Натомість, спостерігається істотне збільшення питомої ваги іншої поточної дебіторської заборгованості у 2023 році до 37,49% і її часткове скорочення у 2024 році до 28,23%, що може вказувати на нестабільність структури активів та збільшення частки інших вимог, що має негативний вплив на ліквідність оборотних активів.

За даними табл. 3.2 ми можемо спостерігати тенденцію збільшення активів підприємства, зокрема, протягом 2024 року вони зросли на 72,34%. У 2024 році порівняно з 2022 роком зростання запасів було надзвичайно різким – 847%, така динаміка може бути зумовлена розширенням обсягів діяльності та свідчити про надмірне зосередження оборотних коштів у запасах, що потенційно може знижувати ліквідність активів і ефективність використання капіталу (рис.3.5).

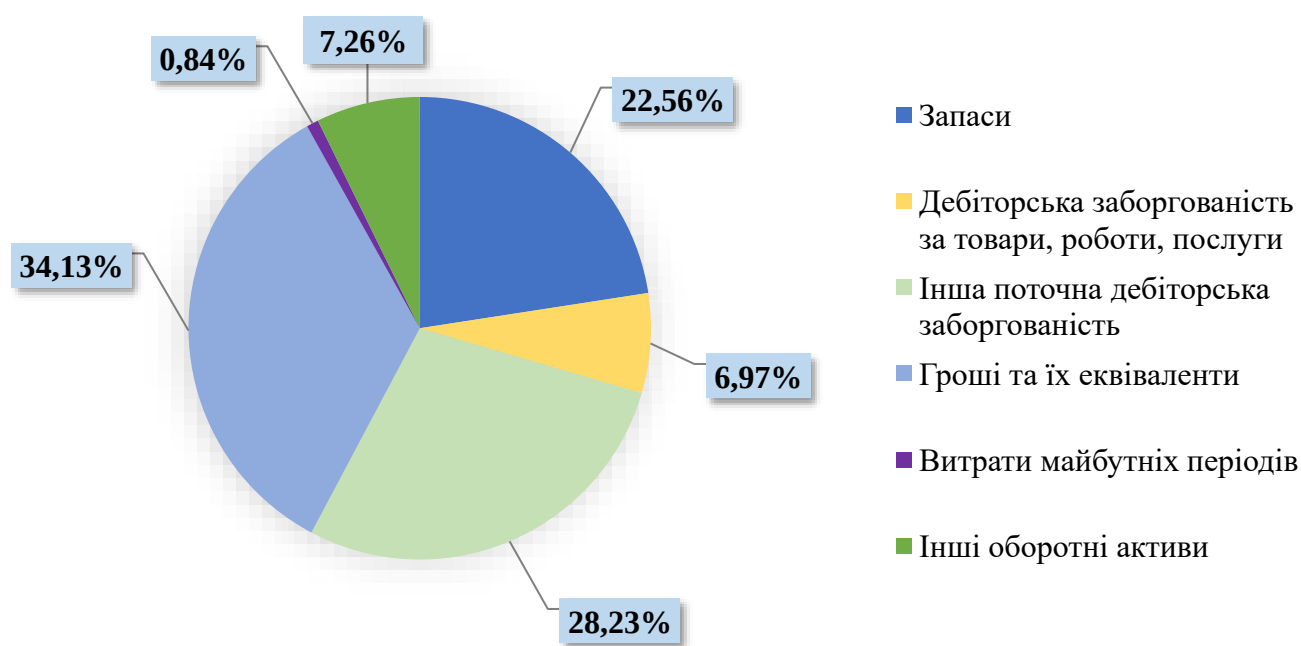

Рисунок 3.5 – Структура активів ТОВ «ІН-ВЕЛД» 2024 р.

Джерело: складено за даними табл.3.2

З метою детального розрахунку аналітичних показників ефективності використання товарних запасів, необхідно розглянути аналіз структури і зміни оборотних активів, адже саме оборотні засоби забезпечують оперативність фінансових потоків підприємства.

У табл. 3.3 відображено результати аналізу структури оборотних активів ТОВ «ІН-ВЕЛД».

Таблиця 3.3 – Структура оборотних активів ТОВ «ІН-ВЕЛД» за 2022-2024 рр.

Показник	2022		2023		2024	
	тис.грн	питома вага, %	тис.грн	питома вага, %	тис.грн	питома вага, %
1	2	3	4	5	6	7
Запаси: У тому числі готова продукція	1238,1	33,37	4025,5	13,29	11729,3	22,49
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	921,0	24,82	4513,4	14,90	3641,2	6,98
Інша поточна дебіторська заборгованість	50,2	1,35	11357,7	37,49	14737,7	28,26
Гроші та їх еквіваленти	1398,9	37,70	7330,8	24,20	17821,3	34,17
Витрати майбутніх періодів	23,1	0,62	0,1	0,0001	437,1	0,84
Інші оборотні активи	79,4	2,14	3069,7	10,13	3789,4	7,27
Усього за розділом	3710,7	100	30297,2	100	52156,00	100

Джерело: складено за інформацією Балансу (форма №1-м) ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Виходячи з отриманих даних аналізу табл. 3.3, можна зазначити, що оборотні активи ТОВ «ІН-ВЕЛД» за 2022-2024 рр. стрімко зросли у більш ніж 14 разів (з 3710,7 тис. грн у 2022 році до 52156 тис.грн у 2024 році). Позитивною є тенденція до зменшення частки дебіторської заборгованості, що вказує на підвищення ліквідності підприємства та зміцнення його платоспроможності.

Загалом, структура оборотних активів свідчить про зростання частки найбільш ліквідних статей і зменшення дебіторської заборгованості, що є позитивною тенденцією. Поряд із цим, суттєве зростання обсягу інших поточної дебіторської заборгованості потребує додаткового контролю, задля уникнення відволікання оборотних коштів, яке може призводити до нестачі фінансових ресурсів для підтримання оптимального рівня товарних запасів.

Протягом 2022-2024 рр. спостерігається позитивна динаміка зростання

оборотних активів (рис.3.6), що свідчить про посилення фінансового потенціалу підприємства. Суттєвий приріст грошових коштів і їх еквівалентів може вказувати як на покращення фінансової стабільності підприємства, так і на вдосконалення управління короткостроковими фінансовими ресурсами. Це створює сприятливі можливості для поповнення товарних запасів за рахунок власних коштів, без залучення зовнішніх джерел фінансування.

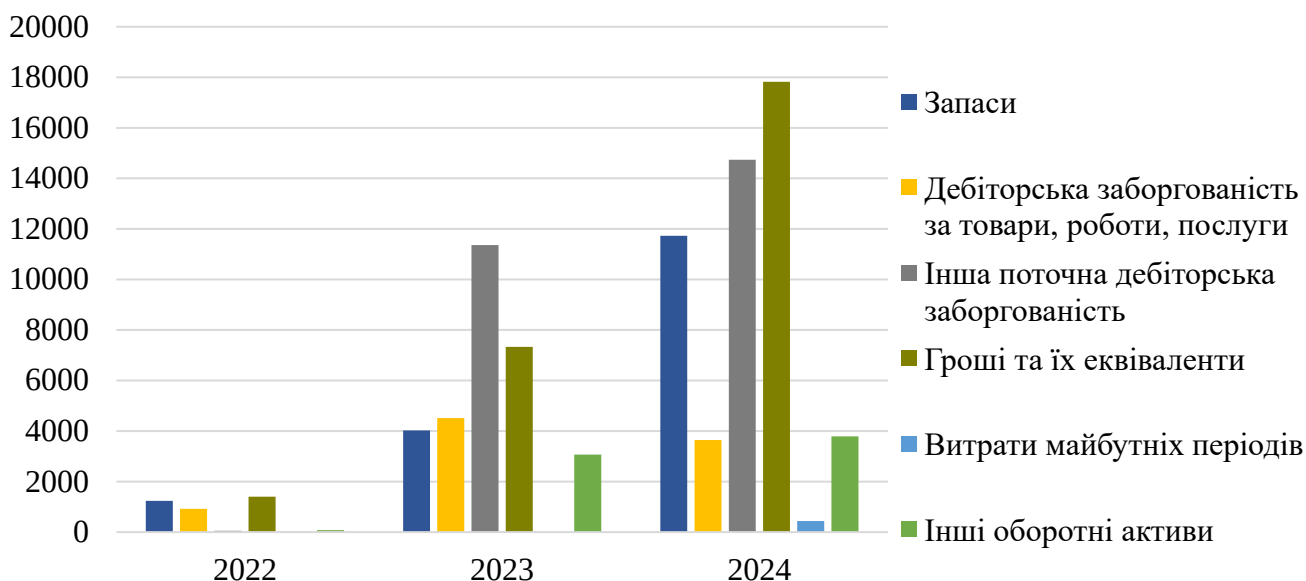

Рисунок 3.6 – Динаміка оборотних активів ТОВ «ІН-ВЕЛД» в 2022-2024 рр.

Джерело: складено за даними табл.3.3

Отже, аналіз структури та динаміки товарних запасів дозволяє оцінити їх роль у забезпеченні безперервності торгівельної діяльності, адже саме від оптимального рівня запасів залежить ефективність використання оборотного капіталу, швидкість обігу грошових коштів і спроможність підприємства вчасно задовольняти попит споживачів.

Загалом, проведений аналіз ТОВ «ІН-ВЕЛД» свідчить про позитивні тенденції у формуванні та використанні оборотних активів, в тому числі й запасів, що вказує на покращення фінансової стійкості підприємства та його здатності безперебійно здійснювати операційну діяльність.

3.3 Оцінка ефективності використання товарних запасів в управлінні підприємством оптової торгівлі

Оцінка ефективності використання товарних запасів слугує невід'ємною складовою фінансово-економічного аналізу підприємства. Вона дозволяє комплексно дослідити рух матеріальних ресурсів, встановити взаємозв'язок між обсягами запасів та фінансовими результатами діяльності підприємства, забезпечити інформаційну базу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Одним з найважливіших критеріїв оцінки ефективності управління оборотним капіталом підприємства є оборотність запасів. Даний показник дозволяє оцінити інтенсивність використання товарних запасів та встановити їх вплив на рівень прибутку підприємства. Оборотність запасів характеризується рядом показників, зокрема:

- тривалістю одного обороту в днях;
- коефіцієнтом оборотності, який визначає кількість оборотів за певний період;
- коефіцієнтом завантаження, що вказує на частку зайнятих оборотних активів (запасів) на одиницю продукції (табл.3.4).

Таблиця 3.4 – Показники оборотності товарних запасів

Показник	Формула для розрахунку	Економічний зміст
1	2	3
Тривалість одного обороту в днях ($T_{об}$)	$T_{об} = \frac{З_{об} * Д}{ЧД}$ де $З_{об}$ – середньорічна вартість запасів; $Д$ – кількість днів за аналізований період; $ЧД$ – сума чистого доходу від реалізації запасів	Відображає середню кількість днів, яка необхідна підприємству для здійснення повного циклу обороту запасів – від купівлі до реалізації. Чим менша кількість днів, тим ефективніше використовуються запаси
Коефіцієнт оборотності ($K_{об}$)	$K_{об} = \frac{ЧД}{З_{об}}$ де $ЧД$ – сума чистого доходу від реалізації запасів; $З_{об}$ – середньорічна вартість запасів	Показує скільки разів за досліджуваний період підприємство здійснило повних циклів обігу запасів. Позитивною тенденцією є збільшення даного показника, що свідчить про ефективне використання запасів

Продовження таблиці 3.4

1	2	3
Коефіцієнт завантаження запасів ($K_{зв}$)	$K_{зв} = \frac{З_{об}}{ЧД}$ <i>де ЧД</i> – сума чистого доходу від реалізації запасів; $З_{об}$ – середньорічна вартість запасів	Обернений показник до коефіцієнта оборотності, який відображає величину оборотних активів, що припадає на одну грошову одиницю виручки від реалізації. Менше значення показника вказує на швидшу оборотність запасів і ефективніше їх використання
Величина товарних запасів, яка вивільняється або додатково залучається	$В = \frac{ЧД * (T_{об}^{баз} - T_{об}^{зв})}{Д}$ <i>де ЧД</i> – сума чистого доходу від реалізації запасів; $T_{об}^{баз}$ – тривалість одного обороту у базисному періоді, днів; $T_{об}^{зв}$ – тривалість одного обороту у звітному періоді, днів	Характеризує зміну обсягу оборотних коштів, вкладених у запаси. За умов сповільнення оборотності підприємству потрібно залучати додаткові ресурси для формування запасів, що негативно впливає на його ліквідність

Джерело: складено автором за даними [56, 57]

Систематичне відстеження темпів оборотності запасів дозволяє виявляти їх структурні особливості, оцінювати потенційні резерви для оптимізації управління та підвищувати загальну ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства. Показники оборотності товарних запасів ТОВ «ІН-ВЕЛД» наведені в табл.3.5. Інформаційною базою для здійснення даного аналізу є фінансова звітність підприємства, наведена в Додатках С, Т.

Показники оборотності підприємства в 2022-2024 рр. демонструють підвищення обсягів реалізації при збереженні достатньо високої швидкості обороту запасів (табл.3.5). Середньорічна вартість запасів характеризується істотним зростанням: з 386,55 тис.грн у 2022 році до 3 851,9 тис.грн у 2024 році, тобто у 9,9 разів. Поряд із цим, чистий дохід від реалізації зріс із 13 136,50 тис.грн до 120 385,50 тис.грн, що вказує на активізацію та розширення господарської діяльності товариства. Найбільше уповільнення оборотності запасів спостерігалось у 2023 році – 13 днів, тоді як у 2024 році цей показник дещо покращився та становив 12 днів. Коефіцієнт оборотності в досліджувані періоди коливався в межах 28-34 разів, що вказує на достатньо оперативне оновлення запасів. Коефіцієнт завантаження не зазнавав суттєвих змін та варіювався в

межах 0,03-0,04, що свідчить про збалансоване використання запасів в торгівельній діяльності. В 2024 році було додатково залучено запасів на суму 638,38 тис.грн, що вказує на масштабування діяльності підприємства, збільшення потреби в товарах і, як наслідок, зростання обсягів реалізації. Відносно значення даного показника зазнало зниження, проте це є цілком позитивною тенденцією, яка вказує на те, що темпи росту запасів були нижчими, ніж темпи приросту реалізації продукції.

Таблиця 3.5 – Аналітичні показники оборотності ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Показник	Значення за роками			Приріст					
	2022	2023	2024	2023/2022		2024/2023		2024/2022	
				Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Середньорічна вартість запасів, тис.грн	386,55	1364,85	3851,90	978,30	253,08	2487,05	182,22	3465,35	896,48
Чистий дохід від реалізації, тис.грн	13136,50	38567,30	120385,50	25430,80	193,59	81818,20	212,14	107249,00	816,42
Тривалість одного обороту, днів	10,59	12,74	11,52	2,15	20,27	-1,22	-9,59	0,93	8,74
Коефіцієнт оборотності	33,98	28,26	31,25	-5,73	-16,85	3,00	10,60	-2,73	-8,03
Коефіцієнт завантаження	0,03	0,04	0,03	0,01	20,27	-0,003	-9,59	0,003	8,74
Величина товарних запасів, яка вивільняється або додатково залучається	-	-229,98	408,40	-	-	638,38	-277,58	-	-

Джерело: складено автором за даними Звіту про фінансові результати (форма №2-м) ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Загалом, динаміка показників оборотності запасів є позитивною та свідчить про ефективне управління запасами. Підприємство значно збільшує обсяги реалізації продукції при відносно поступовому зростанні середньорічної вартості товарних запасів (рис.3.7). Додаткове залучення запасів забезпечує безперебійність торговельного процесу, дозволяє своєчасно виконувати замовлення та сприяє зростанню прибутковості суб'єкта господарювання.

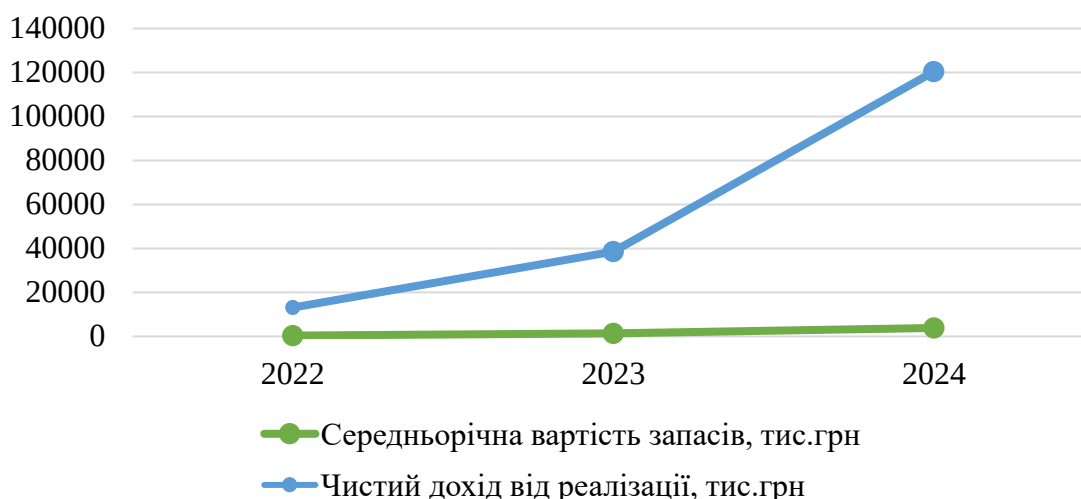

Рисунок 3.7 – Темпи росту середньорічної вартості запасів і доходу від реалізації

Джерело: складено за даними табл.3.5

Важливим етапом аналізу діяльності підприємства є оцінка його прибутковості, яку доцільно здійснювати через розрахунок показників рентабельності (табл.3.6). Вони дають змогу виявити ефективність використання активів та визначити здатність підприємства генерувати прибуток за рахунок наявних ресурсів.

Таблиця 3.6 – Показники рентабельності ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Показник	Формула розрахунку	Значення за роками			Відхилення			
		2022	2023	2024	2023/2022		2024/2023	
					Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів (ROA), %	$ROA = \text{чистий прибуток} / \text{середня вартість оборотних активів} * 100\%$	44,00	21,85	30,14	-22,15	-50,34	8,29	37,93
Термін окупності оборотних активів	$T_o = 1 / ROA$	2,27	4,59	3,32	2,31	101,83	-1,27	-27,67
Коефіцієнт рентабельності запасів, %	$K_p = \text{чистий прибуток} / \text{середня вартість запасів} * 100\%$	132,91	145,07	157,76	12,16	9,15	12,69	8,75

Джерело: сформовано за даними фінансової звітності ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Аналіз показників рентабельності ТОВ «ІН-ВЕЛД» свідчить про відсутність стабільності у їх динаміці. Так, у 2023 році відбулось зменшення рентабельності оборотних активів удвічі (з 44% у 2022 році до 21,85% у 2023 році), однак у 2024 році спостерігалась позитивна динаміка зростання показника – ROA зріс до 30%, що вказує на часткове відновлення ефективності. Попри значне зростання у 2023 році (з 2 до 5 років), термін окупності у 2024 році скоротився до 3 років, що може свідчити про покращення оборотності та підвищення ефективності використання оборотних активів. Рентабельність запасів протягом досліджуваних періодів демонструє стабільну позитивну динаміку, даний показник із 132,91% у 2022 році зріс до 157,76% у 2024 році, що є наслідком підвищення прибутковості діяльності підприємства, ефективніше управління запасами та оптимізацію обсягів їх формування.

З метою комплексної оцінки ефективності використання ресурсів підприємства та визначення тенденцій зміни його прибутковості здійснено аналіз фінансових результатів діяльності за 2022-2024 рр. Результати проведеного аналізу представлені в табл.3.7.

Таблиця 3.7 – Показники рентабельності ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Показник	Значення за роками			Приріст			
	2022	2023	2024	2023/2022		2024/2023	
				Абс.	Відн., %	Абс.	Відн., %
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	13 136,50	38 567,30	120 385,50	25 430,80	193,59	81 818,20	212,14
Інші операційні доходи	102,20	4,80	386,60	-97,4	-95,30	381,8	7954,17
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	10 900,80	29 453,40	94 469,40	18 552,60	170,19	65 016,00	220,74
Інші операційні витрати	1 705,10	4 406,20	11 147,7	2 701,10	158,41	6 741,50	153,00
Інші витрати	-	5,60	-	5,6	100,00	-5,6	-100,00
Фінансовий результат до оподаткування	632,80	4 706,90	15 155,00	4 074,10	643,82	10 448,10	221,97

Продовження таблиці 3.7

1	2	3	4	5	6	7	8
Податок на прибуток	113,90	847,20	2 727,90	733,3	643,81	1 880,70	221,99
Чистий прибуток (збиток)	518,90	3 859,70	12 427,10	3 340,80	643,82	8 567,40	221,97

Джерело: складено автором за даними Звіту про фінансові результати (форма №2-м) ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Проведений аналіз динаміки фінансових результатів ТОВ «ІН-ВЕЛД» свідчить про значне зростання обсягів діяльності. Зокрема, у 2023 році чистий дохід від реалізації продукції порівняно з 2022 роком збільшився на 193,59%, у 2024 році – на 212,14%, що вказує на інтенсифікацію обсягів реалізації та посилення конкурентних позицій на ринку. Одночасно із зростанням доходу відбувся ріст собівартості реалізованої продукції (у 2024 році на 220,74% порівняно з 2023 роком), однак попри значне збільшення витрат, темпи їх приросту були нижчими за темпи зростання доходів, що позитивно вплинуло на фінансові результати компанії. Як наслідок, фінансовий результат та чистий прибуток у 2024 році в порівнянні з 2023 роком зросли у більш ніж у 3 рази. Отже, загалом підприємство демонструє раціональне управління витратами, стійке зростання рентабельності та високу результативність фінансово-господарської діяльності.

Таким чином, задля подальшого розвитку та збереження стабільності позитивних тенденцій, підприємству рекомендовано продовжувати роботу над оптимізацією використання ресурсів, скороченням витрат і розширенням ринків збуту продукції. Значну увагу необхідно приділити диверсифікації асортиментної політики, удосконаленню системи управління запасами та запровадженню ефективного механізму контролю витрат. Це дозволить забезпечити фінансову стабільність та рентабельність товариства у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження та аналізу вищенаведеної інформації можна зробити наступні висновки:

1. У процесі дослідження було розкрито теоретичні засади сутності товарних запасів як економічної категорії, а також розглянуто підходи до їх класифікацій, з урахуванням положень національних і міжнародних стандартів та різноманітних наукових праць.

2. Проведений аналіз нормативно-правового регулювання обліку та аналізу товарних запасів вказує на те, що загалом система чинних нормативних актів забезпечує належну методичну базу для ведення обліку, проте їх практичне застосування вимагає систематичного оновлення та уніфікації з міжнародними стандартами.

3. Порівняння національних і міжнародних стандартів обліку товарних запасів свідчить про переважну узгодженість основних їх положень, однак міжнародні стандарти характеризуються більш гнучким підходом до регулювання обліку запасів, що дозволяє підприємствам самостійно визначати оптимальні методи їх оцінки і відображення з урахуванням специфіки діяльності. В свою чергу, національним стандартам притаманний більш регламентований і нормативно визначений характер.

4. В ході дослідження організаційних аспектів формування облікової політики, визначено, що її формування стосовно товарних запасів повинно ґрунтуватися на чіткому розмежуванні відповідальності між учасниками облікового процесу, належній системі документообігу, застосуванні сучасних цифрових рішень та узгодженості із вимогами чинного законодавства.

5. Розглянуто особливості документального оформлення операцій з надходження та вибуття товарних запасів на ТОВ «ІН-ВЕЛД», впроваджено графік документообігу, який забезпечує своєчасне опрацювання документів, підвищує контроль за виконанням облікових процедур і сприяє ефективній координації між працівниками.

6. Результати дослідження свідчать про належний рівень організації синтетичного й аналітичного обліку товарних запасів на ТОВ «ІН-ВЕЛД», завдяки чому забезпечується узгодженість між даними облікових регістрів, достовірність облікових даних та своєчасне відображення господарських операцій.

7. Виявлено, що інвентаризація товарних запасів здійснюється послідовно та відповідно до чинних законодавчих вимог у чітко визначені строки. Результати інвентаризації оперативно відображаються в обліку, що сприяє системному контролю за рухом і збереженням запасів. Запропоновано удосконалити процес інвентаризації товарних запасів в умовах воєнного стану шляхом застосування сучасних цифрових технологій, які дозволять підвищити швидкість та точність оновлення облікової інформації.

8. Охарактеризовано послідовність та напрями удосконалення обліку товарних запасів і запропоновано ряд рішень щодо покращення обліку, зокрема: розробку та впровадження хмарних технологій, систем на основі штучного інтелекту, цифрових документів та електронного документообігу. Використання сучасних облікових підходів дозволяє автоматизувати збір, обробку та аналіз даних, забезпечує безперервний доступ до інформації та оптимізує процес управління запасами.

9. Систематизовано основні завдання аналізу товарних запасів, досліджено його інформаційну базу, обґрунтовано доцільність поєднання традиційних методів аналізу із специфічними інструментами. З'ясовано, що від правильної послідовності аналітичного процесу залежить повнота та об'єктивність отриманих результатів.

10. У процесі дослідження встановлено, що ефективне використання товарних запасів слугує підґрунтям для прийняття результативних управлінських рішень та забезпечення фінансової стійкості підприємства. В ході аналізу діяльності ТОВ «ІН-ВЕЛД» виявлено позитивну динаміку ключових показників стану і руху товарних запасів, що безпосередньо вплинуло на зростання прибутковості та підвищення рівня рентабельності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 №246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
2. Економічний словник: підручник/за ред. Завадського Й.С., Осовської Т.В., Юшкевич О.О.. Київ: Кондор. 2006. 356 с.
3. Чабанюк О.М. Облік товарів у системі управління підприємств роздрібної торгівлі / О.М. Чабанюк, Н. О. Юганович // Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23.3. С. 297–301.
4. Степаненко О.І. Товарні запаси як об'єкт обліку та управління: науково-практичний підхід. Цифрова економіка та економічна безпека. Випуск 2(11). Київ: КНЕУ. 2024. С.157-163.
5. Спірідонова К. О., Каширнікова І. О., Кірнос О. С. Управління товарними запасами торговельних підприємств в сучасних умовах. Економічний простір. 2024. № 191. С. 401-405.
6. Єремян О. М. Облікове забезпечення управління товарними запасами торговельних підприємств / О. М. Єремян // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. 2018. - № 3. - С. 191-198. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2018_3_30.
7. Должанський А. М. Економічна суть товарних запасів у оптовій торгівлі / А. М. Должанський, М. А. Кузів. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23.4. С. 163-169. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2013_23
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text
9. Воронко Р.М. Класифікація товарних запасів на підприємствах роздрібної торгівлі [Електронний ресурс] / Р. М. Воронко, В. О. Грезенталь // Науковий вісник НЛТУ України. - 2012. - № 22.7. - С. 164-168. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2012_22
10. Чаплінська А.А. Класифікація товарних запасів роздрібних

торговельних підприємств [Електронний ресурс] / А. А. Чаплінська // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. - 2010. - Вип. 2. - С. 329-334. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2010_2_51

11. Максименко І.Я. Особливості обліково-аналітичного відображення товарних запасів у системі управління торгівельним підприємством / І. Я. Максименко, Т. В. Вайло // Інвестиції: практика та досвід. - 2016. - № 16. - С. 22-25. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2016_16_7

12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ МФУ від 20. 30.11.1999 № 291 зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

13. Полянська О.А., Чабанюк О.М., Кондрич С.В. Управлінський облік товарних запасів: напрями удосконалення методики. Економіка та суспільство, (19). 2018. С.1325-1333.

14. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1591. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>

15. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 р. №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#n98>

16. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI [зі змінами і доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

17. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 №435-IV [зі змінами і доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

18. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV [зі змінами і доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

19. Митний кодекс України від 13.03.2012 №4495-VI [зі змінами і доповненнями]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4495-17>

20. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні

вимоги до фінансової звітності». Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 №318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

22. Семенова С. Порівняння обліку запасів в Україні з країнами ЄС відповідно до вимог Міжнародних стандартів та Директиви 2013/34/ЄС. Науково-практичний журнал: Бухгалтерський облік і аудит. 2017. С. 18-32.

23. Шмигель О.Є. Особливості розроблення облікової політики торговельних підприємств. Науково-виробничий журнал: Інноваційна економіка. 2021. С.159-163.

24. Дутчак І., Гордієнко М., Коверза В. Порівняльний аналіз методів оцінки запасів в бухгалтерському обліку та їх вплив на фінансові результати. Економіка та суспільство (62). 2024. 9 с.

25. Ткаченко О., Янко О. Сутність облікової політики підприємства за умови гармонізації системи бухгалтерського обліку та звітності . Економіка та суспільство, (57). 2023. 5 с.

26. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 №2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>

27. Тесак О. В. Облікова політика щодо контролю за наявністю й використанням виробничих запасів / О. В. Тесак // Підприємництво і торгівля. - Вип. 27. 2020. С. 72-75.

28. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 №879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

29. Цвек О.В. Облікова політика торговельного підприємства з урахуванням складових сталого розвитку. Підприємництво і торгівля. № 45. 2025. С. 108-114.

30. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському

обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 №88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>

31. Подмешальська Ю.В. Документальне забезпечення обліку товарних запасів на підприємстві / Ю. В. Подмешальська, О. В. Парнюк // Агросвіт. - 2020. - № 22. - С. 97-104.

32. Лепетан І.М. Організація діловодства в управлінській діяльності підприємства. Економіка та суспільство, (39). 2022. 8 с.

33. Малишкін О.І. Документування як елемент методу бухгалтерського обліку в умовах діджиталізації. Збірник наукових праць ДУІТ. Серія «Економіка і управління», Вип. 48. 2020. С.130-138.

34. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>

35. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану №2120-IX від 15.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

36. Постанова «Про Порядок подання фінансової звітності» №419 від 28.02.2000: затв. Кабінетом Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>

37. Колісник, О., Агафонцева, А., Купріянова, А. Особливості проведення інвентаризації активів в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство, (73). 2025. 7 с.

38. Бабурнич, Н. Автоматизація обліку бізнес-процесів у торгівлі: проблеми, етапи здійснення та огляд програмних рішень. Трансформаційна економіка. 2024. С. 7-12.

39. Шаповалова, А., Кузьменко, О., Прокопова, О. Облік товарних запасів в електронній комерції та їх вплив на фінансові показники. Економіка та суспільство. 2025. 9 с.

40. Ковова І.С. Облік товарів в умовах діджиталізації. Збірник наукових праць ДУІТ. Серія «Економіка і управління». 2021. Вип.50. С. 122-129.

41. Офіційний сайт. IsPro. URL: <https://ispro.ua/page/about-company>
42. Офіційний сайт. MASTER Бухгалтерія. URL: https://masterbuh.com/?utm_medium=cpc&utm_source=google&utm_campaign=Search_Brand_Master&utm_term=bas
43. Офіційний сайт. Dilovod. UR: <https://usap.online/services/oblik-tovaru/>
44. Шиш, А. М. Хмарні технології у бухгалтерському обліку та фінансовому аналізі в Україні: аналіз відмінностей та стратегії адаптації до місцевого контексту. Здобутки економіки: перспективи та інновації, (2). 2024. 13 с.
45. Пелех, У. Аналіз проблем та перспектив використання хмарних технологій у бухгалтерському обліку та оподаткуванні. Економіка та суспільство, (75).2025. 9 с.
46. Орлов, І. В. Вплив штучного інтелекту на організацію бухгалтерського обліку та оподаткування підприємства. Актуальні питання економічних наук, (7). 2025. 17 с.
47. Пушкар, І., Шишкіна, А. Особливості обліково-аналітичного забезпечення управління запасами. Економіка та суспільство, (44).2022. 6 с.
48. Єршова Н.Ю., Сидорова Ю.О. Актуальні проблеми обліку та аналізу матеріальних запасів в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств. Інновації в обліково-аналітичному забезпеченні та управлінні фінансово-економічною безпекою держави, регіону, суб'єктів господарювання - міждисциплінарний підхід: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Харків, 11 вересня 2018 р.). 2018. 3 с.
49. Косова Т. Д., Сухарев П. М., Ващенко Л. О. та ін. Організація і методика економічного аналізу. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.
50. Прокопенко І. Ф., Ганін В. І. Методика і методологія економічного аналізу: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. 430 с.
51. Серединська В.М., Загородна О.М., Федорович Р.В.. Економічний аналіз. Навчальний посібник.. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2010.
52. Belinda Ray Silaen , Marnis Nasution , Rahma Muti'ah. Implementation Of

The ABC Analysis To The Inventory Management. International Journal of Science, Technology & Management, 2024. pp. 816-825.

53. Irena Nowotynska. An application of XYZ analysis in company stock management. MMR, vol. XVIII, 20 (1/2013), pp. 77-86.

54. Леонова Ю.О. Запаси підприємства як об'єкт обліку: сучасний стан та напрями вдосконалення. Глобальні та національні проблеми економіки: МНАУ. Випуск 2. 2014. С.1255-1258

55. Шушкова, Ю., Шутко, А., Баськова, Ю. Аналіз стану та структури активів вітчизняних підприємств. Молодий вчений, 11 (99). 2021. 415-421.

56. Рабоконь Ю.С., Томчук О.Ф. Аналіз ефективності використання запасів на підприємстві. Фінанси, облік, банки. №1 (24). 2019. С.76-86.

57. Магопець О.А., Шалімова Н.С., Черновол О.М. Фінансовий аналіз: видання 2-ге виправлене і доповнене. – Кропивницький: ЦНТУ. 2022 р. 230 с.

58. Іпполітова, І., Білоцерківський, О., Гудименко, В. Вплив логістичних процесів на ефективність управління запасами підприємства. *Економіка та суспільство*, (65). 2024. 10 с.

59. Літвінов О. С., Онищук В. С. Управління запасами на торговельних підприємствах України в період повномасштабного вторгнення. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. Збірник наукових праць №11-12 (312-313), 2023. С.204-212.

60. Karthick, S. Karthikeyan, M.C. Pravin. Global Journal of Research in Engineering: A Model for Managing and Controlling the Inventory of Stores Items based on ABC Analysis. 2014 (2) pp.1-7.

61. Рекова Н. Ю., Підгора Є. О., Ровенська В. В., Латишева О. В., Гітіс Т. П., Єрфорт І. Ю., Смирнова І. І., Касьянюк С. В. Економічний аналіз : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти/ Н.. – Краматорськ : ДДМА, 2021. – 200 с.

62. Угрімова, І., Сергейчук, К. . Теоретичні засади управління товарними запасами підприємства. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*, (6). 2024. С. 64–68.

ДОДАТКИ

ДОДАТКИ

Додаток А

Порівняння методів оцінки запасів за НП(С)БО 9

Метод оцінки	Переваги	Недоліки	Галузь застосування
Метод ідентифікованої собівартості	Забезпечення високої точності обліку на підприємстві, шляхом співставлення витрат на придбання товарних запасів з доходами від їх продажу; вартість запасів відображається на основі фактичної собівартості кожної одиниці	Підходить лише для дорогих та унікальних товарів; високі витрати на адміністрування, зумовлені необхідністю чіткої системи ідентифікації кожної одиниці запасів; малоефективний при великій кількості взаємозамінних товарів	Ювелірна промисловість; машинобудування за специфічними замовленнями; торгівля предметами мистецтва, дорогоцінними металами тощо
Метод середньозваженої собівартості	Відносна простота обліку; низький ризик помилок; раціональний при великій кількості однорідних товарних запасів	Потреба постійного перерахунку середньозваженої ціни; не відображає реальну вартість кожної партії товарів; спотворює прибуток при значних змінах ціни	Оптова та роздрібна торгівля; хімічна промисловість; виробничі підприємства
Метод ФІФО (собівартість перших за часом надходження запасів)	Ефективний для товарів з обмеженим строком придатності, при їх постійному оновленні; забезпечує вищий прибуток у періоди зростання цін; відображає актуальні ціни запасів на кінець періоду	Зменшує прибуток при інфляції; формує витрати за цінами, які не завжди відповідають реальним; складний облік при частих надходженнях запасів	Харчова промисловість; фармацевтика; торгівля швидкопсувними товарами
Метод нормативних витрат	Відносна простота обліку; сприяє ефективному плануванню витрат; легко співставити планові та фактичні показники	За умов коливання інфляції та цін фактична вартість може відрізнятись від нормативної; потребує постійного оновлення нормативів; не відображає реальні витрати	Масове виробництво; машинобудування; легка промисловість
Метод ціни продажу	Швидкі та зручні розрахунки; підходить для великих роздрібних мереж; може використовуватися при нестачі облікових даних (втрата первинних документів тощо)	Не дає точної собівартості запасів, адже базується на припущеннях щодо прибутковості; чутливий до коливань рівня націнки; може призводити до заниження або завищення вартості запасів	Роздрібна торгівля; ресторанний бізнес

Джерело: узагальнено автором на основі [24]

Додаток Б

Облікова політика Товариства з обмеженою відповідальністю «ІН-ВЕЛД»

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ІН-ВЕЛД"

Код ЄДРПОУ: 42489481

Україна, 49051, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, ВУЛИЦЯ КАЛИНОВА,
будинок 3

НАКАЗ

№ 1-БО 1 січня 2020 р.

м. Дніпро
Про облікову політику
ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Керуючись Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV, затвердженими Міністерством фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), Методичними рекомендаціями щодо облікової політики підприємств, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 року № 635, інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом ТОВ «ІН-ВЕЛД» та з метою забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про облікову політику ТОВ «ІН-ВЕЛД» (додається) та ввести його в дію з 1 січня 2020 року.
2. Загальний контроль за виконанням цього Наказу залишаю за собою.
3. Безпосередній контроль за виконанням вимог Положення про облікову політику покладається на керівника Підприємства.

Директор

Хоменко Р.В.

*Затверджено
наказом № 1-БО від 1 січня 2020 р.*

Положення про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку ТОВ «ІН-ВЕЛД»

Керуючись Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV, затвердженими Міністерством фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), Методичними рекомендаціями щодо облікової політики підприємств, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 року № 635, інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом ТОВ «ІН-ВЕЛД» та з метою забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності, на ТОВ «ІН-ВЕЛД» (далі за текстом – «Підприємство») застосовуються наступні положення.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Відповідно до статті 8 п.2, п.3 Закону № 996 від 16.07.1999 р. відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, покладається на керівника Підприємства.

1.2. Керівник Підприємства створює необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечує неухильне виконання всіма підрозділами, службами та працівниками, причетними до бухгалтерського обліку вимог щодо дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.

1.3. Бухгалтерський облік на Підприємстві здійснюється бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером. Посада головного бухгалтера входить до штатного розкладу підприємства.

1.4. Головний бухгалтер забезпечує дотримання вимог, передбачених Законом № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» 16.07.1999, МСФЗ та іншими законодавчими та нормативними документами з питань організації і ведення бухгалтерського та податкового обліку.

1.5. Відповідальність за ведення податкового обліку, правильність і своєчасність складання і подання податкової звітності несе головний бухгалтер згідно з чинним законодавством.

1.6. Для повного відображення здійснюваних господарських операцій розробляти додаткову систему субрахунків і реєстрів аналітичного обліку.

1.7. Застосовувати форми журналів-ордерів та інших облікових реєстрів, розроблених фахівцями Підприємства й адаптованих бухгалтерією.

1.8. Фахівці відділів: маркетингу, постачання, виробничо-технічного – повинні неухильно дотримуватися порядку оформлення первинних документів і терміну подання їх до обліку. За порушення вимог бухгалтерів, несвоєчасне складання первинних документів

і недостовірність відображення в них даних притягати фахівців до дисциплінарної відповідальності.

1.9. Складанню річного звіту передують обов'язкова інвентаризація активів, зобов'язань, резервів, включаючи і обліковане на позабалансових рахунках, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан та оцінка.

1.10. Зміна облікової політики допускається у разі, якщо:

- зміняться вимоги Міністерства фінансів України;
- зміняться статутні вимоги підприємства;
- нові (запропоновані й обґрунтовані фахівцями підприємства) положення облікової політики забезпечують більш достовірне відображення господарських операцій.

2. ПОВНОВАЖЕННЯ НА ПІДПИС ДОКУМЕНТІВ

2.1. Електронний підпис накладається відповідно до законодавства про електронні документи та електронний документообіг. Електронний документ створюється з дотриманням вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг.

2.2. Право підпису на банківських розрахунково-платіжних документах надається керівнику Підприємства.

2.3. Право підпису первинних документів (видаткових та податкових накладних, актів виконаних робіт/наданих послуг) покладається на керівника Підприємства. В разі необхідності керівник делегує право підпису на підставі наказу.

2.4. Фінансову звітність підписують керівник підприємства (право першого підпису) або вповноважена особа та головний бухгалтер (право другого підпису).

3. ДОКУМЕНТООБІГ

3.1. Організацію обігу документів на Підприємстві регулюють відповідні організаційно-розпорядчі документи, які видані посадовими особами у межах наданих їм повноважень.

3.2. Особи, відповідальні за облік відповідних документів, здійснюють їх підшивку за звітний місяць, квартал або рік по мірі накопичення. Особи, що ведуть облік відповідних документів, також відповідають за їх збереження.

3.3. Перелік посадових осіб, яким доручено отримання та видачу матеріальних цінностей, визначається виключно наказом керівника.

3.4. Керівник Підприємства є відповідальною особою за формування та збереження документів первинного обліку та зведених регістрів у паперовому вигляді, а також за бухгалтерські звіти і баланси до моменту їх передачі в архів.

3.5. Керівник Підприємства несе відповідальність за організацію роботи з кадрами, зберігання та видачу трудових книжок, точне відображення робочого часу, коректне складання табелів обліку робочого часу, а також за зберігання документації, пов'язаної з кадровою діяльністю.

3.6. Терміни подання первинних документів до бухгалтерії визначаються графіком документообігу, який включено до Додатка № 1 до цього Положення.

3.7. Керівник Підприємства відповідає за контроль за дотриманням правил документообігу.

4. ПЕРВИННИЙ ОБЛІК

4.1. Первинний документ — це документ, створений у письмовій або електронній формі, який містять відомості про господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації (власника) на їх проведення. Якщо документ не містить достатньо відомостей про операцію або взагалі не містить такої, то це не первинний документ.

4.2. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи. При виявленні помилки в облікових регістрах здійснювати складання Бухгалтерської довідки, яка буде підставою (первинним документом) для виправленого запису до відповідного регістру бухгалтерського обліку.

4.3. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються у валюті розрахунків та платежів по кожній іноземній валюті окремо.

4.4. Для відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку застосовувати План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затверджений наказом Міністерства фінансів України 30.11.1999р. №291.

4.5. При використанні електронних засобів оброблення інформації для складання та зберігання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку, підприємство зобов'язане, за свій рахунок, виготовляти копії цих документів на паперових носіях на вимогу інших учасників господарських операцій, а також представників правоохоронних органів та відповідних органів у межах їх повноважень, що передбачені законами.

4.6. Електронний документ з обов'язковими реквізитами, включаючи електронний підпис автора або підпис, який є еквівалентом власноручного підпису згідно з законодавством, вважається первинним документом, складеним в електронній формі.

4.7. Підприємство вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та гарантує їх належне зберігання протягом встановленого строку.

4.8. Особи, які складають та підписують первинні документи, несуть відповідальність за несвоєчасне їх складання і регістрів бухгалтерського обліку, а також за достовірність відображених у них даних.

4.9. Регістри бухгалтерського обліку повинні містити інформацію, яка ідентифікує осіб, що брали участь у їх складанні, включаючи їхні імена, прізвища і підписи або інші реквізити.

4.10. Господарську операцію можна відображати в обліку до отримання документів від контрагента, якщо підприємство самостійно створило первинні документи відповідно до вимог частини 2 статті 9 Закону про бухгалтерський облік. Ці документи повинні мати обов'язкові реквізити первинного документа і супроводжуватися бухгалтерською довідкою.

4.11. Фіксація господарських операцій може проводитися шляхом використання виготовлених власноруч бланків, на яких повинні бути зазначені обов'язкові реквізити або реквізити, що відповідають стандартним чи спеціалізованим формам.

5.ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ

5.1. З метою забезпечення точності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності проводиться інвентаризація активів і зобов'язань відповідно до вимог Закону про бухгалтерський облік та Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 року № 879. Додаткові інвентаризації здійснюються при зміні матеріально відповідальної особи, виявленні фактів розкрадань та в інших випадках, передбачених законодавством.

5.2. Склад постійно діючої інвентаризаційної комісії встановлюється наказом керівника.

5.3. Інвентаризація активів та зобов'язань перед складанням річної фінансової звітності проводиться до дати балансу в такі строки:

- трьох місяців для необоротних активів (за винятком незавершених капітальних інвестицій, об'єктів основних засобів, які на момент інвентаризації будуть знаходитися поза підприємством), запасів (крім незавершеного виробництва та напівфабрикатів, інших матеріальних цінностей, які на момент інвентаризації будуть знаходитися поза підприємством), дебіторської та кредиторської заборгованостей, витрат і доходів майбутніх періодів, зобов'язань (крім невикористаних забезпечень, розрахунків з бюджетом та з відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування);
- двох місяців для незавершених капітальних інвестицій, незавершеного виробництва, фінансових інвестицій, грошових коштів, коштів цільового фінансування, зобов'язань у частині невикористаних забезпечень, розрахунків з бюджетом та з відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- до тимчасового вибуття з підприємства об'єктів основних засобів, зокрема автомобілів, які відбудуть у тривалі поїздки, інших матеріальних цінностей, які на дату інвентаризації будуть знаходитися поза підприємством.

5.5. Інвентаризацію основних засобів, інструментів, приладів, інвентарю (меблів) здійснювати 1 раз на 2 роки.

5.6. У всіх інших випадках об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником чи власниками підприємства на підставі чинного законодавства.

6. ОСНОВНІ ЗАСОБИ (ОЗ) ТА ІНШІ МАЛОЦІННІ НЕОБОРОТНІ МАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ (МНМА)

6.1. У бухгалтерському обліку формування інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи здійснювати відповідно до НП(С)БО 7 «Основні засоби», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92.

6.2. До основних засобів відносити матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, виконання робіт і надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, вартість яких перевищує 20 000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

6.3. До складу малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) відносити матеріальні цінності, що призначаються для використання у господарській діяльності протягом періоду, який більше одного року з дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей, та вартість яких не перевищує 20 000 гривень.

6.4. Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю, згідно з пунктом 7 НП(С)БО 7.

6.5. Первісна вартість об'єктів основних засобів, зобов'язання за які визначені загальною сумою, визначається розподілом цієї суми пропорційно до справедливої вартості окремого об'єкта основних засобів, згідно з пунктом 9 НП(С)БО 7.

6.6. Первісна вартість безоплатно отриманих основних засобів дорівнює їх справедливій вартості на дату отримання з урахуванням витрат, згідно з пунктом 10 НП(С)БО 7.

6.7. Первісна вартість об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний об'єкт, дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта основних засобів. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливую вартість, то первісною вартістю об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний об'єкт, є справедлива вартість переданого об'єкта з включенням різниці до витрат звітного періоду, згідно з пунктом 12 НП(С)БО 7.

7. ЗАПАСИ

8.1. Облік запасів здійснювати відповідно до НП(С)БО 9 «Запаси», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246.

8.2. При відпуску (реалізації) та іншому вибутті запасів їх оцінку здійснювати по методу ФІФО.

8.3. Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що передані в експлуатацію, виключати зі складу активів (списується з балансу) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації і відповідними матеріально-відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання.

8.4. Сума транспортних та митно-брокерських витрат розподіляти пропорційно вартості запасів та включати до первісної вартості запасів методом прямого включення у момент їх придбання.

8.5. Запаси, отримані в обмін на передані, зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю. Первісна вартість одиниці запасів, придбаних в обмін на подібні запаси, дорівнює балансовій вартості переданих запасів. Якщо балансова вартість переданих запасів перевищує їх справедливую вартість, то первісною вартістю отриманих запасів є їх справедлива вартість. Різниця між балансовою і справедливою вартістю переданих запасів включається до складу витрат звітного періоду (п.13 НП(С)БО 9) .

8.6. Первісною вартістю запасів, придбаних в обмін на неподібні запаси, визнається справедлива вартість отриманих запасів відповідно до п.13 НП(С)БО 9.

ДОГОВІР ПОСТАВКИ № 23/02/2024

місто Дніпро

Дата укладення 23.02.2024р.

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКИЙ АВТОРЕМОНТНИЙ ЗАВОД», в особі директора Бабець Михайла Юрійовича, що діє на підставі Статуту (надалі іменується «Покупець»),

Та ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «Ін-Велд», в особі директора Хоменко Романа Васильовича, що діє на підставі Статуту, (надалі – «Постачальник») з другої сторони, (в подальшому разом іменуються «Сторони», а кожна окремо – «Сторона») уклали цей Договір поставки (надалі іменується "Договір") про наступне.

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

1.1. Відповідно до умов даного Договору, Постачальник зобов'язується поставити та передати у визначені строки Покупцеві Товар, а Покупець зобов'язується прийняти та оплатити Товар (товари).

1.2. Асортимент, номенклатура, загальна кількість та вартість Товару, що підлягає поставці, визначаються Сторонами у Специфікаціях, які є невід'ємною частиною Договору.

2. ПОРЯДОК І СТРОК ПОСТАВКИ

2.1. Поставка Товару (товарів) здійснюється Постачальником на умовах DDP відповідно до правил «ИНКОТЕРМС-2010» – поставка на склад Покупця, якщо інші умови не передбачені відповідною Специфікацією (додатком).

2.2. Поставка Товару здійснюється протягом 14 (чотирнадцяти) робочих днів з моменту отримання передоплати від Покупця у розмірі 100 % від вартості Товару. У разі, якщо Сторонами погоджено інші строки передачі товару (а також графік проведення розрахунків, та за потреби інше) визначаються у відповідній Специфікації до цього Договору.

2.3. Датою поставки Товару є дата вказана у видатковій накладній, підписаній уповноваженою особою Покупця.

2.4. Місце виконання цього договору визначається п. 2.1 цього Договору.

3. ЦІНА ТА ПОРЯДОК РОЗРАХУНКІВ

3.1. Ціни на Товар, за даним Договором, є договірними та вказуються з урахуванням ПДВ в специфікаціях до даного Договору.

3.2. Ціни на Товар вказуються у національній валюті України.

3.3. Умови розрахунку передбачені у специфікаціях до договору.

4. ЯКІСТЬ ТОВАРУ. УМОВИ ПАКУВАННЯ

4.1. Якість товару повинна відповідати діючим ДСТУ (ГОСТам) і ТУ та відповідати паспортам якості Постачальника і/або сертифікату відповідно до продукції, яка підлягає сертифікації.

4.2. Товар повинен бути запакованим в заводську упаковку, яка забезпечує зберігання Товару під час транспортування всіма видами транспорту і має маркування, що вміщує необхідні дані про товар, постачальника, транспортні обмеження.

5. ПОРЯДОК ПРИЙНЯТТЯ ТОВАРУ

5.1. Товар приймається Покупцем згідно видаткової накладної, в особі уповноваженої ним особи. Копія відповідної довіреності на ім'я уповноваженої Покупцем особи повинна бути надана представнику Постачальника (надіслана засобами електронного зв'язку, у разі здійснення доставки товару транспортною організацією) до моменту передачі товару.

5.2. Постачальник вважається таким, що виконав свої зобов'язання з поставки Товару з моменту його передачі в розпорядження Покупця.

5.3. Місцем передачі Товару є фактична адреса, де Постачальник передав, а Покупець прийняв товар за кількістю та якістю, визначеною у п. 2.1 цього Договору.

5.4. Покупець набуває право власності на Товар і несе ризик випадкової загибелі (псування товару та інше) з моменту отримання Товару згідно видаткової накладної за місцем передачі Товару.

СПЕЦИФІКАЦІЯ №3
До договору поставки № 07/11/2024 від 07.11.2024р.

Місто ДніпроДата укладення 05.02.2025 р.

1. Відповідно до умов Договору поставки № 07/11/2024 від 07.11.2024р. між ТОВ «Ін-Велд» та ТДВ "МУКАЧІВСЬКИЙ МАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД" (далі – Договір), Постачальник зобов’язується поставити та передати Покупцеві, а Покупець зобов’язується прийняти та оплатити наступний Товар:

№	Товари (роботи, послуги)	Кількість		Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	Зовнішнє змінне скло A20 / A30	40	шт	60,06	2 402,40
2	Зварювальний шолом Swarm A20	3	шт	1 340,88	4 022,64
3	Внутрішнє змінне скло A20	10	шт	41,18	411,80
4	Маска зварювальника Eco Arc II 90 x 110	1	шт	591,33	591,33
5	Окуляри Origo Spec Shade 5	1	шт	413,56	413,56
Разом:					7 841,73
Сума ПДВ:					1 568,35
Усього з ПДВ:					9 410,08

Загальна вартість Товару, що належить до поставки за даною Специфікацією № 3, складає: **9 410,08 грн** (Дев'ять тисяч чотирьохсот десять гривень 08 копійок), враховуючи ПДВ.

- 1. Умови Оплати за Товар Покупцем: Відстрочка платежу 14 (чотирнадцять) календарних днів з моменту отримання товару.
- 2. Строк поставки Товару: від 3 до 5 днів з моменту підписання данної специфікації. Дострокова поставка допускається.
- 3. Умови поставки Товару: Поставка Товару (товарів) здійснюється Постачальником на умовах **EXW** – склад постачальника.
- 4. Специфікація №3 набуває чинності з моменту її підписання Сторонами, і є невід’ємною частиною Договору.
- 5. Специфікація №3 складена та підписана Сторонами в двох примірниках, що мають однакову юридичну силу, та зберігаються у Сторін.

ПІДПИСИ СТОРІН

ПОСТАЧАЛЬНИК

Директор _____ / Р. В. Хоменко/

ПОКУПЕЦЬ

Директор _____ / С. А. Торохтей /

Увага! Оплата цього рахунку означає погодження з умовами поставки товарів. Повідомлення про оплату є обов'язковим, в іншому випадку не гарантується наявність товарів на складі. Товар відпускається за фактом надходження коштів на п/р Постачальника, самовивозом, за наявності довіреності та паспорта.

Зразок заповнення платіжного доручення

Отримувач	Товариство з обмеженою відповідальністю "Ін-Велд"		
Код	42489481	КРЕДИТ рах. №	
Банк отримувача	ПАТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ", м.Київ	UA443003350000000026008618373	

Рахунок на оплату № 1373 від 13 серпня 2025 р.

Постачальник: Товариство з обмеженою відповідальністю "Ін-Велд"
п/р UA443003350000000026008618373 у банку ПАТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ", м.Київ,
49051, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, ВУЛИЦЯ КАЛИНОВА, будинок 3,
код за ЄДРПОУ 42489481, ІПН 424894804648

Покупець: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ " НАВІГАТОР ЮА"

Договір: Основной договор

№	Артикул	Товари (роботи, послуги)	Кількість	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	1A63106910	Дріт ОК AristoRod 12.63 1.0mm 18kg	18 кг	162,81	2 930,58

Разом: 2 930,58
Сума ПДВ: 586,12
Всього із ПДВ: 3 516,70

Всього найменувань 1, на суму 3 516,70 грн.
Три тисячі п'ятсот шістнадцять гривень 70 копійок
У т.ч. ПДВ: П'ятсот вісімдесят шість гривень 12 копійок

Виписав(па): _____

Рахунок дійсний протягом 3х банківських днів

Видаткова накладна № 432 від 01 квітня 2025 р.

Постачальник: Товариство з обмеженою відповідальністю "Ін-Велд"
п/р UA44300335000000026008618373 у банку ПАТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ", м.Київ,
49051, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, ВУЛИЦЯ КАЛИНОВА, будинок 3,
код за ЄДРПОУ 42489481, ІПН 424894804648

Покупець: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "НВО АДАМАХА"

Договір: Основний договір

Рахунок: Рахунок на оплату покупцю № 482 від 31 березня 2025 р.

№	Артикул	Товар	Кількість	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	232112670H	Dipit Weld G3Si1 1.2 mm 15 kg	30 kg	83,24	2 497,20

Разом: 2 497,20
Сума ПДВ: 499,44
Всього із ПДВ: 2 996,64

Всього найменувань 1, на суму 2 996,64 грн.

Дві тисячі дев'ятсот дев'яносто шість гривень 64 копійки

У т.ч. ПДВ: Чотириста дев'яносто дев'ять гривень 44 копійки

Місце складання: м. Дніпро

Від постачальника*

Директор комерційний Редько Дар'я Євгенівна

* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильність її оформлення

Отримав(ла)

За довіреністю

№

від

ВИДАТКОВА НАКЛАДНА № 273 від 28 лютого 2025 р.

Постачальник: **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ХІМПРОМГУРТ"**
 IBAN UA163003350000000026000504827, у банку ПАТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛБ", м. Київ,
 79000, Львівська обл., місто Львів, вул. Технічна, будинок 6, квартира 3А, тел.: -
 код за ЄДРПОУ 30477609, ІПН 304776013044,
 Філія -
 -

Покупець: **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ІН-ВЕЛД"**
 49051, Дніпропетровська обл., місто Дніпро, ВУЛИЦЯ КАЛИНОВА, будинок 3, тел.
 38-056-767-67-14

Договір: № - від -
 Розр.док.: Рахунок на оплату покупки № ХП00-000285 від 27 лютого 2025

Склад: Головний склад м.Львів, Конюшинна,5
 Адреса доставки: НП відділ. 215, 050 697 22 92;
 02094 м. Київ, вул. Попудренка, 52, оф. 512

№	Артикул	Товар	Кіл-сть	Од.	Код одиниці	Ціна без ПДВ	Знижка	Сума без ПДВ
1	1612084600	дріт д/зв ОК Autrod 308LSi 0,8 мм (5 кг)	5,00	кг	0301	527,45	-	2 637,25
2	1632084600	дріт д/зв ОК Autrod 316LSi 0,8мм (5кг)	5,00	кг	0301	673,75	-	3 368,75

Знижка: -

Всього: 6 006,00

Сума ПДВ: 1 201,20

Всього із ПДВ: 7 207,20

Всього найменувань 2, на суму 7 207,20 грн.

Сім тисяч двісті сім гривень 20 копійок

У т.ч. ПДВ: Одна тисяча двісті одна гривня 20 копійок

Місце складання: м.Львів, Конюшинна,5

Від постачальника *

директор АУЛІХ МАРКО ВІТОЛЬДОВИЧ

* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильності її оформлення

Отримав(ла)

Комерційний директор Редько Дар'я Євгенівна

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО З
ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ
"УКРТРУБОІЗОЛ"

Типова форма № М-2

Україна, 51217, Дніпропетровська область,
Новомосковський р-н, с.м.т. Меліоративне, вул.
Заводська, дом № 2

підприємство-одержувач і його адреса
Ідентифікаційний код ЄДРПОУ 31017014

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
НАУКОВО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО З
ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ
"УКРТРУБОІЗОЛ"

Україна, 51217, Дніпропетровська область,
Новомосковський р-н, с.м.т. Меліоративне, вул.
Заводська, дом № 2

підприємство-платник і його адреса
рахунок UA073209840000026003230223276
МФО 320984 ПРОКРЕДИТ БАНК АТ

Довіреність дійсна до
4 липня 2025 р.

(найменування банку)

ДОВІРЕНІСТЬ № 980

Дата видачі 25 червня 2025 р.

Видано начальник управління Білоус Костянтин Володимирович
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Документ, що засвідчує особу паспорт
серія АЕ № 400225 від 28 жовтня 1996 р.

Виданий Самарським РВ ДМУ УМВС Укр. в Дніпропетровській обл.
(ким виданий документ)

На отримання від ТОВ Ін-Велд
(найменування організації постачальника)

цінностей за Рахунок № 1054 від 24.06.2025 р.

(N і дата наряду)

Перелік цінностей, які належить отримати:

NN п/п	Найменування цінностей	Одиниця виміру	Кількість (прописом)
1	Екран великий внутрішній G30, G40 & G50- Прозорий	шт	Шість

Підпис _____ засвідчую
(зразок підпису особи, що одержала довіреність)

Керівник підприємства _____ Павло СТЕБЛОВЦЕВ

Головний бухгалтер _____ Олена ВЕЛЬМОЖКО

Сформовано 05.08.2025 о 16:46
з використанням системи дистанційного обслуговування

ПЛАТІЖНА ІНСТРУКЦІЯ
(безготівковий переказ в національній валюті)

Номер документа:	468
Дата складання:	05/08/2025
Сума:	3 552,00
Сума словами:	Три тисячі п'ятсот п'ятдесят дві гривні 0 копійок
Платник	
Платник:	ТОВ "ІН-ВЕЛД"
Код платника:	42489481
Рахунок платника:	UA44 3003 3500 0000 0026 0086 1837 3
Надавач платіжних послуг платника:	АТ "Райффайзен Банк"
Отримувач	
Отримувач:	ТОВ "ТЕКСТРЕЙД УКРАЇНА"
Код отримувача:	40905770
Рахунок отримувача:	UA51 3052 9900 0002 6007 0067 0892 6
Надавач платіжних послуг отримувача:	АТ КБ "ПриватБанк"
Призначення платежу:	оплата згідно Рахунок на оплату № 300 від 04 серпня 2025 р. в т. ч. ПДВ 20 % - 592,00 грн.
Дата прийняття до виконання:	05/08/2025
Дата виконання:	05/08/2025

М.П. Підписи платника ДИРЕКТОР _____ ХОМЕНКО РОМАН ВАСИЛЬОВИЧ	Підписи надавача платіжних послуг _____
--	---

Додаток Н

Додаток 7
до Правил перевезень вантажів автомобільним
транспортом в Україні
(пункт 11.1 глави 11)

ТОВАРНО-ТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА

№ P65 21 січня 2025 року

Форма N 1-ТН

Автомобіль MAN AC1216BM Причіп/напівпричіп АО 89-76 XX Вид перевезень автоперевезення
(марка, модель, тип, реєстраційний номер) (марка, модель, тип, реєстраційний номер)

Автомобільний перевізник ТОВ "Фортіс-Транс След" ЄДРПОУ 37407352 Водій Трохименко Ігор Олегович ВАН089537
(найменування / П. І. Б.) (П. І. Б., номер посвідчення водія)

Замовник ФІЗИЧНА ОСОБА-ПІДПРИСМЕЦЬ ТОМЧУК АНДРІЙ МИХАЙЛОВИЧ, ІПН 3041324133
(найменування / П. І. Б.)

Вантажовідправник Товариство з обмеженою відповідальністю "Ін-Велд", ІПН 424894804648, т/с UA44300335000000026008618373 в банку ПАТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ", м.Київ, код за ЄДРПОУ 42489481
(повне найменування, місцезнаходження / П. І. Б., місце проживання)

Вантажоодержувач ФІЗИЧНА ОСОБА-ПІДПРИСМЕЦЬ ТОМЧУК АНДРІЙ МИХАЙЛОВИЧ, ІПН 3041324133
(повне найменування, місцезнаходження / П. І. Б., місце проживання)

Пункт навантаження м. Київ, вул. Автотранспортна, 4 Пункт розвантаження м. Житомир, вул. Коростишівська 45
(місцезнаходження) (місцезнаходження)

кількість місць двісті, масою брутто, т , отримав водій/експедитор
(словами) (словами) (П. І. Б., посада, підпис)

Усього відпущено на загальну суму Двадцять чотири тисячі дванадцять гривень 00 копійок, у тому числі ПДВ 4 002, 00 гривень
(словами, з урахуванням ПДВ)

Супровідні документи на вантаж

ВІДОМОСТІ ПРО ВАНТАЖ

№ з/п	Найменування вантажу (номер контейнера), у разі перевезення небезпечних вантажів: клас небезпечних речовин, до якого віднесено вантаж	Одиниця виміру	Кількість місць	Ціна без ПДВ за одиницю, грн	Загальна сума з ПДВ, грн	Вид пакування	Документи з вантажем	Маса брутто, т
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Зварювальний дрот Purus 42 CF 1.2мм 250кг	кг	200,000	100,05	24 012,00			
Усього:			200,000		24 012,00			

Здав (відповідальна особа вантажовідправника)

(П. І. Б., посада, підпис)

Прийняв (відповідальна особа вантажоодержувача)

(П. І. Б., посада, підпис)

ВАНТАЖНО-РОВАНТАЖУВАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ

Операція	Маса брутто, т	Час (год. хв.)			Підпис відповідальної особи
		прибуття	вибуття	простою	
10	11	12	13	14	15
Навантаження					
Розвантаження					

**СЕРТИФІКАТ ЯКОСТІ/
INSPECTION CERTIFICATE**

згідно/acc to EN 10204 - 3.1
Сертифікат номер/Cert no: EC27958683 rev. 0

Дата/Date: 2025-08-14

Замовлення/Our order:
Посилання/Our ref:
Код замовника/Cust no: NA
Дата замовлення/Your date:

Замовлення/Your order:
Посилання на
Номер факсу/Your fax:
e-mail/Your e-mail:

Адреса/Invoice address
NA

Одержувач сертифікату/Cert receiver

Адреса вантажоодержувача/Delivery

ПРОДУКЦІЯ/DELIVERED PRODUCT

Марка/Brand: ESAB
Опис/Desc: OK Flux 10.71 25kg(55lb)
Позиція №/Item no: 1071000700
Партія №/Lot no: PVZ2410810

ХІМІЧНИЙ СКЛАД/CHEMICAL ANALYSIS

Flux	
SiO ₂ +TiO ₂	22%
CaF ₂	16%
Al ₂ O ₃ +MnO	35%
CaO+MgO	24%

КЛАСИФІКАЦІЯ/CLASSIFICATIONS

EN ISO 14174: S A AB 1 67 AC H5

КОМЕНТАРІ/COMMENTS

Продукція поставляється згідно з нормами EN ISO 9001.

Цей сертифікат складається в електронному вигляді.

За всіма питаннями звертайтеся в:

LLC "ESAB Ukraine" / ТОВ «ЕСАБ Україна» Office A242, 6D Yevhena Sverstiuka str., Kyiv, 02002, Ukraine. Tel.: +38 044 568 53 68

Термін дії/Validation

Josef Moravek

Quality Manager

АКТ ЗВІРКИ

взаємних розрахунків по стану за період: 01.01.2024 - 01.12.2024
між ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ІН-ВЕЛД"
і ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «РОДОРС»
за договором Основной договор

Ми, що нижче підписалися, Товариство з обмеженою відповідальністю "Ін-Велд" РЕДЬКО Дар'я Євгенівна, з одного боку, і
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «РОДОРС» _____, з іншого боку, склали
даний акт звірки у тому, що стан взаємних розрахунків за даними обліку наступний:

За даними ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ІН-ВЕЛД", грн				За даними ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «РОДОРС», грн			
Дата	Документ	Дебет	Кредит	Дата	Документ	Дебет	Кредит
Сальдо початкове				Сальдо початкове			
18.03.24	Оплата (738 від 18.03.2024)		132 330,64				
20.03.24	Продаж (20.03.2024)	130 162,25					
22.03.24	Продаж (22.03.2024)	1 022,69					
26.03.24	Продаж (26.03.2024)	1 145,70					
15.04.24	Оплата (16051 від 15.04.2024)		3 439,50				
16.04.24	Продаж (16.04.2024)	2 402,58					
18.04.24	Продаж (18.04.2024)	1 036,92					
25.06.24	Оплата (16566 від 25.06.2024)		2 617,92				
26.06.24	Продаж (26.06.2024)	2 617,92					
23.07.24	Оплата (16728 від 23.07.2024)		4 163,58				
25.07.24	Продаж (25.07.2024)	4 163,58					
23.09.24	Оплата (17136 від 23.09.2024)		2 010,01				
24.09.24	Продаж (24.09.2024)	2 010,01					
27.09.24	Оплата (17167 від 27.09.2024)		2 894,64				
01.10.24	Продаж (01.10.2024)	2 894,64					
Обороти за період		147 456,29	147 456,29	Обороти за період			
Сальдо кінцеве				Сальдо кінцеве			

За даними Товариство з обмеженою відповідальністю "Ін-Велд"
на 01.12.2024 заборгованість відсутня.

Від Товариство з обмеженою відповідальністю "Ін-Велд"

Від ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «РОДОРС»

Комерційний директор _____

М.П.

М.П.

Фінансова звітність підприємства ТОВ «ІН-ВЕЛД» за 2023 рік

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство: Товариство з обмеженою відповідальністю "Ін-Велд"

Територія: ДНІПРОПЕТРОВСЬКА

Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності: Неспеціалізована оптова торгівля

Середня кількість працівників: 4

Адреса, телефон: вулиця КАЛІНОВА, буд. 3, м. ДНІПРО, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл., 49051, тел. 567676714

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за за КАТОТТГІ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДІ

31.12.2023

42489481□

UA12020010010231764

240

46.9

1. Баланс

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

на 31.12.2023 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	9,20	0,10
первісна вартість	1011	230,60	343,30
знос	1012	221,40	343,20
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	9,20	0,10
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	1 295,80	4 025,50
у тому числі готова продукція	1103	1 295,80	4 025,50
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	2 418,00	4 513,40
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	42,90	11 357,70
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 186,50	7 330,80
Витрати майбутніх періодів	1170	24,30	0,10
Інші оборотні активи	1190	58,60	3 069,70
Усього за розділом II	1195	5 026,10	30 297,20
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	5 035,30	30 297,30

Продовження додатку С

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіовий) капітал	1400	100,00	100,00
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 152,80	6 012,50
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	2 252,80	6 112,50
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	92,90	213,50
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1 993,60	2 992,90
розрахунками з бюджетом	1620	185,40	2 051,40
у тому числі з податку на прибуток	1621	113,90	847,20
розрахунками зі страхування	1625	17,70	41,70
розрахунками з оплати праці	1630	138,40	419,00
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	354,50	18 466,30
Усього за розділом III	1695	2 689,60	23 971,30
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	5 035,30	30 297,30

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2023

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	38 567,30	13 136,50
Інші операційні доходи	2120	4,80	102,20
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	38 572,10	13 238,70
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	29 453,40	10 900,80
Інші операційні витрати	2180	4 406,20	1 705,10
Інші витрати	2270	5,60	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	33 865,20	12 605,90
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	4 706,90	632,80
Податок на прибуток	2300	847,20	113,90
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	3 859,70	518,90

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП ХОМЕНКО
РОМАН
ВАСИЛЬОВИЧХоменко Роман Васильович
(ініціали, прізвище)-
(ініціали, прізвище)

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Фінансова звітність підприємства ТОВ «ІН-ВЕЛД» за 2024 рік

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу І)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство: Товариство з обмеженою відповідальністю "Ін-Велд"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДІ 31.12.2024 42489481 □
Територія: ДНІПРОПЕТРОВСЬКА	за за КАТОТТГ І	UA12020010010231764
Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності: Неспеціалізована оптова торгівля	за КВЕД	46.9
Середня кількість працівників: 6		
Адреса, телефон: вулиця КАЛІНОВА, буд. 3, м. ДНІПРО, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл., 49051, тел. 567676714		
1. Баланс	Форма № 1-м	Код за ДКУД 1801006
на 31.12.2024 р.		

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	0,10	57,70
первісна вартість	1011	343,30	413,40
знос	1012	343,20	355,70
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	0,10	57,70
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	4 025,50	11 729,30
у тому числі готова продукція	1103	4 025,50	11 729,30
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	4 513,40	3 641,20
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	11 357,70	14 737,70
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	7 330,80	17 821,30
Витрати майбутніх періодів	1170	0,10	437,10
Інші оборотні активи	1190	3 069,70	3 789,40
Усього за розділом II	1195	30 297,20	52 156,00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	30 297,30	52 213,70

2. Звіт про фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	120 385,50	38 567,30
Інші операційні доходи	2120	386,60	4,80
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	120 772,10	38 572,10
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	94 469,40	29 453,40
Інші операційні витрати	2180	11 147,70	4 406,20
Інші витрати	2270	(-)	5,60
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	105 617,10	33 865,20
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	15 155,00	4 706,90
Податок на прибуток	2300	2 727,90	847,20
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	12 427,10	3 859,70

Головний бухгалтер

Хоменко Роман Васи́льович
(ініціали, прізвище)
-
(ініціали, прізвище)

1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ НАЦІОНАЛЬНОГО І СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ БРАГАНСИ
СТАРОПОЛЬСЬКА ВИЩА ШКОЛА В КЕЛЬЦЕ
ІНСТИТУТ ТУРИЗМУ, ПІДПРИЄМНИЦТВА І СЕРВІСУ
ННЦ «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ» НААН УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВОЛИНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЕКСПЕРТНО-
КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР МВС УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ПЕРСПЕКТИВИ ВОЛИНИ»
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР**

2 листопада 2024 року, м. Луцьк

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ**

Тези доповідей XVI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та здобувачів освіти

**MODERN ISSUES AND PROSPECTS OF ACCOUNTING,
ANALYSIS AND CONTROL IN CONDITION OF ECONOMIC
GLOBALIZATION**

Abstracts of reports of the XVI International scientific and practical
conference of young scientists and education seekers

Випуск 18

Відділ іміджу та промоцій
Луцького національного технічного університету

Луцьк – 2024

УДК 657: 657.1
ББК 65.052
С 78

Рекомендовано до друку Вченою радою
Луцького національного технічного університету,
протокол № 4 від 03.12.2024 р.

Редакційна колегія: головний редактор – д.е.н., професор Вахович І.М. (Україна); відп. редактори – д.е.н., професор Лютак О.М. (Україна), д.е.н., професор Ковальська Л.Л. (Україна); к.е.н., доцент Нужна О.А. (Україна); д.е.н., професор Кузьмак О.І. (Україна); д-р, професор Башева С.А. (Болгарія); д-р, професор Гжегож Зажонц (Польща); д-р, професор Луїс Фролен Рібейро (Португалія); к.е.н., професор Бабіч І.І. (Україна); к.е.н., к.е.н., доцент Голячук Н.В. (Україна); к.е.н., доцент Жураковська І.В. (Україна); к.е.н., доцент Зеленко С.В. (Україна); к.е.н., доцент Карімов Б.Х. (Таджикистан); к.е.н., доцент Московчук А.Т. (Україна); к.е.н., доцент Нагірська К.Є. (Україна); к.е.н., доцент Писаренко Т.М. (Україна); к.е.н., доцент Сидоренко Р.В. (Україна); к.е.н., доцент Талах Т.А. (Україна); к.е.н., доцент Тлущкевич Н.В. (Україна); к.е.н., доцент Чудовець В.В. (Україна);

С 78 Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки: матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (2 листопада 2024 р). / відп. ред. О.А. Нужна. Вип. 18. Луцьк: ВІП Луцького національного технічного університету, 2024. 406 с.

ISBN 978-617-672-034-8

У збірнику подано матеріали досліджень, виголошених на XVI Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених та здобувачів освіти і студентів «Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки», що була проведена кафедрою обліку і аудиту факультету бізнесу та права Луцького національного технічного університету у листопаді 2024 року. У публікаціях висвітлено шляхи удосконалення теорії обліку в умовах глобалізації економіки; теоретико-методологічні передумови гармонізації системи фінансового обліку та звітності; особливості управлінського обліку і контролю через призму філософії конструктивізму; аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів господарювання; оптимізація оподаткування діяльності суб'єктів господарювання; малий бізнес: регіональні і галузеві особливості; сучасні проблеми та перспективи розвитку економічного контролю; цифровізація обліку, контролю, аудиту та оподаткування: нові можливості та перспективи розвитку; економіко-математичне моделювання та комунікаційні технології в управлінні обліково-аналітичними системами; регіональні і глобальні проблеми розвитку економіки; грантрайтинг та управління проектами в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.

Для науковців, аспірантів, здобувачів освіти, які цікавляться актуальними проблемами і перспективами розвитку обліку, контролю, аналізу, аудиту та оподаткування.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

© Автори тез, 2024
© Луцький національний технічний університет, 2024

З М І С Т

<i>№</i>	<i>Назва тез</i>	<i>Сторінка</i>
130	Філіпчук С.С. Первинний облік: суть та значення	368
131	Хвесик Ю.О. Вивчення зв'язку між кількістю підприємств і обсягом реалізації послуг на підприємствах з надання інших видів послуг Волинської області	371
132	Хвесик Ю.О. Економічна сутність понять фінансових результатів діяльності підприємства	373
133	Царан В.О. Роль штучного інтелекту в організації обліку та управлінні запасами	375
134	Чавлюк І.І. Штучний інтелект: історія виникнення та перспективи розвитку	378
135	Чавлюк І.Ю. Економічна сутність та класифікація виробничих запасів	381
136	Чесак А.М. Формування методичного забезпечення аналізу реалізації продукції	384
137	Шишка М.С. Особливості форм власності в лісовому господарстві України	386
138	Шкабура У. Роль громадських організацій у соціальному забезпеченні ВПО в умовах воєнного стану (на прикладі ГО «КРИМСОС»)	391
139	Юганюк А.М. Економетричне моделювання у дослідженні зв'язку між кількістю зайнятих працівників і обсягом реалізації послуг у закладах охорони здоров'я та надання соціальної допомоги Волинської області	394
140	Якимець Ю.В. Аналіз «витрати – обсяг – прибуток» в управлінській практиці за умов невизначеності та фактору війни	395
141	Яковлюк О.С. Результати дослідження економетричної моделі, яка описує зв'язок між кількістю зайнятих працівників і витратами на оплату праці на підприємствах сфери адміністрування та допоміжного обслуговування у Волинській області	398
142	Яруга С.В. Економічний аналіз в системі управління суб'єктів господарювання	400
143	Яцук Р.І. Сутність інфляції та методи боротьби з нею	403

УДК 004.93:657.3

Царан В.О., здобувач вищої освіти
Науковий керівник: **Бірюк О.Г.**, к.е.н., доцент
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА УПРАВЛІННІ ЗАПАСАМИ

В сучасних умовах розвитку технологій штучний інтелект (далі — ШІ) стає невід'ємною частиною багатьох бізнес-процесів. ШІ є сукупністю інформаційних технологій, що виконують складні завдання, обробляють великі обсяги даних, створюють моделі для прийняття рішень та визначають способи досягнення цілей [1, с. 215]. Він впроваджується в різні сфери бізнесу — від великих корпорацій до малих підприємств.

За прогнозами IDC Consulting, до 2026 року глобальний ринок ШІ перевищить 900 мільярдів доларів США [3], що свідчить про стрімкий розвиток цієї технології та її значущість для бізнесу. ШІ стає ключовим фактором для підприємств, які прагнуть підвищити ефективність процесів, включаючи облік і управління запасами.

Інноваційні рішення на основі ШІ автоматизують облікові процеси, здійснюють прогнозування попиту, оптимізують закупівлі та забезпечують контроль за запасами, що позитивно впливає на продуктивність і конкурентоспроможність підприємства. ШІ сприяє швидшому прийняттю рішень завдяки аналізу великих обсягів даних у реальному часі, зменшуючи ризики, пов'язані з людським фактором, і підвищуючи загальну ефективність управління ресурсами.

Запаси є однією з ключових складових активів підприємства, тому організація їх обліку потребує точності та ефективності. Традиційні методи обліку запасів вимагають значних ресурсів для збору та аналізу інформації, що призводить до витрат часу та людських ресурсів. Впровадження ШІ в облікові системи дозволяє автоматизувати ці процеси, скорочуючи час на обробку даних і зменшуючи помилки.

Алгоритми машинного навчання здатні аналізувати історичні дані про запаси, що дозволяє підприємствам краще розуміти закономірності у змінах попиту та пропозиції. ШІ може прогнозувати попит на продукцію з урахуванням ринкових коливань, сезонних змін і поведінки споживачів, що дозволяє оптимізувати закупівлі та знижувати рівень надмірних запасів.

Прогнозування є однією з найважливіших функцій управління запасами. Традиційні методи часто базуються на середніх показниках або минулих даних, що може бути недостатньо точним. ШІ, завдяки глибоким аналітичним моделям, обробляє великі обсяги даних і передбачає зміни попиту, що дозволяє керівникам приймати точніші рішення.

Основні напрями застосування ШІ в організації обліку та управлінні запасами можна розглянути в таких аспектах.

По-перше, прогнозування попиту. ШІ здатен аналізувати історичні дані й передбачати майбутній попит на основі ретроспективної діагностики. Це допомагає підтримувати оптимальний рівень запасів, уникаючи дефіциту або надлишкових залишків. Одними з найпопулярніших інструментів ШІ для планування обсягів запасів є AIконсультанти, платформи Data Science, Machine Learning (ML) та AI2.

По-друге, оптимізація роботи складу. Завдяки ШІ підприємства можуть суттєво підвищити ефективність управління ланцюгом постачань. Наприклад, датчики на основі ШІ та технологія RFID дозволяють відстежувати рух запасів у реальному часі, що підвищує точність і швидкість виконання операцій.

Крім того, системи ШІ здатні прогнозувати потребу в технічному обслуговуванні та

профілактичних ремонтах, мінімізуючи час простою та забезпечуючи безперервний процес роботи складу. Крім цього, планування постачань і управління вантажами за допомогою ІІ дозволяє підприємствам здійснювати динамічне планування, що зменшує витрати на логістику. Оптимізація маршрутів доставки, як-от через Smart Road System, забезпечує зниження витрат на транспортування й підвищує ефективність вантажоперевезень [1, с. 4]

Не менш важливим є впровадження ІІ при здійсненні контролю запасів. Безпілотні літальні апарати (дрони) з вбудованим штучним інтелектом змінюють підходи до інвентаризації та перевірки запасів на складах. Дрони, оснащені комп'ютерним зором, можуть збирати й аналізувати дані про наявність запасів, мінімізуючи потребу в ручній праці та підвищуючи точність обліку.

Таким чином, інтеграція ІІ в організацію обліку та управління запасами дозволяє підприємствам не лише знижувати витрати й мінімізувати помилки, але й підвищувати гнучкість у реагуванні на ринкові зміни. Це сприяє загальній оптимізації бізнес-процесів, забезпечуючи стабільний розвиток і конкурентоспроможність підприємств.

Попри численні переваги застосування ІІ в управлінні запасами, впровадження цієї технології в бізнес-процеси може стикатися з певними викликами. Перш за все, це стосується правових і етичних аспектів, таких як конфіденційність даних і відповідність вимогам законодавства України.

Крім того, кібербезпека стає критично важливою у контексті використання ІІ. Велика кількість даних і постійний обмін інформацією можуть призвести до витоків і створити вразливі місця в системах підприємства. Це, своєю чергою, актуалізує питання розробки міжнародних стандартів і норм, які б регулювали використання ІІ та гарантували захист даних.

Отже, в сучасному бізнес-середовищі ІІ стає важливим інструментом для оптимізації облікових процесів та управління запасами. Завдяки своїй здатності обробляти великі обсяги даних і прогнозувати зміни в попиті, ІІ забезпечує точніше планування, ефективніше використання ресурсів та зменшення витрат. Впровадження ІІ сприяє автоматизації складських процесів, підвищує точність контролю запасів і оптимізує логістику. Проте разом із цими перевагами виникають певні виклики, зокрема правові та етичні питання, пов'язані з конфіденційністю даних і кібербезпекою. Для забезпечення безпечного і ефективного впровадження ІІ в бізнеспроцеси необхідно розробити відповідні регуляторні рамки та міжнародні стандарти. Таким чином, ІІ не лише покращує конкурентоспроможність підприємств, але й вимагає усвідомленого підходу до його інтеграції в управлінські практики

Література

1. Медведєв Є.П., Попова Ю.М., Петренко О.І. Планування логістичних систем із використанням штучного інтелекту. Електронний журнал: «Економіка та суспільство». Випуск №59. 2024.
2. Щербак Н.М, Уткіна М.С. Теоретико-методологічні підходи до визначення штучного інтелекту. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. С.214-217. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-2/51>
3. AI in inventory management: Redefining inventory control for the digital age. URL: <https://www.leewayhertz.com/ai-in-inventory-management/#How-does-AI-overcomethe-challenges-faced-by-traditional-inventory-management-systems>

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
ОБЛІК, АНАЛІЗ, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ
ТА ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ:
СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ**

Збірник матеріалів

**Х ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

25 квітня 2025 року

УДК 657(082)

О-17

Редакційна колегія:

Бондар М.І. — д. е. н., професор, декан факультету обліку та податкового менеджменту КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Цятковська О.В. — д. е. н., доцент, в. о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Петрик О.А. — д. е. н., професор, завідувач кафедри аудиту КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Ловінська Л.Г. — д.е.н., професор, завідувач кафедри податкового менеджменту та фінансового моніторингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана;

Бірюк О.Г. — секретар, к.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу КНЕУ імені Вадима Гетьмана.

*Рекомендовано до видання
Вченою радою Київського національного
економічного університету імені Вадима Гетьмана
Протокол № 9 від 24 квітня 2025 року*

Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку [Електронний ресурс]: зб. матеріалів Х Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених; 25 квітня 2025 р. – К.: КНЕУ, 2025. – 375 с.

ISBN 978-966-926-539-5

У збірнику представлено тези доповідей учасників Х Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг: сучасні концепції розвитку», що відбулася 25 квітня 2025 року. Тематика конференції охоплює широке коло актуальних питань, серед яких — трансформація обліку в умовах сталого розвитку, інтеграція цифрових технологій, розвиток податкового менеджменту, аудиту та бізнес-аналізу, а також інформаційного забезпечення управлінських рішень. Особлива увага приділена теоретико-практичним аспектам удосконалення обліково-аналітичних інструментів у контексті реалій економічного сьогодення.

За точність викладу матеріалу та достовірність фактів, прізвищ, цитат відповідальними є автори тез.

УДК 657(082)

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ заборонено*

ISBN 978-966-926-539-5

© КНЕУ, 2025

З М І С Т

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ЗА НАПРЯМАМИ

РОЗДІЛ 2. БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГ ТА АУТСОРСИНГ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

<i>Демиденко А.В.</i>	Аутсорсинг в Україні: потенціал, виклики та практичне значення	123
<i>Лахтюк Т.С.</i>	Аутсорсинг бухгалтерії: переваги та недоліки для підприємств	125
<i>Пушкар Н.А.</i>	Бухгалтерський аутсорсинг: сутність та переваги застосування в Україні	127
<i>Свинчук А.А.</i>	Відображення відстрочених податків на прибуток в консолідованій фінансовій звітності за МСФЗ.	129
<i>Судакова П.С.</i>	Сутність бухгалтерського аутсорсингу та його перспективи	131
<i>Феденко Д.О.</i>	Автоматизація звітності у консалтингу з використанням візуальних конфігураторів у бухгалтерському обліку	133
<i>Царан В.О.</i>	Вплив внутрішньогрупового продажу запасів на формування консолідованої фінансової звітності	135
<i>Шахова С.А.</i>	Бухгалтерський облік у кризових умовах: роль консалтингових компаній у допомозі малим і середнім підприємствам	137
<i>Шевченко Є.Д.</i>	Консалтингові підходи до обліку екологічних витрат у логістичних ланцюгах в умовах GCSM	139

РОЗДІЛ 3. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ІНСТРУМЕНТИ, ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

<i>Алієва Г.Г.</i>	Оптимізація витрат операційної діяльності в системі управлінського обліку	141
<i>Ганійчук М.І.</i>	Калькуляція собівартості як інструмент управління ефективністю діяльності будівельного підприємства	143
<i>Госіко К.І.</i>	Облікове забезпечення управління грошовими потоками підприємства та їх оптимізація	145
<i>Дедухо А.Я.</i>	Удосконалення управління дебіторською заборгованістю в умовах цифровізації бухгалтерського обліку	147
<i>Кириленко В.А.</i>	Удосконалення обліку основних засобів як інструмент підтримки управлінських рішень	149
<i>Книш Д.А.</i>	Внутрішній аудит як інструмент управлінського контролю та економічної безпеки в державному секторі	151
<i>Лобанова П.М.</i>	Виробничі запаси підприємства: вплив облікової політики на ефективність управлінських рішень	153
<i>Матковська В.О.</i>	Облікова політика як інструмент управління оптимізацією витрат у сфері надання послуг	155
<i>Мірнова М.О.</i>	Особливості обліку банківських операцій у інформаційній системі підприємства	157
<i>Пономаренко Т.А.</i>	Оцінка готової продукції зернових культур як елемент облікової політики підприємства	159
<i>Саттаров А.І.</i>	Інтелектуальні агенти в механізмі обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки	161
<i>Священко К.В.</i>	Застосування сучасних стратегій управління запасами в бухгалтерському обліку	163
<i>Синявська Н.Т.</i>	Оцінка запасів в управлінському обліку	165
<i>Фенченко К.В.</i>	Бухгалтерський облік пального як інструмент корпоративного екологічного контролю	167
<i>Якимець Ю.В.</i>	Роль бюджетування в управлінні підприємством	169

Царан В.О.,

студентка ф-ту ОПМ, 5 курсу, спец. 071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Науковий керівник — Коршикова Р.С. — к. е. н.,
професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу

ВПЛИВ ВНУТРІШНЬОГРУПОВОГО ПРОДАЖУ ЗАПАСІВ НА ФОРМУВАННЯ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Консолідація фінансової звітності – це важливий інструмент для формування єдиного уявлення про фінансову діяльність об'єднання підприємств. Одним з найбільш трудомістких аспектів консолідації є коректне відображення внутрішньогрупових операцій, зокрема операцій з продажу запасів між підприємствами групи. Варто зауважити, що міжнародні та національні стандарти фінансової звітності не містять чітко визначеної методології здійснення внутрішньогрупових коригувань, що зумовлює потребу в розробці єдиних підходів та практик для забезпечення правильності та прозорості фінансової звітності.

Внутрішньогрупові операції – це операції між материнським та дочірніми підприємствами або між дочірніми підприємствами однієї групи [1]. В свою чергу, внутрішньогруповий продаж запасів здійснюється між підприємствами, що входять до складу однієї групи. Проте, на відміну від операцій з третіми сторонами, такі операції не створюють реального доходу для групи в цілому, оскільки є лише перерозподілом ресурсів між учасниками групи. Тому під час консолідації фінансової звітності необхідно враховувати, що доходи та витрати, пов'язані з внутрішньогруповим продажем запасів не можуть бути визнані «реальними», оскільки вони не впливають на загальний фінансовий результат групи. Відповідно, національні та міжнародні стандарти в сфері обліку та звітності [1, 2] при складанні консолідованої звітності вимагають елімінування результатів всіх внутрішньогрупових операцій, а саме: взаємозаборгованості за розрахунками, доходи, витрати та нереалізовані прибутки (збитки).

Процес відображення операцій з внутрішньогрупового продажу запасів у консолідованій фінансовій звітності здійснюється з певною послідовністю, що дозволяє запобігти задвоєнню доходів та витрат. Так, на першому етапі ідентифікуються всі операції продажу запасів між компаніями групи. Другий етап передбачає виключення зі звітності всіх доходів від внутрішньогрупових продажів. На третьому етапі задля уникнення завищення оцінки запасів у балансі групи слід скоригувати їхню балансову вартість: якщо проданий товар залишається в запасах іншої компанії групи, то його балансову вартість слід привести до величини собівартості, за якою він «увійшов» до групи. Нарешті, четвертий етап пов'язаний з виключенням нереалізованого прибутку. Якщо запаси не були реалізовані зовнішнім покупцем, то сума нереалізованого прибутку як різниці між ціною внутрішньогрупового продажу та собівартістю має виключатися з консолідованої звітності. В табл.1 наведено порядок відображення в обліку операцій, пов'язаних з внутрішньогруповим продажем запасів.

Таблиця 1 – Бухгалтерські записи з відображення операцій внутрішньогрупового продажу запасів

№	Зміст регулюючого запису	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Виключення внутрішньогрупового продажу продукції	Доходи від реалізації	Собівартість реалізації
2	Виключення нереалізованого прибутку від внутрішньогрупового продажу продукції	Собівартість реалізації	Рахунки запасів

Джерело: узагальнено автором на основі [3, с. 92]

Незважаючи на певну теоретичну однозначність етапів елімінування внутрішньогрупових операцій, на практиці цей процес характеризується значною складністю. Однією з найбільш працемістких процедур є ідентифікація та вилучення нереалізованого прибутку, що міститься у вартості запасів підприємств групи на кінець звітного періоду. Складність полягає в неоднорідності варіантів реалізації: по-перше, прибуток може бути реалізованим, якщо товари були перепродані зовнішнім покупцям, і таким чином уже врахованим у фінансовому результаті групи; по-друге, прибуток вважатиметься нереалізованим, якщо відповідні активи залишаються у складі запасів на балансі одного або кількох підприємств групи; по-третє, можливий комбінований варіант, коли частина прибутку відображена у вартості реалізованої продукції, а решта продовжує залишатися у вигляді залишків нереалізованих запасів [4]. Тому одним із найефективніших способів вирішення даної проблеми є здійснення детальної вибірки про використання продукції, придбаної в учасників групи під час складання консолідованої звітності.

Таким чином, внутрішньогруповий продаж запасів суттєво впливає на консолідаційний процес, оскільки може призводити до завищення доходів, витрат і прибутку групи компаній. Тому для забезпечення належної достовірності та об'єктивності фінансової інформації необхідно здійснювати низку коригувань, які усувають ефекти внутрішньогрупових операцій.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 628. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>
2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 10 «Консолідована фінансова звітність». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%A4%D0%97_10_ukr_2022.pdf
3. Пантелєєв В. П. Консолідація фінансової звітності : навч. посіб. / В. П. Пантелєєв, К. В. Безверхий. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2016. – 442 с.
4. В. П. Онищенко. Елімінування прибутку з внутрішньогрупових операцій при консолідації фінансової звітності методом середнього відсотка. Інвестиції: практика та досвід № 21. 2019. С.34-38.